

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXIV. letnik.

V Ljubljani, marec 1907.

III. zvezek.

Tretja postna nedelja.

2. Jezusovo trpljenje v Jeruzalemu.

III. Jezus pred Pilatom in Herodom.

Njegovi poglavarji so kakor rjoveči
levi in njegovi sodniki kakor volkovi
zvečer. Sof. 3, 8.

Minila je ona poslednja in prestrašna noč, prenapolnjena z Jezusovim sramotnim zaničevanjem, in že se prikazuje jutranja zarja velikega dneva, po kojem so hrepeneli očaki v predpeklju in pravični na zemlji, najbolj pa Kristus sam; oni prestrašni dan, ob kojem je otemnelo solnce, pokale skale in se je zgražala vsa narava; oni dan milosti in zveličanja, ki je nebesa spet združil z zemljo, ter po grehu nesrečnega človeka zopet spravil z njegovim Bogom; oni dan bridkosti, ki je srce najsvetejše device napolnil z brezmejno žalostjo.

Bodi nam pozdravljena jutranja zarja tistega dneva, ki je bil sicer za Jezusa in Marijo nad vse žalosten, za nas pa nad vse zveličanski! Kako mi revni grešniki ne bi blagoslavljali tega dneva, ko še sv. Avguštin, premišljuje neizmerno dobroto, koju nam je prinesel ta dan, radostno vzklikne: „O srečni Adamov greh, ki nam je prinesel takega Odrešenika!“

Tudi Kajfa in veliki zbor sta se veselila tega dneva, ker sta videla že na vse zgodaj, kako da je zmagooslavje obhajala njuna hudobija. Komaj so prvi solnčni žarki posvetili v ulice

jeruzalemske, že so Jezusa iznova zvezali z vrvmi in verigami, ter ga iz Kajfovega dvora peljali k sodni hiši deželnega oblastnika Pilata in kmalu potem po brezuspešni preiskavi h kraljevi palači Herodovi. Poiščimo si tudi mi tamkaj kak varen prostorček, od koder moremo sočutno opazovati prizore krivične pravde proti nedolžnemu Jezusu.

„In so zvezanega peljali in izdali Pilatu, deželnemu poglavarju“ (Mat. 27, 2). Veliki zbor je nad Jezusom sicer izrekel smrtno sodbo, izvršiti je pa ni imel oblasti, ker je bilo kraljevo žezlo vzeto od Juda, in so Judje stali pod sodno oblastjo Rimljanov, tako, da rimskega državljana niso smeli usmrtiti, preden deželni oblastnik ni potrdil obsodbe. Zato so Jezusa obsojenega morali peljati še k Pilatu. Judom je bilo po njihovi farizejski postavi prepovedano, stopiti v hišo poganov, da se ne bi omaževali ter tako ne mogli jesti velikonočnega jagnjeta. Zato so se pred hišo Pilata ustavili in s svojim krikom povzročili, da je Pilat stopil pred hišo ter se vsedel na svoj sodni stol, da bi sodil Jezusa. Prečudna podoba! Jezus, zgolj krotkost, ves ponižen in potrpežljiv stoji pred sodnikom, tiho molči ter pohlevno čaka, kedaj da se izreče čez njega sodba. Gospod stoji pred svojim hlapcem, Stvarnik pred stvarjo, Bog pred človekom, vsevedni in vsemogočni Sodnik pred revnim črvom zemlje. Ko to premišljujemo, spomnimo se, kako neradi in nevoljni mi prenašamo najmanjše razžaljenje ali poniževanje, koje imamo pretrpeti od svojega bližnjega. Dokler nas ljudje hvalijo in občudujejo, smo vsi srečni, ko pa le količkaj grajajo naše življenje ali nas svarijo v bratovski ljubezni, že ne moremo prenašati takega poniževanja ter smo polni jeze, nejevolje in kletve, pa noč in dan v svojem srcu kujemo maščevalne načrte.

Na Pilatovo vprašanje: „Kako tožbo imate zoper tega človeka?“ (Jan. 18, 29.) so našli kar celo vrsto izmišljenih hudodelstev. Prvič so rekli: „Tega smo našli, da zapeljuje naš narod.“ (Luk. 23, 2.) Drugič so mu očitali: „Da brani cesarju davke dati.“ Tretjič so mu oporekali: „On pravi, da je Kristus kralj.“ Četrtič so zatrjevali: „Ko bi ta ne bil hudodelnik, bi ti ga ne bili izdali.“ (Jan. 18, 30.) Človek bi mislil, da se bo Kristus na vsako obdolženje posebej z vso vnemo tako sijajno zagovarjal, da bo na splošno občudovanje vseh okoli stoječih jasno dokazal

svojo nedolžnost. Toda Jezus molči. Celo hladnokrvni Pilat se čudi nad tem ter ga ves zavzet vpraša: „Ali nič ne odgovoriš na to, kar ti zoper tebe pričajo?“ (Mat. 26, 62.)

Jezusa nedolžnega toliko mučijo, naj spriča svojo nedolžnost, mi pa vsi pregrešni potratimo toliko nepotrebnih besed, da si zagotovimo s v o j o č a s t. Kako bi se šele vedli tedaj, ko bi bili krivično obdolženi. Bog zna, koliko žaljivih besed in ostudnih psovok bi kar deževalo iz naših ust. Kako daleč smo še pač od Jezusove krotkosti, s kojo je on k začudenju silil celo pogana Pilata in h kateri tudi nas opominja: „Učite se od mene, jaz sem krotek in iz srca ponižen!“ (Mat. 11, 29.) „V svoji potrpežljivosti boste rešili svoje duše.“ (Luk. 21, 19.) Ko bi Jezus tudi ne bil storil toliko čudežev in svojega božjega nauka ne bil oznanoval s tako vsemogočnostjo, njegovo neizmerno molčanje brez glasu vsake pritožbe, njegova tihota pred tolikimi pričami pri toliki in tako ljuto preganjani nedolžnosti: vse to samo bi že bilo v stanu pričati njegovo božanstvo. Posnemaj sv. molčečnost Jezusovo tudi ti, dragi kristjan! zlasti kadar si nedolžno obrekovan ali celo krivično tožen. Zapomni si, kaj pravi sv. Frančišek Sal. premišljuje Jezusovo krotkost. On piše: „Ko bi bilo kaj boljšega na svetu, kakor je krotkost, bi nas bil tega Jezus (s križa) gotovo učil; a On nam priporoča zlasti dve reči: da smo krotki in ponižni iz srca.“

Ker Jezus na vse pritožbe nič ne odgovori, „ga vpraša Pilat: Si ti kralj Judov? On pa odgovori in mu reče: „Ti praviš“. (Mark. 15, 2.) Nato Pilat nadaljuje: „Veliki duhovni so te meni izdali; kaj si storil? Jezus mu odgovori: „Moje kraljestvo ni od tega sveta.“ (Jan. 18, 35. 36.) Ko je nekdam hudi duh Gospoda Jezusa v puščavi peljal na visoko goro, ter mu pokazal in obljubil vsa kraljestva sveta in njih veličanstvo, tedaj ga je Kristus od sebe pognal rekoč: „Poberi se satan!“ S tem je pokazal, da vsa pozemeljska kraljestva z vsem bogastvom in lepoto njega ne storijo kralja. Njegovo kraljestvo je, iz p o l n i t i v o l j o n e b e š k e g a O č e t a, v bridkosti in pomanjkanju živeti, trpeti in umreti. Medtem, ko svet išče svoje sreče in slave v bogastvu in v obilnosti posvetnih dobrot, ljubi Kristus le uboštvo in pomanjkanje. „Jaz pa sem črv, in ne človek, zasramovanje ljudi in izvržek med ljudstvom. Vsi, ki me vidijo, me zasramujejo“, (Ps. 21, 7. 8.) toži on pri preroku. Svet ima svoje veselje v dobrih voljah, v izpolnjevanju grešnih želj, Kristus pa objame bič, trnjevo krono, verige in križ.

Koga pa hočemo mi v svojih srcih postaviti kraljem? Vsak dan molimo: pridi k nam tvoje kraljestvo, ter prosimo kraljestva Kristusovega. Njegovo kraljestvo pa, ko je bival na zemlji, je bilo uboštvo, ponižnost, potrpežljivost. Za tečednosti torej tudi mi vsak dan prosimo v očenašu, torej moramo tudi za tiste skrbeti in se v njih pridno vaditi. Tako je ravnal sv. Bernard. Vsak dan je nanovo izvolil v svojem srcu Jezusa kraljem rekoč: „Pridi o Jezus! vzemi vsako pohujšanje (vse skušnjave) od svojega kraljestva! Zdaj pride k meni lakomnost in hoče v mojem srcu svoj sedež imeti; napuh želi v meni gospodariti in moj kralj biti; nečistost pravi: jaz bom kraljevala. Tem jaz nočem služiti. Ti si moj kralj, moj Bog, moj Gospod!“

Na dvakratno vprašanje Pilatovo, je li Kristus kralj, on odgovori: „Jaz sem v to rojen in sem v to prišel na svet, da pričam resnici“ (Jan. 18, 37.) Pred Kristusovim prihodom so tavali narodi v gosti temi nevednosti in v globokem prepadu nenravnosti; zlasti sta prevara in laž bila znak tega tužnega časa. Zato je prišel Kristus na svet, da je pričal resnici. „Bila je prava luč, ki razsvetli vsakega človeka, ki pride na svet.“ Poganskemu oblastniku seveda je bila beseda „veritas“ — resnica celo tuja, zato ves zavzet vpraša: „Kaj je resnica. In ko je to rekel, je spet ven šel k Judom.“ (Jan. 18, 38.) Pilat je bil nevernik, ki ni nič vedel o pravem Bogu, o svojem večnem poklicu, ne o sredstvih, ki ga tje pripeljajo. Sedaj pa stoji pred kraljem resnice, ki je pripravljen, ga podučiti ter odgovoriti na njegovo vprašanje. Toda Pilat ga noče poslušati, marveč gre ven k Judom, da jim sporoči izid obravnave. In ravno ta trenutek je bil za Pilata usodepoln. Zamudil ga je in si s tem skoval prvi ud one dolge verige velikih grehov, koje je zakrivil med Kristusovim trpljenjem. —

Resnicoljubnost je znak dobrega kristjana, medtem, ko se mu laž in zvijača ne podasta kaj lepo. Žal, da je še danes brez števila Pilatov med nami, ki se resnice bojijo in se je. če le mogoče, ogibljejo. Dokler duhovnik na prižnici le splošno govori o verskih resnicah, ga še poslušajo; ako ima dar, da te resnice prednaša v lepi obliki, ga celo hvalijo, ako pa začne priporočati krščansko zatajevanje, ponižnost, uboštvo v duhu, ako svari pred nespokornostjo, pred nevrednim in božje-ropnim prejemom sv. zakramentov, pred nečistostjo, ako žuga s peklom in sodbo božjo, tedaj utegne slišati, kar je govoril

deželni namestnik Feliks sv. apostolu Pavlu, ko mu je govoril o enakih resnicah. Rekel mu je: „Za zdaj le pojdi; ob priložnem času te bom pa poklical.“ (Act. 24, 25.) Bog nas varuj enake brezbriznosti glede resnic sv. vere, v kakršni je živel Pilat, iščimo velikoveč resnico lačni in žejni pravice zlasti dandanes, skrbimo za temeljito podučenje v verskih zadevah, da bomo sami po naukih sv. vere živeli, pa tudi napadovalce verskih resnic tem uspešneje zavračevali. Kajti če pogledamo one zlobneže, ki dandanes v besedi in pisavi napadajo naše najdražje svetinje, bomo spoznali, da jim pred vsem manjka jasnega spoznanja verskih resnic. Razen katekizma, ki so se ga v ljudski šoli površno, če ne slabo učili, niso nikdar več dobre katoliške knjige vzeli v roke. Zato sovražijo, česar ne poznajo, in bi ravnali popolnoma drugače, ako ne bi hudovoljno naravnost zametavali resnice.

Dasiravno Pilat ni do konca obravnaval s Kristusom, toliko je od njega le izvedel, da je izpod oblasti Heroda, četrtnega oblastnika Galileje, ki se je pa iste dni zavoljo praznikov mudil v Jeruzalemu. Zato ga nemudoma pošlje k njemu, prepustivši mu njegovo smrtno obsodbo. Judje, ki so se še dobro spominjali, kako brezobzirno je Herod k smrti obsodil Janeza Krstnika, so enake obsodbe tudi nad Kristusom pričakovali, zato so ga radevolje peljali k Herodu. „Herod pa, ko je videl Jezusa, se je silno obveselil, zakaj že davno ga je želel videti, ker je veliko slišal o njem“ (Luk. 23, 8.) Da se je Herod veselil, Jezusa videti, mu radi verjamemo, saj je Jezus veselje ljudi in angelov, zato je sam blagroval svoje učence, ki so ga bili vredni videti in slišati. „Srečne oči, je rekel, katere vidijo, kar vi vidite. Ker povem vam: mnogo prerokov in kraljev je hotelo videti, kar vi vidite, in niso videli; in slišati, kar vi slišate, in niso slišali.“ Herod bi si bil to srečo in veselje sicer že lahko davno privoščil. Saj je Jezus že več časa učil in čudeže delal po njegovem kraljestvu; a Herod je bil previsok, da bi se bil bližal Kristusu, ki je živel večjidel med preprostim ljudstvom. Koliko prevzetnežev se tudi dandanes noče bližati Jezusu, dasiravno se že 30 in več let mudi s svojim naukom in s svojimi čudeži v njihovi bližini. Jezus se vsak dan za nas daruje pri sv. maši, a mlačni kristjan nima nobenepa hrepenenja, ga videti, čeravno ima obilno časa in je blizo cerkve. Jezus nas vsako nedeljo in praznik uči in nam govori po svojih namestnikih;

a prevzetni kristjan nima nobene želje po božji besedi, koja poslušati bi bilo preponiževalno za njega, ki je že sam dovolj učen. Dan za dnevom nam Jezus ponuja milost sv. zakramentov, a koliko jih je, ki celo leto ne čutijo potrebe, okrepcati svojo dušo, ki že skoraj omaguje in umira od premnogih posvetnih skrbi. Le ponižno srce pozna sladkost, po Jezusu hrepeneti, prevzetnim je to prikrito, ker se Bog zoperstavlja prevzetnim in le ponižnim deli svoje milosti.

Herod ni imel želje izvedeti resnico, tudi ne hrepenenja, se izpreobrniti, njegovo veselje nad Jezusom je bilo samo izraz radovednosti. Zato mu pa Jezus na njegova mnoga vprašanja ni hotel odgovoriti. Razen tega pa je bil Herod lahkoživec, ki je živel v krvosramstvu. Z njim torej Jezus ne more govoriti o svojem čistemu nauku. Vsaka beseda bi bila zastoj. Zato je molčal, da je potrdil, kar je učil, rekoč: „Ne dajate svetega psom in ne metajte svojih biserov pred svinje.“ (Mat. 7, 6.) So ljudje, ki ne marajo poslušati besede božje, ker se njih življenje ne strinja z nauki sv. evangelija in torej vsaka pridiga rani njih obloženo vest, kakor železo zdravnika peče rano bolnika. Drugi iščejo v pridigah le svojega kratkočasje, in bi najraje s prižnice poslušali časnikarske novice in čudne dogodke, ter nauke božje cenijo le po vnanji lepoti lepodonečih besed. Pri takih pade zdravo seme božje besede poleg pota in le plevel ostane na njivi njihovega srca. Le kdor ima med besedo božjo vedoželje po Jezusu in svojem zveličanju, on ima za besedo božjo dobro pripravljena tla in obrodi sad v potrpljenju.

„In Herod je upal, da ga bo videl storiti kak čudež.“ (Luk. 23, 8.) Herod je mnogo sveta prepotoval, mnogo doživel, veliko videl, le čudeža še niso gledale njegove oči. Misli je torej, da bo na njegovo željo Kristus kar po vrsti čudeže delal. Toda usta Gospodova molčijo, roka njegova miruje, in Herod zastoj pričakuje čudeža. Tudi med kristjani se najdejo ljudje, kojim nikakor ne gre v glavo, zakaj se Bog tudi še danes ne povečuje s čudeži. Vzrokov zato je veliko. Dasiravno je Bog vsemogočen še danes, kakor je bil nekdanj, je vendar predržno, od njega terjati čudežev v potrjenje naše vere, ker mi takih izrednih milosti, kakor so čudeži, nismo vredni, ker so nauki Kristusovi že po premnogih čudežih, o katerih nam pripoveduje sv. pismo, dovolj spričani; ker itak vsak dan gledamo dovolj čudežev božje vsemogočnosti (tek nebeškega

ozvezdja, izpremembe v naravi, umetno sestavljena telesa raznih stvari, božje usmiljenje do grešnika . . .) in ker trdovratnih nevernežev tudi največji čudeži ne bi izpreobrnil. Kristus pravi: *Blagor jim, ki niso videli in so verovali*, in sv. Gregor pristavlja: „S tem smo zlasti mi zaznamovani, ki njega, katerega v mesu nismo videli, v duhu trdno držimo. Pomnoži torej, o Jezus! v naših srcih sv. vero, da jej radi podvržemo svoj um in svojo voljo in brez vsega dvoma verujemo vse, kar v tvojem imenu uči sv. katoliška Cerkev!

S svojim molčanjem pa je Jezus kaj občutno zadel Heroda. Jezusovo molčanje je bilo glasna obsodba razuzdanega Herodovega življenja. Zato je le-ta iskal priložnosti in premišljeval način, kako bi se maščeval nad njim. Človek, tako je mislil Herod, ki se obnaša kakor Jezus, ki nobenega spoštovanja nima do svojega sodnika, ki ne odgovori na nobeno vprašanje, ki molči, dasiravno ve, da je njegovo življenje in smrt v oblasti tistega, ki ga izprašuje, tak človek ni pri zdravi pameti, je bolan na umu. Zato ga je „zaničeval in zasramoval, ter ga oblekel v belo oblačilo, pa ga nazaj poslal k Pilatu“. (Luk. 23. 11.) Veliko zaničevanja je Jezus moral prestati že v Pilatovi hiši, a čakalo ga je še hujše. Ogrnjen v belo obleko, ki je bila vsa obnošena, obšita in raztrgana, mora skozi ulice mesta, čez trge in javne prostore, obdan od najzlobnejše mestne drhali, ki so vpili, se na glas smejali, kamenje in blato v njega metali in z njim ravnali kakor z brezpametnim človekom. Vse to je Jezusa neizmerno bolelo, in to zaničevanje je ena največjih bolečin med njegovim trpljenjem.

Zakaj je pač Kristus pri vsem telesnem trpljenju, ki je bilo že samo čez mero bridko, moral prenesti še trpljenje zaničevanja? Odgovor na to vprašanje je dvojen. Jezus je trpel za grehe sveta, hotel je torej zanje vsestransko zadostiti pravičnosti nebeškega Očeta. Greh pa ima v sebi dvojno zlo — je namreč največja hudobija, pa je največja nespamet. Kakor je torej Jezus na eni strani največjemu hudodelniku enak trpel za hudobije greha, tako je na drugi strani zadostoval za nespamet greha s tem, da se je brezumnežu enak dal zaničevati.

Drugo vrsto pokore za greh z Jezusom še dandanes opravljajo vsi, ki so zavoljo svoje pobožnosti nedolžno zaničevani. Brezbožnežu je nedolžno življenje pobožnega najostrejšje očitjanje in ako se drugače ne more nad njim maščevati,

izkuša ga v očeh drugih očrniti in zato ga zaničuje in smeši pred svetom. Pa pobožni kristjan ima za svoje zaničevanje že na tem svetu veliko plačilo. Čista vest, zadovoljnost srca, ljubezen vseh pobožnih duš in celo spoštovanje brezbožnežev je plačilo zemeljsko za pobožno dušo. „Pobožnost pa je za vse koristna in ima obljubo sedanjega in prihodnjega življenja.“ (1. Tim 4, 8.) „Modrost tega sveta je nespamet pri Bogu.“ (1. Kor. 3, 19.)

Prvi sad Kristusovega trpljenja je bila sprava med Pilatom in Herodom. „In postala sta prijatelja Herod in Pilat tisti dan.“ (Luk. 23, 12.). Pač nesrečna prijaznost, koje cena je Kristusovo zasramovanje, koje pogoj je Jezusova smrt. Malo vredno je tisto prijateljstvo, po katerem se Kristus zasramuje in smrtno žali! „O saeculum nequam! quod tuos sic beare soles amicos, ut Dei facias inimicos.“ „O zlobni čas, ki svoje prijatelje le v toliko osrečuješ, v kolikor jih storiš Bogu sovražne!“ Toda taka sprava ni nič nenavadnega. Kadar gre za to, da se zatira nedolžnost, preganja pravica in poštenje, se zlobneži kmalu najdejo in združijo, naj bi si bili sicer še tako nasprotni. Take prijatelje ustvarja še dandanes sovraštvo do sv. Cerkve. Čeravno so sicer v stotere politične stranke razcepljeni, kojih ima vsaka popolnoma svoje nazore in kojih zato vsaka drugo sovraži, kadar gre za boj proti cerkvi, so vsi ene volje, ene misli, enega srca in ene hudobije. Ne smilijo se jim ne denarji, ne trud, ne skrb, da le morejo ukreniti kaj protiverskega. Novodobni pagani današnjih dni, ki si pridevajo najrazličnejša imena, tako radi preobračajo staro krščansko geslo: „Vse za vero, dom in cesarja“; narodnost povzdigujejo nad vero, narodnosti prvo mesto odkazujejo, vero pa postavljajo nekaj časa na zadnje mesto, dokler je celo ne zavržejo. Kadar pa pride do tega, da se je bojevati proti cerkvi in njenim pravicam, takrat ti narodnjaki svojo ljubezen do naroda popolnoma pozabijo ter se zvežejo in bratijo z najbolj zagrizenimi narodnimi nasprotniki in propalicami le da se gre z Belijalom proti Kristusu.

„In postala sta prijatelja Herod in Pilat isti dan“. Kjer je Kristus, tam je mir, ljubezen in pravo prijateljstvo. On ni hotel priti na svet, preden ni bil mir po vsem svetu. Ko je namreč cesar Avgust zaukazal splošno popisovanje vseh rimskih podanikov, takrat je vladal mir po vsem svetu, zato so angeli pri Jezusovem rojstvu peli: *Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje*, in prerok Izaija imenuje Kristusa kralja miru. Njegovo

trpljenje je pospešilo mir med poglavarji in med ljudstvom. Kakor je bil Kristus za vse ljudi rojen, tako je tudi trpel za vse in kakor je s svojim rojstvom prinesel mir vsem, ki so dobrega srca, tako je pri svoji smrti vse z Bogom spravil in vsem zapustil nebeški mir.

Dobro si, predragi, to zapomnimo: Kristus je začetnik miru in je najraje tam, kjer kraljuje ljubi mir. To nas je sam učil z besedo rekoč: *Blagor mirnim, ker bodo otroci božji imenovani.* (Mat. 5, 9.), a tudi z zgledom, ko se je pred sovražnimi sodniki obnašal toliko pohlevno, da se po pravici more primerjati s krotkim jagnjetom. Da bi se pač tudi mi navzeli pohlevnosti trpečega Zveličarja, saj nam med svojim trpljenjem ravno to čednost najbolj pogosto stavi pred oči, kakor da bi nam jo hotel prav globoko zapisati v srce. Pohlevnost je mati ljubega miru in počitka ter sestra prave ponižnosti, je prav Kristusova čednost, ker nobena ni njemu navadnejša in ljubša, nam pa koristnejša, kakor pohlevnost in krotkost.

Zato pa iz premišjevanja Kristusovega trpljenja ne moremo zajeti večjega dobička, boljšega sadu, kakor če smo si prilastili to čednost ter brez sovraštva in nevoščljivosti živimo med seboj.

„Zakaj poprej sta bila v sovraštvu med seboj“ (Luk. 23, 12) Da je med Pilatom in Herodom vladalo sovraštvo, temu se pač ni čuditi. Oba sta bila prevzetna in častilakomna, oba brezbožna, zato med njima ni bilo ne prijaznosti ne pokoja. „Brezbožneži nimajo miru“.

Sedaj sta se sicer spravila, a le navidez. Zato sta pošiljala Kristusa drug k drugemu ter drug drugemu vsiljevala sodbo čez njega. Nobeden ga noče obsoditi, da ne bi zakrivil krivične obsodbe; pa tudi oprostiti ga ne mara nobeden, da si ne nakoplje sovraštva Judov.

Zares: *Grešnik nima miru.* Podoben je od viharja vznemirjenemu morju, ki nepokojno treska sedaj ob svoje obali, sedaj se kopiči v gostih valovih, in zopet se v nevarnem vrtincu suče in goni do dna peneče vodovje. Tako nepokojen je grešnik. Sedaj obledi zavoljo sreče svojega bližnjega, sedaj zarudi in vzkipi vsled kakega razžaljenja, sedaj se prevzetno povzdiguje čez bližnjega, sedaj je prestrašen zaradi nemirne vesti, sedaj plah in obupan iz strahu pred večnim pogubljenjem. Bog nas varuj takega nepokoja. Skrbimo, da vedno ohranimo mirno vest ter prosimo zlasti sedaj v sv. postnem času, da se po sv. odvezi

v dobri velikonočni izpovedi vrne v naša srca oni mir, ki nam ga ves svet ne more dati; oni mir, ki nas je še vselej storil srečne in zadovoljne, ki nas bo najbolj miril in tolažil ob naši zadnji uri. Daj nam o Jezus ta mir, da v prijaznosti s teboj živimo in v tvoji milosti in ljubezni umrjemo. To si izprositi, pokleknilo pred zasramovanega Zveličarja rekoč:

O najljubeznivejši Jezus, ki si toliko prestal, da bi zaslužil našo ljubezen, kako malo imaš pač pravih prijateljev med nami! Ko si na gori Tabor razodel svojo nebeško lepoto in veličastvo, ko si v Kani izpremenil vodo v vino, ko si pri zadnji večerji jedel velikonočno jagnje in delil svojo sv. Telo in Kri, ko si enkrat 4000 in drugokrat 5000 ljudi nasitil, takrat si imel veliko prijateljev; sedaj pa, ko trpiš, ko si zasramovan, ko te tirajo od sodnika do sodnika, sedaj se zastonj oziraš po prijateljih; obdan si od samih sovražnikov. Med njimi smo žalibog tudi mi. Sramujemo se, da smo tako nestanovitni, da tolikokrat zlorablamo tvojo prijaznost. Potrđi nas v svoji ljubezni, dodeli nam, da te ljubimo stanovitno, da ne bomo le z besedo spoznali, marveč tudi v dejanju potrđili besede visoke pesmi: Moj ljubi je moj in jaz sem njegov. (2, 16.) Jezus ljubljeni je naš in mi smo njegovi in želimo njegovi ostati vekomaj. Amen.

Iv. Rotner.

Četrta postna nedelja.

1. Kristusov značaj.

(Govoril prof. J. Ev. Krek v postu l. 1906 v ljubljanski stolnici)

IV.

Najlepše dejanje v človeškem življenju je odpuščanje. Odpušča le tisti, kdor si zna pribojevati zmago sam nad seboj. Kdor ne zna trpeti, ne zna potrpeti, ne zna odpuščati. Ker je naš Zveličar v svojem trpljenju naš vzor, zato je naš vzor tudi v odpuščanju.

On sam je rekel, da je prinesel mir na svet. Mir je sad njegovega dela, sad njegovega božjega nauka, sad njegovega trpljenja. Ta mir se zлага iz dveh sestavin: iz odpuščanja pri Bogu in iz pokore pri ljudeh. Naš Zveličar je prišel na svet oznanjevat pokoro in deliti v imenu Očetovem odpuščanje.

Odpuščenje samo se zopet sklada iz dveh kreposti, ki imata obe svoje korenine v ljubezni, namreč iz usmiljenosti in velikodušnosti. Obe ti dve lastnosti vidimo pri našem Gospodu v neskončni meri.

Usmiljenega imenujemo človeka, ki ima sočutje s tujo boljo, s tujo žalostjo, s tujo bolečino.

Celo življenje našega Zveličarja je pravzaprav dejanje sočutja s tujo boleštvjo, celo njegovo življenje je dejanje usmiljenosti.

Vidimo ga, kako se mu smili lačna množica, in kako iz tega usmiljenja nasiti čudežno svoje poslušavce. Čujemo ga, ko kliče nad ljudstvom: Množica se mi smili; kakor ovce so brez pastirja. Vidimo ga, kako ga gine bolečina reveža, ki ga prosi pomoči; kako mu priigra solza v oko, ko vidi mater, ki gre za pogrebom za rano umrlim svojim edincem. Pač mu ravno takrat pred vrati Najmskega mesta pride v spomin, v dušno oko prizor, ko bo tudi njegova Mati jokala za edinim sinom, ko bodo nesli njega h pogrebu. V solzah vidi najmsko vdovo in sočustvuje z bolečino lastne matere. Smili se mu četica jeruzalemskih žen, ki plačejo za njim, in kliče jim: Ne jokajte nad menoj, ampak nad seboj in svojimi otroci, ki vas čaka tako huda usoda.

Ne samo usmiljenost, tudi velikodušnost vlada v Gospodovem življenju. Največja dobrina človekova je njegova čast. Čast je več kakor telesno zdravje, več nego posvetno premoženje; in zato imenujemo velikodušnega človeka tistega, pri katerem zmaguje ljubezen tudi z ozirom na čast; velikodušen je človek, v katerem je ljubezen večja nego čuvstvo za čast, in ki v tej ljubezni dobiva moči, da premaga samega sebe tudi z ozirom na to, kar mu je največje, z ozirom na svojo čast, in iz sočutja in usmiljenja odpušča.

Značilno je v Gospodovem življenju to, da je prvi kritični trenutek od strani njegovih nasprotnikov napočil takrat, ko je mrtvoudnemu, ki so ga skoz streho spustili predenj, rekel besede: *Odpuščeni so ti tvoji grehi!* Od tistega trenutka naprej se je namreč pričela zarota med farizeji in pismarji in saduceji nasproti Kristusu, takrat so ga sklenili umoriti. Odpuščanja ni moglo čuti zakrknjeno farizejsko srce.

Vidimo ga kmalu potem na gori, ko oznanja temeljne postave svojega božjega kraljestva, in ko sam pravi: „Bodite usmiljeni, kakor je moj oče v nebesih usmiljen!“ Čujemo ga, ko uči

apostole moliti in kako pravi, naj molijo: „Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.“ Čujemo ga, kako uči: „Kadarkoli molite, odpustite, če imate kaj zoper svoje brate, da tudi vaš Oče, ki je v nebesih, vam odpusti.“

Slišimo ga, kako v živi sliki biča trdovratnost ljudsko in kako kaže nasledke trdovratne zakrknjenosti srca v sovraštvu. Tisto priliko mislim, ko pripoveduje v nji o bogatem možu, ki je imel služabnika in mu bil dolžan 10 tisoč talentov. Odpustil mu jih je; ta pa je grede od svojega gospoda, ki mu je skazal tako veliko dobroto, prejel na potu tovariša, ki mu je bil dolžan 100 denarjev. Ogromna vsota 10 tisoč talentov znaša po naše nad 56 milijonov kron in 100 denarjev naših 95 kron. To naj pojasnjuje, kako velika je dolžnost človeška, odpuščati si med seboj, ko nam Bog, nebeški Oče, tako veliko krivdo, tako nezirekljivo velike grehe milostno odpušča.

Vidimo tudi na tem zgledu, kako se druží v Gospodu usmiljenost z velikodušnostjo, kako skuša pri poslušavcih izvabiti duha pokore, da more potem izreči spokornim srcem besede: *Odpuščeni so ti tvoji grehi!*

Najpomembnejši zgled za to nam podaja Marija iz Magdale, ki, znana po celem mestu radi razuzdanega življenja, prihiti s posebnim pogumom v tujo hišo in tam pri nogah Gospodovih kleče in jokaje brez besedi prosi dušnega miru. Ta dušni mir ji podeli Gospod, ko izreče nad njo: „Odpuščeni so ti tvoji grehi!“ In Magdalanka gre potem z mirom v srcu na svoj dom, k svoji sestri v Betanijo. In tam pri sestri ima večkrat priliko sestati se z Gospodom, z božjim Odrešenikom; in vedno, kadar ga zagleda, je njeno mesto pri njegovih nogah; udano, verno, hvaležno srce mu vedno prinese nasproti in v tem srcu mir in veselje. Zato jo tudi vidimo, da ob času, ko učenci ubežé izpred Gospodovih sovražnikov, ona pogumno gre z božjo Materjo na Kalvarijo pod križ, vidimo jo, kako prva prihiti na velikonočno nedeljo ob jutranji zori k Gospodovemu grobu, in zato je tudi ona po poročilu svetega pisma prva, ki se ji prikaže Gospod.

Nasprotje Mariji Magdalanki je neka oseba iz Gospodove neposredne družbe, namreč Juda iz Karija, Iškarijot. Gospod ga izbere za svojega apostola. On je priča vsega Gospodovega delovanja, vidi njegove čudeže, sliši njegove nauke; toda vse to mu ne pomaga, vse to nanj nima vpliva, nima moči. Veliko sredo zjutraj ali morda še celo v četrtek zjutraj se pogaja z Gospodovimi sovražniki in jim obeta, da hoče izdati Zveličarja v njih roke. Gotovo je značilna ta prikazen! Ali si moremo razložiti tega človeka, ali si moremo raztolmačiti njegovo črno delo?

Razlaga je lahka. Juda je stopil v Gospodovo družbo gotovo iz namena — kakor se spozna iz vseh besedi njegovih, ki so ohranjene v svetem pismu, kakor se spozna tudi iz njegovega obnašanja — prišel je zato, ker je mislil, da bo Kristus posveten kralj in kot tak pričel kraljevati čez vse judovsko ljudstvo in, kakor so velevali stari preroki, čez vesoljni svet. Mislil si je, da je dobro biti pri takem možu in zato se ga je oklenil. Ko pa sprevidi, da pri njem ni čakati posvetnih dobrin, da Gospod nikoli neče o tem govoriti, kakšno mesto bodo imeli apostoli, ampak da govori o trpljenju in smrti, ki jih čaka, potem spozna, da tu ni mesta zanj. Ko Gospod začne napovedovati o lastnem trpljenju in smrti, in ko Juda vidi, da se vse judovske vladujoče stranke strinjajo v tem, kako bi pokončali Gospoda, si misli sam pri sebi: Proč moram, dokler je še čas, ker sicer tudi meni preti nevarnost. Hotel je imeti od svojega službovanja pri Kristusu dobička, hotel je imeti časti, dobrega življenja, dovelj denarja: vsega, česar si more želeti prvega svetnega kralja svetovavec. Ko je imel te misli v sebi, so pa razni posli in služabniki velikega starejšinstva zaupno izpraševali, kje bi se dobil človek, ki bi skrivaj, ko bi nihče ne mogel tega slutiti, mogel s pomočjo starejšin oziroma njihovih hlapcev in vojakov Kristusa ujeti. Gotovo je, da so starejšine preišljevali, kako bi Gospoda ujeli, in da so prišli pri tem na misel, da je najbolje, če enega izmed njegovih učencev pridobé za to delo. Juda jim je bil morda že toliko znan, da so spoznali njegov značaj in se morebiti naravnost obrnili nanj. Kupčija se je sklenila; Juda je izdal Gospoda.

Kakšen namen je moral imeti Zveličar, da je izmed dvanajst apostolov enega izbral, o katerem je vedel, da bo njegov izdajavec? Saj je on že sam tretjo velikonoč svojega javnega življenja v kaifarnaumski shodnici, potem ko je napovedal sveto evharistijo, in ko ga je zapustila večina prejšnjih njegovih učencev in ostala le mala verna peščica okrog njega — saj je že takrat izrekel: „Vi vsi ne verujete; med vami je eden, ki nima vere, ki je moj satan, moj nasprotnik.“ In evangelist še pristavi, da je Gospod imel takrat v mislih Juda Iškarijota. Naš Gospod je večkrat napovedal, da ga bo eden izdal, in pri zadnji večerji je ponavljal, da bo to eden njegovih 12 apostolov.

Kaj je moralo nagniti Gospoda, da je vendar Juda Iškarijota, svojega izdajavca, trpel v svoji družbi?

Tudi to skrivnost moremo v nekoliko razrešiti, če si ogledamo, kako se je Juda obnašal, ko je izdajstvo izvršil. Gotovo je zvedel še velikega četrtega noč, da je bil Zveličar obsojen na smrt, da so starejšine sklenili, da ga drugi dan v petek zjutraj popeljejo h Pilatu, in da bodo tam zahtevali kazen s smrtjo na križu. Ta vest je brez vsakega dvoma prišla tudi na Judova ušesa. V petek zjutraj, ko so bili duhovniki pri opraviilu v templju, ga vidimo, ko prihiti v tempelj, vrže 30 srebrnikov nazaj in zakliče v bolestnemu obupu: „Nedolžno kri sem izdal!“

Naš Gospod je hotel imeti sovražnika poleg sebe, da je tudi iz sovražnih ust dobil spričevalo svojega neomadeževanega, svojega nebeškočistega značaja.

— Mislimo si položaj Judov! Tistih par srebrnikov, ki jih je prejel, ni moglo po storjenem dejanju utihniti glasu vesti, ki se je jela vzbujati v njem. Prej je pač mislil le na to, da reši sebe, in v svoji podlosti, polni strasti in pohlepa, ni vedel drugega, kakor da si pri tej priliki, ko se loči od Gospoda, še lahko nekaj zasluži. Ni mislil drugega, kakor to, da si s tem odvaga upanje, da bo kdaj za ministra na dvoru posvetnega kralja Mesije. Ko pa se je dejanje zvršilo, ko je čul, kaj se godi z Zveličarjem, je nastala tema v njegovem srcu, ni vedel drugega, kakor to, da je izvršil nekaj grdega, ostudnega. Vere v Kristusovo poslanstvo ni bilo v njem, vera se ni vzbudila v njem potem, ko je premišljal krivdo, ko je pred seboj videl nedolžnega Gospoda. Gotovo pa je, da je vsak trenotek svojega bivanja z Gospodom premišljal, ko bi dobil le eno senco madeža, le bilko greha, neresnice, hudobije v življenju Gospodovem, bi se oklenil le bilke in obenem bi svojo vest zadušil; ne bi ga gnal obup v samomor, ampak gotovo bi se bil potolažil z mislijo: Saj sem prav napravil, da sem spravil iz sveta človeka, ki je bil škodljiv našemu mestu, naši deželi, našemu narodu. Toda te misli ni moglo najti njegovo srce; nemogoče mu je bilo le eno najmanjšo sled slabega dobiti na Gospodu iz vsega dolgega časa, kar je občeval z Zveličarjem: in to ga je gnalo v obupno smrt.

Juda ni našel odpuščanja, ker je za odpuščanje treba zaupanja, in ker zaupanja ni bilo mogoče najti brez vere.

Stopinje, kakršne mora imeti človek, ki odpuščanja išče, vidimo v tem, kar manjka Judu v njegovem življenju.

Najprej je treba vere, iz vere zaupanja in pri tem spoznanje lastne krivde, žalosti, sklepa je treba:

ne več grešiti — in potem je človek pripravljen, da sliši besede: *Odpuščeni so ti tvoji grehi!* Pri Judu imamo sicer žalost radi črnega dejanja, nimamo pa vere in zaupanja, zato se mu ta žalost izgubi v o b u p, in doli v hinomski dolini obvisi na divji smokvi in, kakor pravi sv. Peter, pade z drevesa in drob se razsuje iz njega.

Vidimo pa pri Judu še eno važno stvar: V e r a s e n e d á p r i s i l i t i, za vero je treba volje, za vero je treba p o š t e n e g a h o t e n j a. Dokazov je bilo dovolj, a vendar ni verjel, zato ker ni hotel verovati. Pri njem se pa tudi vidi, da verovati ni mogel, ker mu je razjedala njegovo srce velika strast pohlepa. Naš Gospod je že Nikodemu govoril: „Kdor dela huda dela, se boji priti h luči, da bi se ne pokazala njegova slaba dela, da bi ga drugi ne pokarali.“ On je tudi Judom v templju razkril, da za odpuščenje od strani ljudi treba v v e r i t e m e l j u j o č e p o k o r e. Rekel je namreč: „Če ne verjete vame, ostanete v svojih grehih, če ne sprejmete mojih besedi, ostanete v svojih grehih.“ — Ravno pri tej priliki je rekel voditeljem judovskega ljudstva: „Če poslušate moje besede, boste v resnici moji učenci, sami boste spoznali resnico in ta vas bo osvobojevala.“ Odpuščenje je neko osvobojenje in to duševno osvobojenje pripisuje naš Gospod svoji resnici, veri v resničnost njegovega božjega poslanstva, njegovega božjega nauka. In pri Judu te vere ni bilo, zato je padel.

Primerjajmo Magdaleno in Iškarjota, Magdaleno, v razuzdanosti zakopano žensko, in Juda, učenca Gospodovega. Ona čuje o Gospodu, sliši o čudežih in v njej se rodi misel, da tak mož mora biti od Boga poslan. In ona potrebuje pomoči od Boga, zato gre pogumno k njemu. — Juda je pri njem, on išče nekaj drugega kakor Kristusa, on išče zunanjšega bleska, išče svetnega blagostanja in kraljevskih časti pri Zveličarju; in zato, ko je pri njem, beži od njega. Ko pride Magdalena končno h Kristusu, se ga drži in z njim ostane zvezana celo življenje. Na oltarjih jo po celem svetu časte, po vesoljnem svetu se ljudje skesanih src priporočajo njeni priprošnji. Po celem svetu pa budi spomin Gospodovega izdajavca Iškarjota stud in grozo.

Kristus, ki prinese na svet odpuščenje, ki velikodušno dviga vsakega iz blata, ki dviga vsakega iz revščine, kadarkoli se mu zaupno približa, ta Kristus ni mogel odpustiti učencu, ki ni zaupal, ki ni veroval vanj.

Imamo še en zgleđ odpuščajoče Gospodove ljubezni iz zgodovine apostola Petra. Njegov zgleđ je jasen in znan. On zagotavlja pri zadnji večerji, da hoče Gospodu slediti kamorkoli treba, tudi v smrt, da ga Peter ne zapusti. Pogumno vzame meč, ko gre proti prenočevališču v Getzemansko pristavo. Tam brez strahu plane med sovražnike Gospodove, ki hočejo zvezati Zveličarja, hoče v boj z njimi, hoče pobiti vse nasprotnike; nameri na enega hlapca, hoteč mu presekatii glavo, a k sreči mu odseka le uho. Pozneje ga pa vidimo, kako pred vratarico, pred par hlapci in pred dekle taji, da bi poznal svojega Gospoda; vidimo, kako se roti, da nič ne ve o njem.

Kaj naj si mislimo o Petrovem dejanju? Kako je razložljivo to dejanje? Ali je Peter izgubil vero v onega, o katerem je rekel, da ima on edino besede večnega življenja, ali je izgubil svoje zaupanje v Odrešenika?

Nikakor ne!

Pomislimo, da je Peter v najbolj kritičnem trenutku ohranil svoj pogum. V Getzemanskem vrtu mu ni nič za življenje; z mečem v roki gre proti sovražniku, majhna peščica učencev z dvema mečema proti vsepolno tempeljskih hlapcev in višjih duhovnikov-voditeljev, tolika tolpa nasprotnikov naproti njim, majhni četici v boju neizurjenih ribičev! Če se loti boja, je gotovo, da ne bo mala četica nič opravila, da je ves trud zaman. Ne smemo pa tudi prezreti, da Gospod veli potisniti meč v nožnice, da Peter uboga in gleda, kako odpeljejo Učenika. V tem trenutku ne ve sam sebi sveta. Vse se mu je zmeđlilo, ni mogel verjeti, da bi Gospod trpel in umrl. Svojega Gospoda ne sme braniti! Kaj naj torej stori? N i b i l o p o m a n j k a n j e p o g u m a p r i a p o s t o l i h , d a s o u b e ž a l i i z G e t z e m a n s k e g a v r t a ; k r i v i c o b i j i m d e l a l i . č e b i t o t r d i l i . B i l a j e n e g o t o v o s t , s t r a h , k o n i s o v e d e l i k a j z a č e t i . P e t e r i m a š e p o g u m i t i z a G o s p o d o m , k o s e j e m o g e l z J a n e z o m , k i j e b i l z n a n s h l a p c i , p r e r i t i n a d v o r i š č e . N a o b r a z u s e m u p o z n a g r o z a , s t r a h ; p o z n a s e m u , d a j e v e s p o t r t , n e k a k o o m o t e n o d ž a l o s t i , k o n e v e , k a j s e b o z g o d i l o . I n k o g a z a č n o d r a ž i t i v š a l a h v a j e n i h l a p c i v e l i k e g a d u h o v n i k a , k o s e j i h h o č e o t r e s t i , d a b i n e s i l i l i v a n j , s e z l a ž e i n p o t e m n i b i l o v e č r e š i t v e . I n n a p o t i , k i j o n a s t o p i , g r e t a k o d a l e č , d a s e z a č n e r o t i t i , i n š e m u n i s o v e r j e l i . V e s j e i z v e n s e b e . S e d a j s t o j i p r e d v r a t i , s e d a j p r i d e k o g n j u ; k o z a t a j i G o s p o d a , b e ž i p r o č .

Petrov greh je lahko razumljiv. Ljubezni do Zveličarja mu ni vzela ta zlobna ura, ne vere vanj, ne zaupanja vanj. In Gospod je pustil, da je Peter tako padel, ker hoče pri Petru in pri svojih apostolih nekaj, česar se še niso bili naučili, namreč: da brezpogojno njemu zaupajo. Gospod je hotel, da naj apostoli o sebi nič ne mislijo, od sebe nič ne pričakujejo, ampak da le sprejemajo od njega in to, kar sprejemajo od njega, neso križem med svet. Hotel je, da apostoli ravnajo tako, kakor pravi pozneje v njihovem imenu apostol Pavel o sebi: *Nič drugega ne vem, kakor le Kristusa križanega*. Tega brezpogojnega zaupanja v Kristusa je še manjkalo apostolom, imeli so že zaupanje v lastno moč, v lastno krepost, v lastno zvestobo. Gospod je hotel pokazati, da tako zaupanje ne velja nič; zato jih pusti v strašnih trenutkih, ko je obsojen na smrt, ko trpi, leži v grobu; pusti jih v negotovosti, da ne vedo, kaj naj store. Ne smemo prezreti, da so takoj veliko nedeljo, ko je Peter povedal, da se je prikazal Gospod, prišli vsi, razven Tomaža, iz svojega zatišja in se zbrali v obednici na sionskem griču in tam čakali, kaj pride.

Po vstajenju je nastopila hipoma doba upanja, močnega zaupanja v Kristusa. V tej dobi jim je Gospod obilo poplačal njihove bolečine, njihove grozne duševne bolesi.

Grešili so Peter in drugi apostoli. Če gledamo njihovo dejanje tako, kakor se je zgodilo, in vpoštevamo človeško naravo, vpoštevamo zmotne misli, ki so jih še gojili apostoli o Mesiji, o posvetnem kralju, potem nam njih obnašanje ne more biti neumljivo. Razumelo je Kristusa pač le eno bitje, o katerem pojemo:

Žalostna je mati stala
tam pod križem, se jokala,
ko na njem je visel Sin...

Drugega bitja na svetu ni bilo, ki bi razumelo to skrivnost trpljenja, skrivnost odrešenja, ki naj kali iz tega trpljenja. Drugega bitja ni bilo, ki bi razumelo, da le po tej poti more priti rešivna beseda Očetova: „Odpuščeni so ti tvoji grehi!“

Veliko nedeljo — proti večeru je bilo — ko so bili zbrani apostoli v obednici na Sionu; Gospod pride mednje in jih pozdravi rekoč: Šalom lahem! Mir vam, mir z vami, ali — kakor navadno prestavljamo: *Mir vam bodi!* Še enkrat kasneje ponovi te besede. Sveto pismo pravi, da so se apostoli razveselili prihoda Gospodovega. Učenci so se pa tudi bali Gospoda, ker so se čutili krive, bali so se njegove prikazni, ker so čutili v srcu,

da niso prav delali. Gospod pride mednje in nobene besedice jim ne omeni o tem, kar se je zgodilo, kakor tudi Petru ni nič drugega storil takrat, ko so peljali Zveličarja pred starejšine, kakor le z milim pogledom v njem vzbudil potok solza. Nič ne reče Gospod: Zakaj ste tako nespametni, da niste vpoštevali vsega, kar sem vas učil, da je pri tem ponehalo vaše zaupanje, kaj ste delali med tem časom, da niste zaupali, da sem jaz tudi v trpljenju isti, kakor sem bil takrat, ko sem obudil mrtvega Lazarja, ko sem hodil po jezeru, ko sem nasitil lačno množico, ko sem mir in tolažbo sejal, koder sem hodil? — Nič drugega jim Gospod ne reče, kakor le: „Mir vam bodi!“

In ko jim ponovi ta pozdrav, pristavi: *Kakor je Oče mene poslal, tako vas tudi jaz pošljem. Katerinkoli boste grehe odpustili, so jim odpuščeni. in katerinkoli jih boste zadržali, so jim zadržani.* Kaj pomenjajo te besede v zvezi z „Mir vam bodi!“ On prinaša mir svojim učencem, njih srca so pripravljena; on le besedico izreče, in mir se vseli v njih duše — spokorjene so dovolj — en trenutek zadostuje in vse je izbrisano! In na to naveže Gospod: Kakor je Oče mene poslal, tako vas tudi jaz pošljem. Oče me je poslal, naj zberem otroke, razkropljene po širnem svetu, v eno družino. In ta posel je posel ljubezni, posel usmiljenja; v tej ljubezni, v tem usmiljenju me je Oče poslal, da vam odpuščam; in tako vas tudi jaz pošiljam odpuščat po vesoljnem svetu, pošiljam vas, da trosite mir v razboljena srca človeška, pošiljam vas, da tudi vi v svojem delovanju kažete moč usmiljenja in velikodušnosti božje in da budite v ljudeh spokornega duha, ki, osvežen z velikodušnostjo božjo, najde pravi mir. Kakor jaz vam brez očitkov odpuščam, tako odpuščajte tudi vi.

Svoj čas jim je že pojasnil, da je treba za pripravo k pokori ne le dela od tistega, ki je nekaj zagrešil, ampak tudi od onega, ki odpušča. Prelepa prilika o ovci, drahmi, zlasti pa prilika o izgubljenem sinu nam to izpričuje. Zlasti v tej priliki imamo prelepo potezo v tem oziru.

Evangelist pravi, da je oče oddaleč videl svojega izgubljenega sina, ki je hitel iz tujine proti domu. On ga čaka, stoji takorekoč na straži in misli na svojega sina: Kakor hitro pride nazaj, brž ga popeljem na svoj dom; ljubezen moja je tolika, da ne strpim, da gre on prej v hišo: grem mu nasproti, čakal ga bom.

V tej sliki hoče Gospod pokazati svojo velikodušnost: njegova čast je velika; njegova velikodušnost in ljubezen pa pušča tudi to čast v nemar. Kdor se le količkaj potrudi in izkuša priti k njemu, četudi daleč po ovinkih, že mu prihiti oče nasproti. To je oče, o katerem govori Kristus: „Kakor je Oče mene poslal, tako tudi jaz vas pošljam.“ To je oče, ki pravi: Odpuščajte, nosite mir in tolažbo; kakor je Oče poslal mene tešit srca razboljena, brisat solze, pomagat onim, ki ne morejo vstati, tako vas pošiljam jaz odpuščat in tolažit in tešit in brisat nesrečnikom solze v solzno dolino.

Rekli smo izpočetka, da, kdor ne zna trpeti, ne zna odpuščati. Če moramo koga meriti, koliko je kristjan, potem ga moramo meriti po tem, koliko zna odpuščati; to pa merimo po tem, koliko zna trpeti in potrpeti. Nobeno drugo zunanje znamenje ne označuje pravega kristjana bolj, kakor to, za kar je prišel Kristus na svet. To je bistvo njegove religije. Religija ljubezni je religija, ki nas uči o nebeškem Očetu, in ki hoče mir deliti srcem in dušam človeškim in ki pravi, da obstoji ta mir iz dveh sestavin: iz pokore na eni strani, iz usmiljenja in velikodušnosti na drugi strani.

Svesti si bodimo, da je tisti, ki je dejal: *Bodite usmiljeni, kakor je vaš Oče usmiljen*, vsakemu skesanemu srcu še vedno, brez konca, dokler traja življenje na svetu, pripravljen ponuditi svojo roko in zaklicati: *Odpuščeni so ti tvoji grehi!* in vsakemu posebej tudi izreče sladki pozdrav: *Mir s teboj!* Amen.

2. Jezusovo trpljenje v Jeruzalemu.

IV. Hudodelnik Baraba in krvoločni Judje.

Katerega vam izpustim, Baraba ali Jezusa, ki je imenovan Kristus.

Mat. 27, 17.

Med slavnimi starimi Grki je živel zelo znamenit mož z imenom Aristid, kojega so sploh le imenovali „pravičnega“. Bil je zares vsega spoštovanja vreden človek, ki je nesebično skrbel le za to, kar bi bilo domovini in narodu v korist. Imel je pa slavohlepnega tekmeča, Temistokleja, ki bi se bil na vsak način rad iznebil svojega nasprotnika. Zato ga je v narodnem zboru s svojim zgovornim jezikom opisal kot človeka, ki je zaradi prevelikega spoštovanja, ki ga imajo ljudje do njega, nevaren državljanski svobodi. Za tak slučaj so pa v Atenah imeli tako zvano ljudsko sodišče, ki

je vsakega, zoper katerega je glasovalo deset tisoč mož, brez usmiljenja obsodilo v desetletno prognanstvo. Aristid je šel ravno po trgu, ko so meščani pisali njegovo ime na tablice. Tu stopi k njemu človek, ki ni znal pisati in ga ni poznal, ter ga prosi, naj mu napiše na tablico Aristidovo ime. Pravični mož vpraša neznanega Atenčana, kaj da ima zoper Aristida? — „Kaj bi imel, mu odgovori meščan, saj ga niti ne poznam; le to me jezi, da ravno le njega zovejo ‚pravičnega‘, kakor da bi v Atenah ne bilo nobenega poštenega človeka.“ Aristid mu napiše svoje ime, ter gre svojo pot dalje. Na oddano postavno število glasov je moral za častno kazen deset let na tuje.

Kakor pravičnemu Aristidu, tako se je zgodilo nedolžnemu Zveličarju. Njegovi nasprotniki, boječi se njegovega rastočega ugleda med ljudstvom, so ga hoteli odstraniti, rekoč: „Ako tega pustimo, bodo vsi vanj verovali.“ (Jan. 11, 48.) Postavili so ga po vrsti pred sodnike, ki se ga pa brez utemeljenega vzroka niso upali obsoditi. Nehote so ga morali tudi sovražni sodniki spoznati pravičnim in nedolžnim ter zopet in zopet preložiti njegovo obsodbo. Zadnjič smo bili z Jezusom pred sodnim stolom Pilata in Heroda. Danes pa ga spremljajmo k Pilatu nazaj, ki ga z največjim hudodelnikom pred ljudstvo postavlja, ki pa podšuntano prosi Jezusu smrt, Barabu pa prostost.

Herod spoznavši, da se je varal v svoji nadi, pošlje Jezusa oblečenega v oblačilo zasramovanja Pilatu nazaj. Leta pa „pokliče velike duhovne, poglavarje in ljudstvo in jim reče: Pripeljali ste mi tega človeka, kakor da bi odvrčeval ljudstvo; in glejte, jaz sem ga vpričo vas izprašal in nisem našel nobene krivice nad tem človekom v tem, česar ga tožite. Pa tudi Herod ne; zakaj poslal sem ga bil k njemu in glejte, nič smrti vrednega ni bilo najdenenega nad njim.“ (Luk. 23, 13, 14, 15.) Jezus je bil nad vse ostro sojen, njegova zadeva natančno preiskovana. Postavljen je bil po vrsti pred sebi nasprotne sodnike, pred Ana, Kajfa, Pilata, Heroda; obdan od brezštevilnih sovražnih prič, brez vsakega zagovornika in prijatelja; zagovarjati se je moral pred deželjsko in duhovsko sodnijo, pred judovsko in rimsko oblastjo. Vkljub vsem preiskavam pa se niti senca krivice ni našla na njem in končni uspeh vseh preiskav je bila za Jezusa častna izjava Pilatova: „Jaz ne najdem nobene krivice nad njim.“

Najboljše izpričevalo nedolžne vesti je to, da se ne prestraši, če se tudi vse zoper njo vzdigne, četudi laž, goljujija

in zavist sklenejo zoper njo mogočno trozvezo. Nedorodnost se da tretji, a ne potreti; se da tožiti, a ne po pravici obsoditi. Da bi pač tudi mi pri vsem svojem dejanju bili tako pravični, da bi nas celo naši najhujši sovražniki ne mogli dolžiti najmanjše hudobije. Kdor ima mirno vest in zavest, da je pošten, on je lahko v vsaki družbi vesel in se sme neprisiljeno gibati tudi med svojimi sovražniki, nepokojna vest pa tudi tam sovražnike vidi, kjer jih ni, vsak šum ga vznemiri, vsaka beseda ga zadene, vedno plah in nemiren je nezadovoljen še celo sam s seboj. Kristus se ni zmenil za svoje obrekovalce in krive tožnike, njegovo nedolžno življenje je bilo njegova edina in najboljša priča, in nebeški Oče, kojega voljo izpolnjevati mu je bilo jed in pijača, je bil njegov neviden branitelj. Tudi mi imamo, če pobožno živimo, pri sebi vedno najboljšo pričo, — izpričevanje mirne vesti, in On, kojemu zvesto služimo, se bo že potegoval za naše dobro ime, kadar bo njegovi sv. volji dopadlo.

Čeravno pa je Pilat dodobra spoznal in javno pričal Jezusovo nedolžnost, je vendar pred ljudstvo, kojega je bilo že po navadi pri očitnih sodbah mnogo zbranega, sedaj pa še posebno zavoljo velikonočnih praznikov, zraven tolovajskega roparja postavil tudi krotko jagnje Jezusa, rekoč: „Katerega hočete, da vam izpustim, Baraba ali Jezusa, ki je imenovan Kristus?“ (Ma. 27, 17.) To je bilo nezaslišano sramotenje za Jezusa. Če bi bilo že premalo častno za Jezusa, primerjati ga z angeli in nebeškimi duhovi, kdo ne zapopade potem nečasti, ako ga enačijo z Barabom? Kdo pa je bil ta toliko imenovani Baraba? Bil je zloglasen, strasten človek, bil je upornik, ropar, morilec. In tega zločinca najpodlejšše vrste, kojega roke so omadeževane z nedolžno človeško krvjo, si drzne Pilat primerjati z Jezusom največjim dobrotnikom človeštva, z Jezusom najsvetejšim, najnedolžnejšim. Zares koliko bogokletstvo je v tej primeri! Pilat se pri tem zlobnem činu ni dal voditi od svoje pravicoljubnosti, tudi ne od skrbi za ljudski blagor, temuč le od svoje ostudne sebičnosti. Hotel je Jezusa izpustiti, a vendar tako, da se ljudem ne bi zameril. Misлил si je, ljudstvo ne bo tako krivično in zdraženo, ter bo samo zahtevalo, naj se Jezus izpusti; s tem bi se umaknil, da Jezusa ne reši sam in si tako ne nakoplje sovraštva pri višjih duhovnih. Lastna ljubezen ga je premagala in strah pred ljudmi ga je zmedel, da je Zveličarjevo življenje izročil volji farizejev in pismarjev. O najnedolžnejši Jezus! Izgubljeno je tvoje življenje, moral boš umreti.

Tvoja nedolžnost ni v stanju, tebe braniti, ker izročeni si volji tistih, ki so najbolj žejni tvoje krvi in najbolj željni tvoje smrti. Ne bodo zdaj več dolgo premišljevali tvoji sovražniki in se posvetovali, kaj da bi s teboj storili, temuč precej te bodo obsodili v smrt na križu.

Kakor je Pilat Kristusa prepustil prosti volji judovskega ljudstva, tako je tudi nam Bog dal prosto voljo, storiti dobro ali hudo. V naši volji je, izpustiti in osvoboditi Kristusa ali pa ga križati, pobožno ali pregrešno živeti. Človek grehu vdan se tako pritožuje čez hudo nagnjenje, čez premočne izkušnje, čez premnoge grešne priložnosti in nevarnosti. Res je, da nismo brez vojske za nedolžnost in poštenje, dokler živimo, saj je vojskovanje naše življenje, in nebeško kraljestvo silo trpi. A če le pridno uporabljamo pripomočke zveličanja in stanovitno prosimo milostne pomoči od zgoraj, bomo vselej zmagovali in čedalje bolj spoznavali, da je izvolitev med Kristusom in Barabom, med dobrim in hudim odvisna največ od naše proste volje.

Kakor hitro so veliki duhovni in starejšine ljudstva zapazili, da je Pilat Jezusa takorekoč izročil ljudstvu, so ga jeli pregovarjati, da prosí za Baraba, Jezusa pa pogubi. Zato se jim je nudila kaj ugodna priložnost. Ravno med tem, ko je deželni glavar ljudstvo pozival, naj se odloči za enega ali drugega, je prišel sel, kojega je poslala njegova žena Klavdija k njemu, svareč ga: „Nič si ne dajaj opraviti s tem pravičnim; zakaj veliko sem trpela danes v sanjah zavoljo njega.“ (Mat. 27, 19.) Ko je pa Pilat sprejel in poslušal tega poročevalca, so veliki duhovni med tem obdelovali ljudstvo za to, da prosí za Baraba. Rekli so mu, da Jezus nasprotuje Mozesu, ne posvečuje sobote, hoče odpraviti daritve, razdejeti tempel, da občuje z grešniki, je kriv prerok, dela čudeže s pomočjo Belcebuba, je bogokletnež ter zasluži smrt. Ljudstvo, od takega šuntanja vse zmedeno, je pozabilo na Jezusove božje nauke, na njegovo sveto življenje, na vse prejete dobrote in od laži podkupljeno kriči: „Proč s tem, izpusti nam Baraba!“ Koliko pač zakrivi nesrečno sovraštvó, kadar je ukoreninjeno v človeškem srcu! Ne miruje, se ne utolaži, hoče biti izvršeno tudi v dejanju, dasi nima pri tem nobenega dobička, da le vidi izpolnjene želje po maščevanju. Sovražen človek je podoben steklemu psu, ki ne ozirajoč se na nobeno stran, teče po cesti naprej ter napade vse, kar mu pride naproti. Tako jezljivec ne gleda ne na vzrok, ne na krivico sovraštvá, le da se more nasititi s

škodo, ki jo bližnjemu stori, in si ohladiti jezo ob nesreči, ki jo povzroči drugemu.

Tako zastarano sovraštvo do Jezusu je bilo v srcih velikih duhovnov, starejšin in pismarjev, zato so prisegli smrt Jezusu ter prisilili podkupljivo ljudstvo z obljubami in z žuganjem, naj terja Kristusovo smrt. In to so storili oni, ki so bili učeniki in voditelji ljudstva, ki bi jih imeli svariti pred grehom, odvracati od krivice, jih v dobrem poučiti, ne pa pregovarjati h krivični zahtevi. Pač nesrečni so podložniki, ki se morajo dati voditi od takih učencov, ki jih le zapeljujejo v greh, mesto da bi jih odvracali in svarili. „Gorje pastirjem, ki čedo moje paše trgajo“ (Eceh. 23, 1.), pravi Gospod. Veliko moč ima sicer vsako pohujšanje in pregovor: zgledi vlečejo — velja še posebno o slabih zgledih; zlasti pa škoduje pohujšanje, dano od predpostavljenih. Pač tisočkrat bolje bi bilo, da ne bi nikdar rojeni bili taki predpostavljeni, ki so v spodtiko svojim podložnim. Krščanski starši! Vaša dolžnost je, otroke voditi k verskemu življenju in k službi božji z besedo in z dejanjem, jih varovati pred zapeljevanjem, jih vaditi v izpolnjevanju božjih in cerkvenih zapovedi ter jim v mlada srca vcepiti strah pred grehom. Ako pa vi z brezbožnim življenjem, z nezmernim pijančevanjem, z zapravljivim igranjem, s preklinjevanjem, z nespodobnim vedenjem svoje otroke pohujšujete, vzgajujete s tem upornike proti Kristusu. Vi učeniki in mojstri ste dolžni, sebi izročeno mladino vaditi v lepem vedenju, v pobožnosti, v službi božji, v pogostem prejemanju sv. zakramentov, v češčenju blažene device Marije, angela variha in krstnega patrona. Ako pa s svojim brezverskim življenjem, z nemarnostjo v službi božji, z zaničevanjem sv. reči in Bogu posvečenih oseb tiste pohujšujete, delate upornike proti Kristusu. Čez take predpostavljene milo toži Bog po preroku, rekoč: „Izgubljena čeda je moje ljudstvo, njih pastirji so jih zapeljali.“ (Jer. 50, 6.) In če Kristus pohujšljivcem sploh kliče gorje ter jim žuga s potopljenjem v globočino morja, kako strašno gorje šele čaka na sodbi božji zapeljive predstojnike.

Zapeljano judovsko ljudstvo je enoglasno vpilo: „Proč s tem! Izpusti nam Baraba.“ (Luk. 23, 18.) Sv. evangelist razločno naglaša, da je v sa množica vpila. Ljudstva je bilo radi praznikov silno veliko v Jeruzalemu, iz vseh krajev, iz vseh narodov, vsake starosti in različnih stanov; a med njimi ni bilo enega, ki bi bil svoj glas povzdignil za Kristusa. Tudi taki, ki so Jezusa poznali

po njegovih naukih, čudežih, dobrotah, so glasovali za smrt svojega dobrotnika, roparju Barabu pa prosili prostost. Kdo se ne zgraža ob taki zlobnosti in ni razvnet svete jeze nad onimi, ki počenjajo kaj takega?

Ko se je Klodvik, kralj Frankov, poučeval v resnicah svete vere in je slišal od sv. škofa Remigija, kako nehvaležno in nezanesljivo je bilo judovsko ljudstvo, da je morilcu Barabu dalo prednost pred Jezusom, svojim največjim dobrotnikom, je poln navdušenja vzkliknil: „O da nisem jaz takrat tam bil s svojimi Franki, gotovo bi bil Jezusa rešil iz rok njegovih sovražnikov, maščeval njegovo zaničevanje in v kosce razsekal krvoločneže.“ „Počasi moj sin! mu odvrne svetnik; ne potraži svoje gorečnosti, prihrani svojo nevoljo zase. Morebiti boš tudi ti mnogokrat v svojem življenju dal prednost Barabu pred svojim Gospodom.“

Kakor temu kraljevemu učencu, tako se godi tudi nam premnogokrat. Nad Judi se zgražamo, sami pa tako radi zaničujemo in križamo Kristusa, Barabu greha pa strežemo. Kolikorkrat smrtno grešimo, kličemo: Proč s Kristusom, izpusti nam Barabo! Ko se vzdigne v nas izkušnja, sta pred nami Kristus in Baraba, nekaj časa ju ogledujemo, ju primerjamo, a naposled se odločimo za Baraba, — za greh. Hude strasti, vzbujene od satana, v nas nikoli ne utihnejo, vedno nas silijo, naj jim ustrezemo. Ustavljajmo se odločno njihovim zahtevam, zahtevajmo prostost Jezusu, križajmo Baraba. Leta naj umrje, Jezus Bog-človek pa naj živi, kraljuje, vlada.

Pilat je sedaj spoznal, da se iz pasti, v kateri se je vjel po svoji sebičnosti, ne more več rešiti; zato je v veliki zadregi, ne ve si več svetovati, prepusti se torej popolnoma prosti volji razburjene druhali in vpraša: „Kaj tedaj naj storim z Jezusom, kateri je imenovan Kristus? Vsi so rekli: Križan naj bo.“ (Mat. 17, 22, 23.) Skoraj ne vemo, koga bi tu bolj omilovali, ali kričečo druhal, ki z divjo jezo brez premisleka s slepo silo terja Jezusovo smrt, ali Pilata, ki dobro poznavajoč Jezusovo nedolžnost razdivjano ljudstvo vpraša za svet. Kaj drugega je pač mogel pričakovati od neotesanih divjakov, kakor da terjajo Jezusovo smrt? Ljudstvo, ki je bilo vedno pripravljeno za nemir, punt in prelivanje krvi, ima sedaj sodbo čez Jezusa v rokah. Kaj bo hotelo drugega, nego smrt? O Pilat! kaj delaš? Tebi je dana oblast čez življenje in smrt, ti sam smeš izgovoriti veljavno besedo; zakaj torej greš k ljudstvu po svet? Zakaj tako dragoceno življenje, kakor je Kristusovo, prepuščaš spačeni volji zdvijanih puntarjev? Ali tako

malo velja pri tebi Sin božji, da ti vprašaš njegove sovražnike: Kaj naj storim z Jezusom? Sovražnike Jezusove vprašati za svet je toliko, kakor Jezusa izročiti smrti.

Ljubljeni v Gospodu! Tudi mi ne ravnamo drugače, nego Pilat, kadar se ne ustavljamo dovolj svojemu hudemu nagnjenju in poslušamo svoje grešne počutke, kojim ni nič ljubše, kakor greh. Kadarkoli smo premalo čuječi v izkušnjavah, vselej vprašamo svoje spačeno meso za svet, kaj da bi storili z Jezusom, ali bi po njegovem nauku in zgledu izkušnjavo pognali v beg ali se jej sramotno vdali. In ravno zato, ker preradi slušamo svet hudega nagnjenja, klic grešnih počutkov in zahtevanje svojevoljnega mesa, zato tolikokrat pademo in vnovič terjamo Kristusovo smrt.

Pilat stori še poslednji poizkus, da odvrne od sebe madež Kristusove obsodbe, zato vpraša v tretjič ljudstvo: „Kaj pa je ta hudega storil? Nič smrti vrednega ne najdem nad njim.“ Obenem jim obljubi: „Pretepel ga bom tedaj in izpustil.“ (Luk. 23, 22.) „Oni pa so tiščali z velikim vpitjem in so prosili, da naj bo križan; in njih vpitje je postajalo čedalje večje.“ (Luk. 23, 23.) Kaj pa pomeni ta hrup, ta nepokoj, to silno vpitje? To pomeni, da za Kristusa ni nobenega usmiljenja, zdijvana jeza ga hoče imeti mrtvega. Tako velik je postal srd v srcih Jezusovih sovražnikov. Svojo sovraštvo do Jezusa so začeli s tem, da so ga hudo in krivično dolžili, zatem so privzeli krive priče, nato so ga zasramovali, ga v obraz bili, ga pod zlobnega Baraba ponižali, nazadnje pa so zahtevali njegovo smrt na križu. Tu imamo podobo kristjana, ki se kar v začetku odločno ne ustavlja grešnemu nagnjenju. Naglo se širi in raste ogenj, ako se iskra ne zaduši; urno raste in deroča postane voda, ako se pri viru ne zajezi; a še hitreje vzkipi hudo nagnjenje in dobi premoč, ako končno prestopi jez spodobnosti. Nikdo naenkrat ne postane zloben; a kdor izkušnjava le količkaj zaupa, in se jame pogajati s strastmi, bo v kratkem zašel v brezdno hudobije. Marsikateri, ki sedaj ječi v težkih verigah hudih navad in pod nečastnim jarmom ostudnih strasti, bi lahko užival sladki mir pokojnega srca, ako bi se bil kar v začetku ustavljal zaničljivim zahtevam pogubne poželjivosti.

Predragi! Če je kdo med nami, ki morebiti že leta in leta služi katerikoli grešni strasti, naj se pri tem premišljevanju o junači; s silo naj raztrga grešne vezi, poln svete jeze naj jih požene daleč od sebe in na vprašanje: „Kaj naj tedaj storim

z Jezusom“, naj odgovori odločno s sv. Bernardom: „Ljubiti ga hočem toliko, koliko ga strasti črtijo; častiti ga, kolikor ga one onečaščajo.“

Pilat je že preveč izpregledal ljudstvu, zato se ni več obračalo do njega s prošnjami, temuč s terjatvami: Križaj ga, je vpilo. In ta klic Judov odmeva se dandanes med sovražniki Kristusovimi. Vedno so ga ponavljali do današnjega dneva. Le poslušajte današnji prostomiselni svet, kaj slišite od vseh strani iz ust Kristusovih sovražnikov? Nič drugega, nego: Križaj ga! Vedno še zahtevajo Kristusa na križ v njegovih zvestih služabnikih, pobožnih kristjanih.

„Ko je pa Pilat videl, da ničesar ne opravi, temuč da hrup večji postaja, je vzel vode in si je roke umil, vpričo ljudstva rekoč: „Jaz sem nedolžen nad krvjo tega pravičnega, vi glejte!“ (Mat. 27, 24.) Dolgo se je potegoval Pilat za Kristusa, ko pa vidi, da ne more dalje vzdržati svojega nesrečnega načrta, odstopi ljudstvu svojo oblast. Pilat je podoben trstu, ki sicer v zemlji stoji, a ga veter maje, kamor pihlja. Tako se je nagibal in klanjal Pilat, kamor je pihljala človeška prijaznost. Sodnika, veljavnega moža, bi moralo pač sram biti tolike nestanovitnosti. Zastonj si umiva roke, par kapljic vode ni v stanu umiti velikosti in ostudnosti tolike pregrehe. In ako bi tudi vse vode sveta tekle čez njegove roke, ne bi bil očiščen svoje hudobije; kajti duše nobena druga voda ne opere, kakor le tista, ki izvira iz skesanega srca in se blesti v objokanih očeh. „Jaz sem nedolžen nad krvjo tega pravičnega, vi glejte!“ (Mat. 27, 24.) Kolika predrznost! Ravno isti, ki je v obsodbo izročil nedolžnega in pravičnega prepustil volji krivičnikov, se hvali s svojo nedolžnostjo. Če Pilatovo dejanje zasluži ime nedolžnosti, kaj smemo potem še greh imenovati? *Vzel je vode in si umil roke.* Kaj, Pilat, ti samo roke umivaš? Grešil je tudi tvoj jezik, grešilo je tudi tvoje srce, zakaj ostane neumito? *Jaz sem nedolžen.* To je njegov odgovor. Lepe besede, grešno pa dejanje. Kdo pa je pretil Jezusovo kri? Kdo je bil kriv njegove smrti? Ti si bojzljivo izpolnil voljo ljudstva, ki je razburjeno in zapeljano želelo Jezusovo smrt, zato si ga ti križal.

Kakor zviti Pilat, tako tudi mi radi svoj greh opravičujemo ter se delamo nedolžne. Žalibog, da se to godi celo v onih odločilnih trenutkih našega življenja, ko bi imeli v izpovedi razodeti svoje hudobije. Kolikokrat svoje grehe zagovarjamo, olupšujemo ali celo zamolčimo. Ne posnemajmo, predragi, v

trenotku, od kojega je zavisna cela večnost, hinavskega Pilata. Opravimo svojo izpoved vselej tako, da jej ne manjka glavni pogoj za odpuščanje grehov, namreč kes, in da jo spremljata oni dve zvesti tovarišici, ki jo delata šele Bogu dopadljivo, namreč natančnost in odkritosrčnost. Mislimo vselej, da je izpovednica predpoda onega strašnega sodnega stola božjega, pred katerega mora vsak izmed nas stopiti, „da prejme slehern v svojem telesu, kakor je storil, ali dobro ali hudo“, (2. Kor. 5, 10), le da tu prevladuje usmiljenje, tam pa ostra pravičnost. Spomnimo se, da je izpovednik namestnik tistega vsevednega Sodnika, ki bo enkrat iz naših rok nazaj terjal svojo sv. rešnjo Kri, katero bi zapravljali po nevrednih izpovedih.

Z umivanjem rok je Pilat naznanil, da noče imeti nobenega deleža z Jezusovo obsodbo. „Vse ljudstvo pa je odgovorilo in reklo: Njegova kri pridi na nas in na naše otroke!“ (Mat. 27, 25.) Kako mogočen je vendar glas prelite človeške kri, da se razlega do nebes in tam prosi za maščevanje! Tako moč je imela kri nedolžnega Abela, da se je na njen klic precej zaslišal glas božji iz nebes rekoč: „Kaj si storil? Glas krvi tvojega brata vpije z zemlje do mene.“ (Gen. 4, 10.) Če je že kri pravičnega Abela imela toliko moč, koliko mogočnejša mora šele biti najnedolžnejša kri Kristusova. O lehkomišljeni Judje, ki kličete tako dragoceno Kri čez se in svoje otroke; ki kažete žejo do Krvi, ki je neizmerne vrednosti; pač ne pomislite, koliko odgovornost si s tem nakopljete!

Tako grešnik, ko zajde v globočino hudobije, za nič več ne mara. Hudo nagnjenje mu oslepi pamet, in karkoli mu razodene naravna luč o večnih resnicah, vse prežene in otemni tema pregrehe. Zato pri trdovratnih grešnikih, nad kojimi gospodarijo grešne želje, nič ne pomaga dobra beseda, ne prošnja; ne plaši ga žuganje z večnim trpljenjem, ne omehča ga obljuba večnega veselja. Bog nas varuj! da bi zašli kdaj v tako žalostno dušno stanje. Presv. Jezusova Kri, kojo so Judje klicali nase in na svoje otroke, je prišla tudi na nas, toda na različen način, enim v življenje, drugim pa v smrt. Ne daj, o Bog, da bi mi bili sokrivci one najbridkejše žalosti Kristusove, kojo je občutil, ko je vsled svoje vsevednosti v duhu videl, da bo za brezštevila trdovratnih grešnikov njegova Kri zastonj prelita; pač pa nam dodeli, o Jezus, naj pride na nas tvoja rešnja Kri, da očisti naše grehe; naj pride na naša opravila, da bodo opravljena v zedinjenju nes-

končnega zasluženja tvoje presv. rešnje Krvi; naj pride na nas tako, da jo vselej, zlasti poslednjo uro, v sv. obhajilu vredno prejmemo in se tako udeležujemo bogatih milosti angelske hrane. To milost od tebe zadobiti kleče prosimo:

O najvišje časti in hvale vredni Jezus! Kolika nečast je bila, ko te je krivični Pilat primerjal zlobnemu Barabu. Še večje zasramovanje je bilo, ko so tebe nedolžnega manj cenili, nego zločinca in tebe mesto njega zahtevali v smrt. Nad vse velika pa je krivica, kojo ti delamo mi, kolikorkrat nesramno meseno veselje, nestanovitno čast, krivičen dobiček višje cenimo, kakor tebe, svojo največjo dobroto. Daleč od nas bodi v prihodnje tako ravnanje! Celi svet z vso svojo lepotijo in zabavo nam zanaprej ne sme biti toliko vreden, kakor ti, neskončna lepota in večna dobrota. Le tebi dopasti, k tebi priti, tebe posesti želimo vekomaj. Amen.

Iv. Rotner.

Peta postna nedelja.

1. Kristusov značaj.

(Govoril prof. dr. J. Ev. Krek v postu l. 1906 v ljubljanski stolnici)

V.

Kakšen namen je imel Zveličar, ko je tako živo kazal ljubezen, ko je tako živo kazal pogum v svojem trpljenju, ko je tako požrtvovalno učil in izvrševal odpuščenje?

Namen njegov je bil, dobiti zaupanje pri ljudeh. Nastopil je namreč kot religiozen vzgojevalec človeški.

Pri vzgoji je najprej treba zaupanja. Kdor hoče učiti druge, kdor jih hoče voditi, si pridobiti pri njih poslušnih src, si mora najprej zagotoviti zaupanje.

Gospodovo delo je vzgojevaljsko delo, Kristus iz Nazareta je religiozen vzgojevalec človeštva. In temu svojemu smotru služi tudi s tem, da pridobiva s tako močno silo srca ljudi in da tako naveže zaupanje svojih učencev in poslušavcev nase.

Tu imamo tudi razlog, zakaj Zveličar opozarja svoje učence, naj bodo kakor otroci. Navadna razlaga je ta, da hoče Zveličar, naj bodo učenci nedolžni kakor otroci. Ta razlaga ni prava. Edino prava je ta, da hoče Zveličar, ko opozarja svoje učence, naj bodo kakor otroci, učiti, da naj zaupajo njemu, kakor zaupa otrok svoji materi.

Bilo je nekoč, ko so se učenci prepirali na potu med seboj. Ko so prišli domov, jih Zveličar vpraša, kaj so imeli; pri tem pokliče otroka, postavi ga v sredo apostolov in pravi: „Če ne boste kakor ta otrok, ne pojdete v nebeško kraljestvo!“

In ob drugi priliki, ko hoče Zveličar učence poučiti, in ko pridejo matere z otročiči prosit ga, naj jih blagoslovi, takrat objema otroke, jim polaga roke na glavo, jih blagoslavlja in pravi: „Takih je nebeško kraljestvo!“; kadar boste taki, kakor ti otroci, pojdete v nebeško kraljestvo.

Iz teh besedi je popolnoma jasno, da hoče Zveličar, naj bi njegovi učenci tako zaupali njemu kakor otroci svoji materi.

Vse njegovo delo je vzor zaupanja, najvišji zgled, kako je treba iskati zaupanja pri tistih, ki se vzgajajo.

Drugo svojstvo, ki ga mora imeti vsak vzgojitelj, je, da mora jasno vedeti, kaj hoče; namen vzgoje, namen dela mora natančno poznati. Vzgojitelj, ki danes to, jutri drugo trdi, ki se popravlja, ki se šele sam med vzgojo vzgaja, tak vzgojitelj ne bo dosegel velikih uspehov; vzgojitelj mora priti vzgojen, z jasnim načrtom, pred svojega vzgojovanca.

Naš Zveličar je jasen v svojem načrtu; nič ne premišluje, nič ne popravlja pri sebi. On nastopi takoj z najvzvišenejšim in najtežjim načrtom, ki ga ima jasno pred seboj in pri katerem ne izpreminja ničesar.

Takoj iz začetka njegovega javnega delovanja imamo ohranjene besede, iz katerih se spozna, kako jasen je načrt njegovega dela v njegovem umu. V pogovoru z Nikodemom, prvo veliko noč Gospodovega javnega delovanja, imamo vse to označeno, kar hoče Kristus na zemlji zvršiti.

In kako določno nastopa Zveličar. Ne pravi: Jaz mislim, moje mnenje je to, zdi se mi . . . ampak on pravi: Jaz pa vam rečem; amen, amen vam rečem; meni je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji: nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle; jaz ti rečem, hočem, da si čist, hodi, bodi ozdravljen. Tak je njegov govor, ki izpričuje jasno in določno njegov načrt. Zato ni čuda, da je klicala množica, da ni bilo še človeka na svetu, ki bi tako govoril.

Vzgojitelj mora rabiti pravo metodo. Ozirati se mora pri vzgoji na naravo svojih učencev, na njihove posebne običaje, na njih individualnost, na razmere, v katerih žive, ozirati se mora na vse, karkoli vpliva nanj.

Gospod naš se ozira pri svoji vzgoji na naravo človeško, na celoto, pa tudi na posamnike, na individualnost tistih, ki jih zbira za učence krog sebe. Polagoma, stopnjo za stopnjo jim razkriva skrivnosti svojega nauka; polagoma jih pripravlja na najvišjo skrivnost svojega rešnjega trpljenja, polagoma jih uči, kaj jih vse čaka, in kakšen bo njih posel na svetu. Najpopolnejši pedagog je naš Zveličar, če pregledujemo, kako se stopnjema izpolnjujejo že povedane resnice pri apostolih in kako jih pripravlja, da morejo prejeti binkoštni praznik svetega duha, potrjeni v vseh resnicah.

Religiozne resnice so nadčutne. Religiozne stvari se ne vidijo, presegajo naše čute. Človek je čuten, zajemlje vse svoje spoznanje iz čutnega sveta. Zveličar naveže te nevidne, neznane religiozne resnice na vidne, znane. Iz življenja, ki obdaja njegove učence, zajema podobe, po katerih podučí svoje učence in po njih svet. Setev, vinograd, ribiška mreža itd.: vse to porablja, da na podlagi teh čutnih podob slika nadčutne resnice. Svoj posel, svojo nalogo opisuje v podobah, vzetih iz čutnega sveta.

Najznačivnejše njegove podobe so: *Jaz sem luč sveta*. Kako lepa primera, jasna vsakemu človeku! To, kar je luč telesnim očem, to je Kristus človeški duši. Če pravi o sebi: „Jaz sem luč“, s tem poudarja tudi, da je tista moč, ki preganja dušno temo v umu, dušno temo v volji. — *Jaz sem dobri pastir* — kliče. Ta primera je razumljiva vsakemu poslušavcu. Saj so imeli večino svojega živčja njegovi rojaki od pastirstva: Judje so bili še ob Kristusovem času v velikem številu pastirski narod. Kakor čreda ovac, katera potrebuje vodnika, ki potrebuje skrbnega pastirja, tako je judovsko ljudstvo, tako je človeštvo. Ovce so posebno oklepajo glede na pota, domov ne znajo, zato se posebno oklepajo onega, ki jih vodi, ki jih pase. In če Kristus pravi: „Jaz sem dobri pastir“, je to bilo umljivo vsakemu, da hoče reči, da je on med ljudmi, ki ne vedo kod in kam, najboljši voditelj, da jim pokaže pot do nebeškega Očeta.

Kristus pravi dalje o sebi, da je *zdravnik*. Svojim nasprotnikom kliče namreč: Zdravnik ne zdravi zdravih, ampak bolne. Tudi jaz nisem prišel klicat pravičnih, ampak grešnike.

Tudi ta podoba je jasna. Narod njegov je bolan, človeštvo je bolno in k temu človeštvu prihaja on kot zdravnik in prinaša nebeška zdravila; zdraviti ga hoče v religioznem oziru, ker ga hoče spet spraviti do prave zveze z nebeškim Očetom.

„Jaz sem *živi kruh*, ki sem iz nebes prišel, jaz sem kruh življenja“, tako kliče Gospod. Vsak človek potrebuje hrane; tako potrebuje tudi duša svoje hrane, da se more združevati v nadnaravno življenje. Če se naš Zveličar imenuje kruh, pomenja to,

da je on tista hrana, ki daje dušno življenje. Značaj te hrane opisuje tudi sam, ko pravi, da kdor veruje vanj, sprejme njega kot kruh življenja; kdor uživa njega, ga on obudi poslednji dan in mu da večno življenje.

Jaz sem vinska trta, vi ste mladike. Tako kliče učencem pri zadnji večerji. S tem hoče povedati, da vso življensko moč daje on svojim učencem, da njegovi učenci pri njem žive kakor mladike, zvezane s trto.

Kako lepe podobe so to! Kako jasno nam kažejo, kako Zveličar res kakor najpazljivejši in najizvedenejši vzgojitelj z znanimi stvarmi pojasnjuje neznane, na znane naveže neznane, na vidne nevidne, na čutne nadčutne.

Kristus sam, kakor nastopa, je bitje, katero skriva v čutni obliki božjo moč, božjo oblast, božjo osebnost.

Če imenujemo mi zakrament čutno stvar, ki služi v naše posvečenje, potem moramo imenovati Kristusa-človeka največji zakrament; on je sam zakrament, ker v čutni obliki svoji skriva nadčutno moč, božjo osebnost. Zato je tudi umljivo, da se mora njegova religija razraščati po isti poti in na isti način kakor je nastala. Zakramenti so združeni z njo.

Četrto svojstvo vsakega vzgojitelja je to, da mora biti vedno navzoč pri vzgojencih. Vzgojevatelj, ki ni vedno pri vzgojencih, ne bo dosegel svojega namena. Vzgojevanec potrebuje vednega nadzorstva, vednega poduka in pomoči. Kakor mati ne sme pustiti otroka, dokler si še sam ne more pomagati, dokler še ne more hoditi, dokler ne more po svojem umu skrbeti zase, tako tudi noben vzgojitelj ne sme tistega, ki ga vzgaja, pustiti samega sebi. S tem preneha vzgoja, če bi bili mi sami sebi prepuščeni; iz tega sledi, da mora Kristus ostati, dokler traja vzgoja, katero je kot svojo nalogo prevzel na svetu. Njegova vzgoja se razteza po celem svetu, njegovi vzgojenci so vesoljni svet, vesoljno človeštvo. Da bo njegova vzgoja trajala do konca sveta, zato mora tudi Kristus ostati pri svojih vzgojencih do konca sveta.

Kje pa je Kristus?

Jasen odgovor imamo iz njegovih lastnih izjav, jasen odgovor tudi iz zgodovine, kar jo je poteklo od časa, ko je začel vzgajati človeštvo, da živi Kristus kot vzgojevatelj človeštva v sveti evharistiji.

Kristus je v Cerkvi, Cerkev je on. Čutna oblika, po kateri se religiozno vzgaja, je ravno vidna družba, v kateri on sam uči

in živi in kraljuje. Duhovniki, osebe človeške, so samo namestniki njegovi, ki ne delajo nič in ne morejo delati v Cerkvi, nič v svojem imenu, ampak morejo le ohranjati to, kar je Kristus prinesel na svet. Pri tem učenju, pri tem ohranjanju in razširjanju ne deluje duhovnik, ampak deluje Kristus.

V čutni obliki nastopa Kristus: Kakor je živel v čutni obliki (mlada leta) kot nazareški tesar med svojim narodom, tako živi v čutni obliki v Cerkvi med nami, in živel bo, dokler bo svet stal. On je vzgojitelj, ki ne zapušča svojih vzgojencev.

Podoba, v kateri nastopa, je vzvišena in lepa. Vzvišena, če gledamo to Cerkev, kako se razrašča po celem svetu, kako kljubuje vsem nasprotstvom, kako vstaja kot princip edinosti, kot simbol nesmrtnosti sredi med minljivimi človeškimi stvarmi; vzvišena, če jo gledamo, kako izvršuje svoje bogočastje: daritev, ki jo opravlja, je vzvišena drama, molitve, ki jih moli, so pesmi najlepše in najpristrčnejše harmonije. Vzvišena je ta čutna podoba navzočnosti vzgojitelja človeštva med nami, če jo gledamo, kako krasi božje hrame, kako daje ognja kiparju, da ustvari najlepše umotvore, kako vodi čopič slikarju, da takorekoč iz nebes zajemlje vzore in jih podaja na platnu čudečemu se človeštvu.

In v tej Cerkvi, ki ji tudi lahko rečemo zakrament, daje nadčutno religiozno vzgojo in posvečenje. Poleg tega zakramenta ali v tem zakramentu imamo kot središče vzgojevalnih pripomočkov zakrament evharistije. Kristus, človek, ki skriva v človeški podobi svoje božanstvo, je ustanovil zakrament Cerkve, družbo, ki v čutni obliki nadaljuje posel vzgoje po celem svetu. Vzgojevalna sredstva so pa osredotočena v zakramentu evharistije.

Vzgojevalna sredstva se dele pri Kristusovi vzgoji tako-le: Najprej so vzgojevalna sredstva, ki merijo in ohranjajo vero. V tem oziru je evharistija najvišji vzgojevalni pripomoček. Ko je Zveličar obljubil evharistično daritev, ko je obljubil, da bo dal sebe v čutni obliki kruha in vina ljudem v hrano, takrat že je pokazal, da bo evharistija ostala merilo za pravo vero. Mnogo učencev Gospodovih, mnogo tistih, ki so ga pred par minutami hoteli za kralja razglasiti, je odstopilo. Rekli so: Kdo bo poslušal tako govorjenje, ne moremo tega razumeti, ne moremo več iti za njim, če pravi, da nam bo dal jesti svoje telo in piti svojo kri. Ostala je le majhna peščica: apostoli so ostali. Nasproti njim ni Zveličar nič zmanjšal svoje prejšnje zapovedi, nič pojasnil

svojega nauka, ampak slovesno rekel: „Ali hočete tudi vi od mene?“ V teh besedah se ne zrcali žalost; to govori vzgojitelj, ki ve, da je tu doba, ko bo treba prestatí zadnjo preizkušnjo v svetosti vere. In takrat v imenu apostolov izpregovori Peter večno pomenljive besede: *Gospod, kam naj gremo? Le ti imaš besede večnega življenja. Mi spoznamo in verujemo, da si Kristus, Sin živega Boga.* V tej prísrčni izjavi, v kateri je povedano, da apostoli ne razumejo, kako bi izpolnjevali napoved, da bi jedli njegovo meso in pili njegovo kri; v tej prísrčni izjavi so apostoli prestali svojo preskušnjo. Odtedaj je zveza med njimi in Gospodom neločljiva. To, kar je bila v vzvišeni pedagogiki Kristusovi za njegove učence evharistija, to ostane do konca sveta. Vera v evharistijo je preizkušnja vere v Kristusa. Zato lahko rečemo: Največji, najboljši, najvzvišenejši pripomoček začetka Kristusove vzgoje, namreč vere, je evharistija.

Naš Gospod je prinesel na svet milost, za to milost svojo je primerno čutni naravi človeški ustanovil zakramente in vsi ti zakramenti se združujejo v zakramentu evharistije, vsi merijo nanjo in dobivajo od evharistije svojo moč: krst, birma, izpoved, zakrament sv. pokore sploh, sv. poslednje olje, mašnikovo posvečevanje, sv. zakon: vsi ti so osredotočeni v tem poglobitnem vzgojevalnem pripomočku, v zakramentu sv. evharistije.

Pri vzgoji je treba dalje o b l a s t i.

Oblast v Cerkvi imajo Kristusovi namestniki, ima duhovščina. Značívno je, da je Gospod preje dal svojim učencem oblast nad svojim pravim telesom, da jih je preje posvetil v mašnike, predno jim je dal oblast odpuščati grehe. Oblast nad ljudmi ima gotovo korenine v oblasti nad vestmi človeškimi. S tem, da je dal Zveličar oblast odpuščati grehe, s tem je apostolom in njih naslednikom dal to, kar imenujemo vladavno oblast v Cerkvi; pravico odpuščanja grehov jim je dal z ozirom na evharistijo, ker pokora ima pripravljati na prejem evharistične daritve. Tako je tudi vsa jurisdikcija v Cerkvi zvezana z zakramentom evharistije.

V Cerkvi vlada e d i n o s t i n l j u b e z e n, po e d i n o s t i se spozna njena religija od vseh drugih; edinost in ljubezen pa črpa Cerkev iz evharistije. Evharistija je studenec, kjer kalé viri edinosti in združevanje vernikov z evharističnim Kristusom; ona posreduje in izpopolnjuje združevanje vernikov med seboj. Zato pa Cerkev poziva vernike, naj vsaj vsako leto ob veliko-nočnem času prejme evharistični zakrament. Ta poziv meri na to,

naj se verniki vsaj enkrat v letu zavedo v sprejetju evharistije edinosti vseh Kristusovih učencev na svetu, vsaj enkrat v letu naj bodo dejansko eno, kakor je on s svojim Očetom v nebesih eno. — Ravno tako l j u b e z e n: Ljubezen, ki je najlepši znak religije Kristusove, ta ljubezen naj se črpa iz prejetja evharistije. In pomen cerkvenega ukaza, ki veli obhajilo, ni drugi kakor ta, da hoče Cerkev od vernikov, naj vsaj enkrat v letu po sprejetju evharistije dokažejo, da v resnici streme po ljubezni, katero je Kristus prinesel na svet, da hočejo vsaj enkrat, četudi za malo časa, imeti čisto, v ljubezni neomadeževano srce.

Trenotkov, da je človek zadovoljen sam s seboj, je v življenju jako malo. Malo je takih trenotkov, ko more človek reči odkritega srca: Sedaj sem ves, cel človek. Brez dvoma pa tisti, ki opravi dobro izpoved in prejme sveto evharistijo -- četudi za malo trenotkov — lahko reče o sebi, da je zadovoljen sam s seboj. Vzemimo to globoko moč evharistične skrivnosti na življenje narodov, na življenje posamnikov! Ali ni to v katoličanstvu vzvišen pojav, da Cerkev s svojim določilom zaukazuje, naj verniki vsaj enkrat na leto, četudi za malo časa, pridejo v ta srečni, vzorni položaj, da morejo reči o sebi: Zadovoljen sem, miren sem. Ali ne kaže vsakdanje življenje, da v resnici kali iz evharistične daritve in iz zveze z evharističnim Kristusom prava in čista ljubezen? Kristus je vzgojitelj, zakrament, v čutni obliki skriva svoje božanstvo. On nas je odrešil v čutni obliki s svojo božjo močjo. On živi kot vzgojevalec v čutni obliki Cerkve, Cerkev je ta ves svet obsegajoči zakrament, ki primerno naši naravi obsega zvezo z Bogom, ki naši naravi primerno ohranja, razširja, brani pravo religijo. In ta Cerkev, ta zakrament je Kristus sam, ki živi v tej Cerkvi; on vzgaja v Cerkvi vesoljno človeštvo in za pripomoček v tej veliki šoli, kjer je on edini učitelj, ima zopet samega sebe v zakramentu evharistije, v tem središču naše vere, v tem središču vseh drugih skrivnosti, v tem središču cerkvene jurisdikcije, v središču religiozne edinosti in ljubezni na svetu.

Gospod je rekel sam o sebi, da je *luč*. Ta luč ni še nikoli zašla in ne bo zašla do konca sveta; luč gori v Cerkvi, in najlepši plamen te luči je evharistija. Imenoval se je pastirja: svoje čede ne zapusti do konca sveta; v Cerkvi živi, in njegova hrana, katero daje ovcam, s katero skrbi, da ostanejo pri krepkem in čvrstem življenju ovce njegove čede, je evharistija.

Kruh življenja se je imenoval. Ta kruh deli v Cerkvi svojim otrokom v evharistiji. *Vinska trta* je, učenci *mladike*. Sok svojega življenja, sok življenjski iz sebe podaja svojim učencem, družji jih s seboj v zakramentu evharistije.

Čuli smo iz njegovih ust besede: „Jaz ostanem pri vas do konca sveta.“ Tisti, ki je rekel: „Meni je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji“; tisti, ki je rekel: „Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle“; tisti, kateremu so morali nasprotniki priznati, da nima niti najmanjše sence madeža na sebi, kateremu je moral priznati njegov izdajavski učenec, da je čist, neomadeževan značaj; tisti, o katerem je brezvestni rimski prokurator po najskrbnejšem preiskavanju slovesno izjavil, da ni nobene krivde najti na njem — tisti je rekel: „Jaz ostanem pri vas do konca sveta.“ In mi verujemo tem besedam, vemo, da on, ki je kazal najčiščo religijo, on, ljubezni, poguma, odpuščanja polni Zveličar, govori resnico.

In zato je upravičeno vprašanje: Kje si torej? Če ostaneš do konca sveta pri nas, kje je tvoje bivališče? Saj smo tudi mi, kakor tvoji rojaki v tvojem času, potrebni tolažbe tvojih besedi, saj tudi mi hrepenimo kakor jelen po mrzlem studencu, po tvoji milosti.

Kje si torej?

In na to nam odgovori on sam, da živi sredi med nami v svoji Cerkvi.

Ko gremo vprašat Cerkev, nam pokaže v svojih svetiščih majhno lučko, ki gori pred tabernakelnom in pravi: Tam je Kristus. In zunaj, v šumu življenja, v vrtincu strasti, zunaj Cerkve je tema, mraz. In iz te teme vstajajo ljudje in iščejo poti, poti do prave, do žive religije. Tema pa ostane v njihovem umu, v njihovih srcih, dokler ne najdejo prave zveze s svojim Očetom, dokler iz njihovih duš ne prikipi jasna in zaupanja polna beseda: „Oče naš, kateri si v nebesih.“ In ko iščejo v temi in mrazu, kje bi bila pot, ki bi vodila do Očeta, kjer bi se oprostili svojih dvomov, kjer bi pustili težave življenja — pa jim zaleskeče izpred oltarja večna luč, ki kaže nanjo Kristus v svoji Cerkvi, luč, ki igra pred tabernakelnom. In ob vsakem času in med vsemi stanovi in v vsakih razmerah ima ta luč privlačno moč in najboljše in najplemenitejše izmed teme priklīče in prizove k sebi, da padejo v znožje oltarja, in da se v živi veri pomirijo in vzdiknejo; da so našli Zveličarja. V povestnici človeštva se utrjuje

vedno bolj resnica, brez katere ne moremo umevati prošlih zgodob niti zgodob današnjih časov — resnica, katero izraža apostol Pavel v svojem pismu do Hebrejcev; ko pravi: *Kristus včeraj in danes in vekomaj*. Amen.

2. Jezusovo trpljenje v Jeruzalemu.

V. Jezusa bičajo in s trnjem kronajo.

Nato je tedaj Pilat Jezusa vzel in ga bičal. In vojaki so splekli krono iz trnja in mu jo dejali na glavo.

Jan. 19, 1, 2.

Prav čudovite reči nam pripoveduje zgodovina o moči in in veličastvu starega Rima, ki si je s svojim zmagovitim orožjem podjarmil skoraj celi tedaj znani svet. Zlasti pa so vzbujali občudovanje slovesni sprevodi, koje so uprizarjali v čast zmago-slavnim vojskovodjem. Obdan od brezštevilne množice najodličnejših meščanov in svojih vojnih tovarišev se je peljal zmago-slavitelj na krasnem vozu, okinčan s palmami in lavorikami, med tem, ko je glavo dičil veličasten lovorov venec; za vozom so korakali premagani kralji in kraljice, nesli so podobe in grbe oropanih mest, zaplenjene zastave in orožje, za kojim je sledila truma ujetnikov in sužnjev. Čim večja je bila množica pridobljene plena, tem veličastneje je bilo slavlje zmagovalca, tem glasneje so doneli radostni slavoklici ponosnih Rimljanov.

Tako je bilo v Rimu. Kako celo drugačen prizor pa nam stopi pred oči veliki petek v Jeruzalemu. Jezus, kralj nebes in zemlje, premagalec smrti in pekla stoji pred nami ne veličastno sprejet v ozaljšanih ulicah jeruzalemskega mesta, temuč neusmiljeno ujet na priprostem Pilatovem dvoru; ne sedeč na bogato ovenčanem vozu, temuč stoječ na trdem kamenju; mesto palm in cvetic odevajo rane in brazgotine njegovo telo; mesto lavorja se vije krona z dolgim, ostrim trnjem okoli njegove glave. Obstojmo pri tem ginljivem prizoru nekaj časa, nadomestujmo kralju večne slave ono čast, kojo mu jemljejo njegovi zaničevalci, recimo s Pilatom tudi mi: *Ecce homo!* Glejte in premišljuje Jezusa bičanega in s trnjem kronanega, je-li še podoben človeku.

Ti pa, o Jezus, obdaj v tem trenutku z ranami svojega Telesa tudi naša srca, da sklenemo pokončati ostro trnje pregrehe in

zavreči za tvoje bičanje odločeno jermenje grešnih priložnosti, naj pogled na tvoje razbičano Telo in na tvojo kronano glavo v nas vendar že vzbudi resnični sklep stanovitnega poboljšanja.

Podajmo se danes v duhu na Pilatov dvor, na strašno prizorišče nečloveške grozovitosti. Tam najdemo toliko krvoželjnih razbojnikov, kolikor ljudi; tam vidimo človeško sočutje izpremenjeno v zverinsko divjaštvo, mesto mirnih opazovalcev zagledamo tu stekle volkove. Pilat od vpitja Judov premagan, izroči Jezusa v roke sovražnih krvoločnežev, ki z divjo slastjo in nečuvveno grozovitostjo planejo nad njega. Najpoprej strgajo obleko raz njegovega života, naj bi telesna nagota pomnožila zaničevanje. Človek si niti približno ne more predstavljati, kolika žalost, da je polnila deviško Srce Jezusovo med tem osramotenjem, zavoljo katerega se pritožuje pri preroku, rekoč: „Sramota mojega obraza mene pokriva.“ (Ps. 43, 16.) S svojim včlovečenjem je nase vzela človeško telo, — telo iz najčistejše in brezmadežne Device. Zato mu ni bila nobena reč tako zoprna, kakor nesramežljivost in nespodobnost, in zato ga je globoko v srce bolelo, ko je oropan svojega oblačila bil izpostavljen nespodobnim pogledom in zaničljivemu zasramovanju judovskih pohotnežev. Vendar je on vse to voljno pretrpel, naj bi s tem zadostil za one pregrehe, s kojimi ga ti, moj kristjan, žališ, ko si nespodoben v svojem mišljenju, nesramen v besedi, prešeren v pogledih in nedostojen v dejanju.

Da bi pomnožili njegove bolečine in zvišali njegovo zasramovanje, so privezali Kristusa sklonjenega z vrvmi k stebru, tako da se ni mogel zravnati. Kristus bi bil sicer kakor nekdanj Samson v templju v Gazi podrl sramotni steber in kakor pajčevino raztrgal vrvi, ako ga ne bi bila vezala druga veriga — namreč veriga ljubezni. „Nobena druga vez Sinu božjega ne bi mogla obdržati pri stebru, če ne veriga ljubezni“, pravi sv. Lavrencij Justinijan. Hotel je biti zvezan Zveličar, naj bi mi bili prosti verig greha.

Misli si: tvoj k stebru privezani Zveličar se v trenutku nate ozira in ti kliče: „Razreši vezi svojega vratu, ujeta hči Sijonska.“ (Iz. 52, 2.) Z grehom si izgubila prostost božjih otrok in postala si sužnja hudega duha. Ko si s prvim grehom izgubila svojo nedolžnost, si začela plesti dolgo vrv, in ko ti je greh postal navada, si skovala verigo. S temi sem jaz sedaj zvezan in uklenjen, da bi bila ti rešena. Zato razreši vezi svojega vratu! Raztrgaj

grešno navado, reši se podložnosti satanove, zavrži od sebe trdi in pretežki jarem peklenke službe, ne sramuj se razodeti svoje grehe izpovedniku, da olajšaš meni verige, ki jih nosim zate, in da kdaj ne boš, zvezana na rokah in nogah, vržena v vnanjo temo, kjer bo jokanje in škripanje z zobmi.“

„Tedaj so poglavarjevi vojaki vzeli Jezusa s seboj na sodišče in so k njemu spravili vso trumo.“ (Mat. 27, 27.) Dopolniti smrtno kazen je bilo ob času prvih rimskih cesarjev izročeno vojakom. Truma vojakov ali rimska kohorta je štela okoli 600 mož. Judje so se bali, da ne bi Pilat po bičanju izpustil Kristusa, ker je poprej večkrat naglaševal njegovo nedolžnost. Zato so sklicali celo kohorto vojakov ter ga razmesarili tako neusmiljeno, da bi bil gotovo umrl pod njihovimi rokami, ako ne bi bila mogočnost božje narave podpirala njegove človeške slabosti. Bičali so ga z jermeni, v katere je bila vpletena žica, ki je imela na vse kraje ostre zobčke. Razbičali so ga tako neusmiljeno, da je celo njegovo truplo bilo le ena rana; „od podplatov do temena ni bilo nič zdravega na njem.“ (Iz. 1, 6.)

Kristjan moj! Ako pri resnem premišljevanju tolke grozovitosti od žalosti še moreš govoriti, vprašaj Jezusa, zakaj je vendar hotel pretrpeti strašno kazen bičanja, in on ti bo odgovoril s psalmistom, rekoč: „Na hrbtu so mi kovali grešniki, dolgo so doprinašali svojo krivico.“ (Ps. 128, 3.) Ker naše truplo greši, mora Jezusovo Telo bičano biti. Ostudna nesramnost in pohotnost tvojega telesa je ona šiba, ona vrv, jermen, bič, veriga, ki tako neusmiljeno trga in mesari deviško Telo Jezusovo. Na celem telesu je bil (Kristus) razbičan, ker si ti po celem životu poln nečistega veselja, piše sv. Bernard.

Vrnimo se še enkrat k besedam, s kojimi sv. Janez pripoveduje bičanje Gospodovo, rekoč: „Nato je tedaj Pilat Jezusa vzel in ga je bičal.“ (19, 1.) Čudno je, da nam sv. evangelisti o tem novem trpljenju Gospodovem nič obširneje ne poročajo in da se med tem poročilom nič ne zgražajo nad Pilatom. Omenjajo le kratko in priprosto „et flagellavit“ in ga je dal bičati. In vendar je ta način trpljenja bil najgrozovitejši. Bičali so navadno le sužnje in izjemno tudi druge velike zločince. Že to je bilo silno poniževalno za Kristusa, nič manj pa občutno. Nobeden ud na njegovem telesu ni bil brez skelečih ran, nobena kost brez speklin, nobena žila brez toka krvi. Surovi vojaki so dajali drug drugemu pogum in od bičanja oslabele so vedno nadomestovali z

novimi močmi. Kamorkoli je zamahnil od robotih rok dvignjeni bič, je bilo vse raztrgano in raztepeno, tako da so se videle kosti in rebra. „Razšteli so vse moje kosti“ (Ps. 21, 18.) on po pravici toži pri preroku. Pri vsem tem trpljenju pa je Jezus stal nepremakljiv kakor steber, h kojemu je bil privezan. Pretrgali so se biči, skrhalo ostri grebeni, utrudila in ugnala se moč trinogov, a Jezusova volja, trpeti za nas še več, ni opešala.

V naše odrešenje bi bila zadostovala kapljica sv. Rešnje Krvi, a tekli so celi potoki in zakaj? Kar je (Jezus) mogel z eno kapljo, je storil z vso svojo krvjo, in kar je zadostovalo za plačilo naših grehov, ni zadostovalo njegovi ljubezni, odgovarja sv. Bernard. O preobilna in neizrekljiva moč ljubezni! Mi vemo, o Jezus, da si ti vse to prestal le zavoljo tega, da bi nam pokazal, kako močno in kako prisrčno si nas ljubil. Iz tega pa tudi mi lahko spoznamo, kolika je naša dolžnost Boga ljubiti, in pripoznamo, kako slaba in nestanovitna je bila dosedaj v nas ta ljubezen. Jezus je za nas trpel neznosne bolečine, mi se pa vsakega najmanjšega zatajevanja in trpljenja ustrašimo in ne pomislimo, da, če se hočemo udeležiti njegovega veličastva, moramo njemu podobni biti v trpljenju; kajti „če z njim trpimo, bomo tudi z njim poveljani.“ (Rom. 8, 17.)

Sv. Evlalija je bila od glave do nog razmesarjena z železnimi grebeni. Pač strašna muka! Med tem mučeništvom se je, po vsem životu krvaveča, obrnila do svojega Jezusa, rekoč: „Glej, moj ženin in Zveličar, po teh svojih ranah sem sedaj vendarle tebi podobna. O moj Jezus! Ko si bil na vrtu ves obdan od krvavega pota, med bičanjem ob stebru strašno razmesarjen in na križ položen le še ena sama rana, domišljujem si, da sem tebi vendarle podobna sedaj, ko sem od železa vsa raztrgana. Kako lepo se mi podajo te rane, saj so s Telesom mojega ženina ravnali ravnotako.“

Komaj si je Jezus od grozovitih bolečin nekoliko oddahnil, so si odpočili tudi njegovi trinogi toliko, da so imeli čas, izumiti spet nov način mučenja. „Vojaki pa so ga peljali na dvorišče sodne hiše in sklicali vso trumo.“ (Mark. 15, 16.) Kar le more izumiti človeška hudobija in izvršiti grozovitost, delali so tu s kraljem večne slave. Kralj, — rekli so, mora imeti svoj prestol; zato ga posadijo na kamen. Toda poprej ne sme zasesti svojega prestola, preden ni kraljevsko opravljen. Zato mu iztrgajo njegovo že prisušeno obleko raz telesa in ga ogrnejo s starim, raztrganim vojaškim plaščem. To je njegov kraljevski škrlat. Pri rojstvu ga

je Marija povila v plenice, med obsodbo ga je nespametni Herod ogrnil s sramotnim belim oblačilom in sedaj ga vojaki ogrnejo z rdečim plaščem. Jezus je voljno sprejemal to zaničevanje, da bi se pokoril za tvojo gizdost in prevzetnost v oblačilu. Strastno hrepenenje po ošabni noši se dandanes pretirava že tako daleč, da se že skoraj ne pozna razloček med bogatinom in revežem, med preprostim siromakom in imenitnim gospodom. Koliko siromakov obesi zadnji vinar težko pridobljenega zaslužka na svojo obleko, domišljujoč si, da je bogzna kaj velikega in imenitnega, če je prav potratno našopirjen. Za to človeško nespamet se mora božji Zveličar pokoriti v stari vojaški halji in nas uči, da se vrednost človeka ne sme céniti po obleki, marveč po notranjem kinču, po čednosti in pobožnosti. Z bogato obleko nič ne pridobiš, kakor nič ne izgubiš z ubožno. Kristus v obnošenem plašču je bil sicer nespametnim Judom v posmeh, nebeški duhovi pa so v njem čistili nebeško lepoto. Zato, kristjan moj, ozirajoč se na Jezusovo trpljenje, opusti, oblačiti se čez svoj stan. Oblači se počteno, sramežljivo, snažno, preprosto; diči se s sramežljivostjo in čistostjo, to te bolj diči, nego svila in žamet. Naj te zasmehujejo posvetnjaki zavoljo tvoje preprostosti; ne daj se zavoljo tega preplašiti, kajti „kar je nespametno pred svetom, to si je Bog izvolil, in kar je slabo pred svetom, je Bog izvolil, da bi osramotil, kar je mogočnega“ (1. Kor. 1, 27.), piše sv. Pavel, in modri Tertulijan veli: „Zavržimo posvetno obleko, ako hočemo zaslužiti nebeško.“

Po mnenju zlobnih vojakov je bil zdaj Kristus — predmet njihovega zaničevanja — dovolj dostojno kraljevo opravljen, manjkala so mu le še znamenja kraljevskega dostojanstva — vladarsko žezlo in kraljeva krona. „In so spletli krono iz trnja in so mu jo dejali na glavo.“ (Mat. 27, 29.) Trnje, najslabši sad zemlje, katera ga je rodila v kazen za greh vsled napovedi božje: „Zemlja bodi prokleta zavoljo tebe . . . trnje in osat ti bo rodila“ (1. Moz. 3, 18), to trnje so spletli vojaki Jezusu v krono. Da se ne opraskajo, oblečejo železne rokavice, pripravijo vitke šibe z dolgimi trni, spletejo iz njih širok venec in ga pritisnejo z vso silo Jezusu na glavo, tako da se ostro trnje globoko vrije v njegovo sv. glavo in da kri curkoma lije čez teme, obličje in rame.

Predragi! Predstavljajte si v duhu, kaj bi čutili sami, ako bi mesto Jezusa morali nositi tako trnjevo krono. Bolečine v glavi

so med vsemi telesnimi bolestiti najhujše, ker je glava sedež najvažnejših počutkov. Najmanjša rana na glavi, zlasti ob sencih, se precej razodene celemu telesu. Jezusova glava pa ni ranjena le od enega, temuč od premnogih trnov. Cerkvni učeniki menijo, da je Jezus muke kronanja hotel pretrpeti zlasti za naše v mislih storjene grehe. O kristjan, ki z zgražanjem preišljuješ Jezusove bolečine, koje mu je povzročilo njegovo kronanje, pomisli vendar, kolikokrat tudi ti kronaš ljubega Zveličarja. Kadar brezpametno išpaš svojo glavo, kodraš svoje lase, barvaš obličje, svoj klobuk kinčaš z znamenji napuha ali izzivanja ali svojo pečo kropiš z duhtečimi dišavami, da bi tem ložje nase opozorila drugi spol, vselej kronaš Jezusa. Kadar imaš grešne misli z dopadanjem v glavi in se v njih radovoljno mudiš, Jezusu pleteš trnjevo krono. Kadar svoje glave ne upogneš pravičnim ukazom predpostavljenih, mučiš Jezusovo glavo s trnjem. Kadar božji volji umikaš svojo glavo in vse želiš po svoji volji imeti, kadar trpljenja, ki ti ga Bog pošilja, ponižno iz njegovih rok ne sprejemaš, čezenj godrnjaš in preklinjaš, krvavo kronaš Jezusa. Nehajte kristjani še nadaljevati to judovsko opravilo, upognite svoje glave Kristusu Gospodu, izkazujte vselej radi odkritosrčno pokorščino svojim od Kristusa postavljenim voditeljem in učnikom, da olajšamo Kristusu, za nas s trnjem kronanemu kralju, njegovo trpljenje.

Le eno je sedaj še manjkalo zaničevanemu Zveličarju, — to je vladarsko žezlo. Mesto tega mu prekanjeni vojaki potisnejo suh trst v krvavo roko, kakor to poroča sv. Matevž, rekoč: „In dejali so trst v njegovo desnico“, da bi tako zaničevali oblast in mogočnost Kristusa Kralja. O Gospod nebes in zemlje! Kje je sedaj tista tvoja železna šiba, katero opeva že kralj David, rekoč: „Vladal jih boš z železno palico in kakor prsteno posodo jih potrl“ (Ps. 2, 9.)? Zakaj se sedaj nad svojimi zaničevalci ne maščuješ? Zakaj ne pokažeš očitno svoje mogočnosti?

Ljubljeni v Gospodu! Naš krotki Zveličar noče razodeti svoje moči in oblasti pred judovskimi vojaki, da bi nas s tem učil, kako slaba in ničemurna je vsa posvetna čast in veljava. Trst je rastlina, ki naglo raste, se naglo visoko vzdigne, pa postane slaba, lahka slama, katero vsak veter more odnesti. Nima nobene moči, ne trdnosti, nobene vrednosti ne v cvetu, ne v sadu. Zato je trst prava podoba naše mogočnosti, ki je izpostavljena vsaki nevarnosti. In vendar mi veljavo posvetnih mo-

gočnežev cenimo radi višje, kakor milost in dobroto božjo in se posvetne oblasti bolj bojimo, kakor božjih kazni. Zato nam bodi trst v Jezusovih rokah glasen opomin, da le v božjih rokah je prava moč, da le v njega stavljeno upanje je najvarnejše, da naj se vseh posvetnih kazni ne bojimo, ko bi iz strahu pred njimi morali žaliti Boga.

„In so pred njega poklekovali in ga zasramovali, rekoč: Zdrav bodi kralj judovski! In so vanj pljuvali in ga tolkli po glavi.“ (Mat. 27, 29, 30.) Telesnim mukam, koje je Jezus pretrpel zlasti med kronanjem, so se sedaj pridružile še dušne bolečine med sramotnim pozdravljanjem. Hudobije pijani vojaki so po vrsti korakali pred Jezusa, pred njim zaničljivo poklekovali, rekoč: Zdrav bodi kralj Judov! Drugi so mu v obraz pljuvali, tretji mu trs iz roke jemali in ga z njim po kroni in po obličju bili, tako da so se trdi trni še globlje vdiral v razboleno glavo. Zares bilo je videti, kakor da bi se ves pekel preselil na Pilatov dvor, da Sinu božjemu da okusiti svojo peklenko sovraštvo. Jezus pa vse to pretrpi brez vse nevolje, brez vse graje, tako da je povsem resnično, kar piše o njem sv. Peter: „On, ko je bil preklinjan, ni klet, ko je trpel ni pretil.“ (1. Petr. 2, 23.)

Toda povejte, predragi, ali se ne ponavlja pogosto to med nami, kar se je zgodilo na Pilatovem dvoru? Mi se imenujemo katoliške kristjane, smo v sv. veri poučeni, poznamo glavne resnice svoje sv. vere; vemo, da je Bog povsod pričujoč in vseveden, vemo, da smo z Jezusovo krvjo odrešeni, in vendar, kako neverno se mi dostikrat obnašamo v pričo Jezusa, kako zaničljivo ga častimo. Judovskim vojakom enako zaničuješ Jezusa, kadar se v cerkvi obnašaš nedostojno, poklekaš na eno koleno, zasmehuješ ali zaničljivo posnemaš obrede sv. Cerkve. Jezusa zaničuješ, kadar se med molitvijo motiš s praznimi skrbmi, ali svoje oči proč od Boga obračaš na prazne, pregrešne reči; kadar onečaščaš sv. skrivnosti, delaš božje rope ali zlorabiš Bogu posvečene, blagoslovljene reči. Zato, dragi moj, zlasti v današnjih dneh verske brezbriznosti in zaničevanja najdražjih svetinj Jezusovih se spomni rad Jezusovega trpljenja na Pilatovem dvoru, ogiblji se ničvredne druhalj Kristusovih zaničevalcev, beži pred Pilatovim dvorom — pred hišo pregrehe ter prisezi novo zvestobo in ljubezen Jezusu, zavoljo tebe zaničevanemu.

Sedaj se Pilatu oglasi vest in se ne da pomiriti. On išče sredstev, da se ogne zameri Judov in potolaži svoje nepokojno

srce. Svoje zaupanje stavi na sočutje Judov; pred nje torej postavi Jezusa, nečloveško razbičanega in s krvjo oblitega, rekoč: „Glejte, pripeljem ga vam venkaj, da spoznate, da ne najdem nad njim nobene krivice.“ (Jan. 19, 4) A zastonj se trudiš Pilat s hlinjenim usmiljenjem prikriti svojo krivico. Le eno se pričakuje od tebe, to te more opravičiti, — da rešiš Kristusa. Ti si sodnik, ti imaš dolžnost pravično ravnati, izkaži se torej pravičnega sodnika. Povej brez strahu, kakor misliš, in stori, kakor govoriš. Javno si pričal, da ne najdeš nobene krivice nad Kristusom, zakaj torej v dejanju ne dokažeš, kar govoriš z jezikom. Ker se nočeš Judom zameriti, zato mora Kristus umreti.

Dvema Gospodoma nikdo ne more služiti, pravi Gospod, in sv. Pavel uči: „Ko bi ljudem dopadel, bi ne bil Kristusov služabnik.“ (Gal 1, 10.) Tudi načrt našega življenja in delovanja mora biti jasen in odločen. Ravno zato tako malo napredujemo v duhovnem življenju, ker še omahujemo na dve strani. Radi bi služili Bogu, pa tako, da se ne bi zamerili hudemu duhu. Za Kristusom želimo hoditi, a žal nam je svet zapustiti. Toda luč in tema, Kristus in Belial, skrinja zaveze in malik Dagon ne morejo skupaj ostati.

„Jezus je tedaj venkaj prišel, noseč trnjevo krono in škrlatno oblačilo. In (Pilat) jim reče: Glejte človek“ (Jan. 19, 5.), Jezusovo nedolžno Telo od tisoč ran obdano, s krvjo polito, s pljunki onesnaženo, od tepenja razbito, nima več človeške podobe. Kdor ne bi vedel, kaj da se je z njim zgodilo, ga ne bi več poznal, ako ne bi slišal izpričevanja Pilatovega, da je to Kristus. Ecce homo! Odprite se nebesa in zgrozite se pri pogledu na tistega, o kojem izpričuje kralj David, da je bil „lepše podobe, kakor vsi človeški otroci“, (Ps. 44, 3.); o katerem govori sam Oče nebeški: „Ta je moj ljubi sin, nad katerim imam dopadajenje.“ (Mat. 17, 5.) Toda „ecce“, poglej ga sedaj, je-li še prvemu podoben? O pravični Bog! Maščuj se nad neusmiljeni Judi, ki so tako strašno zdelali tvojega Sina! Pošlji ogenj med nje! Vrzi med nje svoje strele! Naj se zemlja odpre in jih požre! Naj izkusijo na tebi srditega Sodnika, ker te niso hoteli imeti dobrega Učenika.

Toda nehalno škodoželjno klicati Judom maščevanje iz nebes, ker bi tudi nas zadelo, kajti tudi zavoljo naših grehov je Jezus tako zdelan. „Zavoljo greha svojega ljudstva sem ga udaril.“ (Iz. 53, 8.) Tudi naše roke so Jezusa ranile, zato kličimo le sebi odpuščanje iz nebes, mesto da bi prosili Judom maščevanja.

Ne ločimo se, predragi, danes iz tega sv. mesta, da se ne bi še enkrat prav resno ozrli na Jezusovo „Ecce homo“ podobo. Ko gledamo njegovo s trnjem kronano glavo, prosimo ga, naj nam da milost, trnjevo krono tega življenja brez vsake nevolje in pritožbe nositi, da s trnjem trpljenja tukaj odslužimo kazni za svoje grehe. Ko ga vidimo ogrnjeneega s sramotnim plaščem, prosimo ga, naj nas varuje, da svojega srca ne zamotamo preveč v nepotrebne časne skrbi in se zlasti varujemo nečimernosti in prevzetnosti v svojem oblačilu, pač pa da skrbimo nad vse za edino potrebno, ohraniti si obleko milosti božje. Pogled na trst v rokah osramočenega Zveličarja naj nas pa spomni na našo slabost in nas opomni, da sami iz sebe nič ne premoremo, vse pa moremo v njem, ki nas s svojo milostjo močne stori. Pri tem premišljevanju pa pokleknilo, rekoč:

Bodi nam danes pozdravljena boleсна, trnjeva krona, krvavi škrlatni plašč in sramotilni trst božjega Zveličarja! Najkrotkejši Zveličar! Nekdaj kronan s trnjevo krono in zavit v sramoten plašč, sedaj pa prikrit v najsvetejšem Zakramentu, ponižno te molimo! Divji vojaki so padali nekđaj pred teboj zaničljivo na kolena, rekoč: Zdrav bodi kralj judovski! Glej, tudi mi pademo na svoja kolena in molimo: Zdrav bodi kralj nebes in zemlje, kralj angelov in ljudi! Hotel si postati kralj revnih, kralj ubogih v duhu, kralj slabih in onemoglih, zato si se dal venčati s trnjem, zaničljivo ogrniti s škrlatom in zasmehovati s trsom. Usmiljeni Jezus! Zahvalimo te za tvojo neizmerno bolečino, koju si prestal med bičanjem in kronanjem. Zavoljo te svoje bolečine bodi nam milostljiv! Odpri svoje milo oko, ozri se z njim na nas in spoznaj nas za svoje otroke, blagoslovi nas svoje otroke in po tem življenju sprejmi nas v svoje kraljestvo. Amen. *Iv. Rotner.*

Praznik sv. Jožefa.

Slava in bogastvo sv. Jožefa.

Slava in bogastvo bo v njegovi hiši.

Ps. 111, 3.

Molitve in berila pri daritvi sv. maše so vzeta večinoma iz sv. pisma, bodisi stare ali nove zaveze. Te molitve in berila pa je izbrala sv. Cerkev tako modro in primerno, da se vedno lepo strinjajo s praznovanjem doličnega dne. Predočujejo nam živo

skrivnosti božje, katerih veličastvo praznujemo, ali se pa nanašajo na spodbudno življenje svetnikov in svetnic božjih, katerih spomin dotične dneve obhajamo. Tudi v sv. maši današnjega dne, sestavljeni v čast sv. Jožefu, deviškemu ženinu deviške Matere in redniku samega Gospoda nebes in zemlje, se nahaja mnogo odlomkov iz sv. pisma. Izmed teh se mi zdi, da se posebno prilegajo sv. Jožefu besede psalmistove: *Slava in bogastvo bo v njegovi hiši*. Zato sem se tudi namenil danes govoriti o slavi in bogastvu sv. Jožefa. S tem bi rad pri vas, predragi poslušavci, še bolj povzdignil njegovo češčenje in vzpodbudil zaupanje v njegovo bogato pomoč.

I. Oglejmo si torej najprej slavo godovnjaka in slavjenca današnjega dne! Prva in največja je pač slava in čast, katero mu je podelil in skazal sam O č e n e b e š k i. Izbral in izvolil si ga je za svojega namestnika; izbral izmed tisočev in tisočev mož na zemlji, izvolil izmed milijonov in milijonov veljakov od začetka do konca sveta. Odlikoval ga je pred cesarji in kralji, pred poglavarji in mogočnjaki. Prvi izmed vseh mož je smel on vzeti v svoje naročje Sina božjega, za njim šele so prišli na vrsto modri in bogati kralji jutrove dežele. Njemu pred vsemi, poleg Marije Device je bilo dovoljeno dati ime Zveličarju sveta. *Imenuj njegovo ime Jezus*, mu je prinesel sporočilo veliki angel Gabriel iz nebes.

Ne po naključju, kot zaročenec Marije Device, je postal sv. Jožef rednik Jezusov, ampak naravnost poklican iz nebes. Slišali smo namreč danes v sv. evangeliju, da je Jožef hotel zapustiti svojo zaročenko Devico Marijo, ko je zvedel, da je postala nevesta sv. Duha; toda angel Gospodov se mu je prikazal v spanju in mu rekel: *Jožef, Davidov sin, ne boj se k sebi vzeti Marije svoje žene*. Tako slavo in čast je prejel sv. Jožef od nebeškega Očeta.

Enako častil in slavil je pa sv. Jožefa tudi Bog Sin. Bil mu je pokoren, On kralj nebes in zemlje, pokoren revnemu tesarju iz Nazareta. Pokoren ne samo kot malo nezmožno dete, temveč pokoren kot odrasel mladenič, pokoren kot učenik svojemu ljudstvu. O kolika čast za sv. Jožefa, da ga posluša in uboga On, ki vlada in gospodari vse stvarstvo, kateremu so pokorni vetrovi in morje. Da, še več, ne samo pokoren je Jezus

sv. Jožefu, On, Sin božji, se niti ne sramuje, da Ga imajo za sina sv. Jožefa, da, tako visoko je častil svojega rednika, da mu je hotel veljati za sina.

In za Očetom in Sinom ne zaostaja sv. Du h, kateri hoče sv. Jožefa poslaviti s tem, da mu izroči svojo nevesto Devico Marijo v njegovo varstvo in obrambo.

To veliko čast sv. Jožefa pred Bogom je spoznala tudi Marija Devica. Tudi ona, Mati božja, je častila sv. Jožefa in priznavala v vsem njegovo gospodstvo in v vseh zadevah se radovoljno pokorila njegovim odredbam. Nad vse pomenljive so njene besede, ki jih je govorila svojemu dvanajstletnemu Sinu, ko ga je našla v templju. Rekla mu je: „Sin! Kaj si nama takó storil? Glej! tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala.“ Glejte, kako počasti Marija sv. Jožefa z lepim in oblastipolnim imenom oč e. Ne pravi: tvoj rednik, temveč: tvoj oče. In še druga okolnost je pomenljiva v teh besedah. Pomislite, Marija postavi sv. Jožefa na prvo mesto, potem šele sebe: Glej! tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala.“ In to je storila ob taki priliki, ko bi druga žena radi skrbi moža celo pozabila. Da v teh besedah se kaže vse spoštovanje in češčenje Marijino do sv. Jožefa, in to spoštovanje je hotela vcepiti tudi malemu Jezusu.

Ako je sam Bog poveljal sv. Jožefa, ako ga spoštovala tako visoko sama Mati božja, potem se nam ne bo zdelo čudno, da so ga častili tudi nebeški duhovi, sv. poslanci božji, angeli nebeški. Umevno je, da je nebeški Oče, ko je poslal svojega Sina na svet in ga dal v oskrbo Jožefu in Mariji, imel kdaj kako poročilo do te sv. Družine, in zato je pošiljal svojega poslanca do nje. O dveh takih poročilih do sv. Družine govori tudi sveto pismo. Namreč, ko je hotel Herod dete umoriti, je došlo poročilo iz nebes, da se je treba umakniti v Egipt, in potem, ko je Herod umrl strašne smrti, da naj se vrnejo zopet v domovino. In kaj menite, pri kom se je oglasil poslanec nebeški, ko je prinesel poročilo. Pri Jezusu? pri Mariji? Ne pri Jezusu, ne pri Mariji, temveč pri sv. Jožefu. Njemu, le njemu je naročil: „Vstani, vzemi dete in njegovo mater in beži v Egipt, in bodi tam, dokler ti ne porečem.“ In zopet se je pokazal njemu v spanju v Egiptu, rekoč: Vstani in vzemi dete in njegovo mater in pojdi na izraelsko zemljo, zakaj pomrli so, kateri so detetu stregli po življenju.

Nebesa so takorekoč „s častjo in slavo“ ovenčala sv. Jožefa, zato tudi zemlja ni smela zaostati, da bi ga prav posebno ne častila. Zato ga je tudi sv. Cerkev počastila s tem, da si ga je izvolila za svojega posebnega variha. S tem ga je postavila še nad prvaka apostolov sv. Petra. Ko je sveti Peter skala, na katero je sezidana sv. Cerkev, je sv. Jožef varstvo in bramba te skale v besnečih valovih sveta in pekla. Tega svojega nebeškega variha slavi sv. Cerkev z dvojnimi praznikom, današnjim in praznikom varstva sv. Jožefa, s slovesnimi tridnevnici in s posebno molitvijo ga kliče v rožnivenškem mesecu na pomoč.

Naši predniki, verni Slovenci, so tudi spoznali veliko čast, ki jo uživa sv. Jožef pri Bogu v nebesih in so ga tudi oni s tem počastili, da si so ga izbrali za svojega priprošnjika pri Bogu. Njemu v varstvo so izročili svoje slovenske dežele in njemu v slavo in češčenje postavili mnogo cerkva, župnih in posebno veliko podružnic, oltarjev, znamenj in kapelic. Ni je skoro hiše, da bi ne bilo v njej podobe sv. Jožefa, in malo je družin, da bi kdo izmed njenih članov ne nosil ali ne nosila lepega njegovega imena. Pa tudi velike družine, krščanske delavske družbe, so si ga izbrale za svoj vzor in za svojega zavetnika; njegova podoba visi v njihovih zbirališčih in s častjo se ga spominjajo ob njegovih godovih.

Ta kratek pregled češčenja sv. Jožefa v nebesih in na zemlji nam pač zadostno priča, kako opravičene so torej svetopisemske besede današnje prazniške sv. maše: *Slava . . . bo v njegovi hiši.* —

II. Da: *slava in bogastvo bo v njegovi hiši.* O slavi sv. Jožefa smo se prepričali, oglejmo si še bogastvo njegovo! Seveda, ako bi mi vprašali sv. Jožefa po njegovem bogastvu, odgovoril bi pač podobno, kakor Kristus Pilatu: Moje bogastvo ni od tega sveta. Res, srebra in zlata tega sveta ni bilo pod njegovo streho, pač pa so bili v njegovi hiši zakladi nebeškega bogastva. V njegovi hiši je bil Jezus Kristus, Gospod nebes in zemlje, kruh življenja za človeštvo vseh časov in krajev. Ali pa ni to znamenje blagostanja in bogastva, da je obilo kruha pri hiši, ne samo za domače, ampak za vsakogar, ki se oglasi pri vratih? V njegovi hiši je bila njegova žena, Kraljica nebes in zemlje, mati milosti božje, devica mogočna, zdravje bolnikov, pribežališče grešnikov, pomoč kristjanov. Glejte, moči in bogastva nebeškega v hiši Jožefovi! Tu neizmerna množina kruha

večnega življenja, tu studenec milosti božje in blagoslova nebeškega, tu mogočna bramba v nevarnostih, tu gotovo zdravilo v boleznih, tu pomoč v vsakeri potrebi! Da, resnično: „Slava in bogastvo bo v njegovi hiši.“

Pa čemu je Bog nakopičil toliko duhovnega bogastva v hiši Jožefovi? Pač samo iz tega namena, da ga sv. Jožef po besedah sv. pisma „razsipa in daje ubogim.“ Naš sv. Jožef je pravi duhovni egiptovski Jožef. Znano vam je, da je prišel egiptovski Jožef od ponižnega pastirčka skozi službo, celo skozi ječo na stopnjo, prvo za kraljevo častjo, in bil postavljen od kralja čez ves Egipt; znano vam je, da je ob času obilnosti zbral neizmerne množice žita v žitnice. Prišlo pa je sedmero nerodovitnih let; ljudstvo je trpelo lakoto in je prihitelo pred kralja prosit kruha. Kralj jim pa reče: „Pojdite k Jožefu!“ In šli so; Jožef pa je odprl svoje žitnice in delil žito potrebnim.

Ravno tako je bil sv. Jožef kot navadni rokodelec povzdignjen na prvo stopnjo za Bogom Očetom, kraljem večnosti, postavljen čez njegovega edinorojenega Sina in Mater njegovo in čez vse nebeške zaklade. Zato kličem tudi jaz kot nekdanj egiptovski faraon: *Pojdite k Jožefu!*

Pojdite k sv. Jožefu, vi nedolžni otročiči! Saj je bil on poklican od Boga, da naj varuje in hudega brani nedolžno Jagnje božje, Dete nebeško, Jezusa Kristusa v njegovi mladosti. Sv. Jožef je čul nad njegovim življenjem. O polnoči je vstal, vzel Dete in Mater in je bežal v daljno egiptsko deželo, ker je iskal krvoločni Herod to božje dete umoriti. Spremljal je to Dete varno na neznanem potu, varoval v neverski deželi, pohitel ž njim na angelovo sporočilo nazaj v domačo deželo; toda ne v Betlehem, ne v Jeruzalem, temveč v Nazaret. Ne v obližje jeruzalemsko, ker je ondi bival sin krvoločnega Heroda; bal se je namreč za Dete, bal, da bi ne storil sin tega, kar je očetu izpodletelo. In, ko je dvanajstletni Jezus ostal v templju, ga je sv. Jožef iskal cele tri dni, iskal, dokler ga ni našel. — Tako bo tudi tebe, nedolžno dete, varoval sv. Jožef na vseh tvojih potih, varoval v nevarnostih mladostnih dni. Le otroško-zaupno se vsak dan zatekaj v njegovo mogočno varstvo!

Pojdite k sv. Jožefu! kličem vam, *n e d o l ž n e d e v i c e*. Saj je bil od Boga izbran za deviškega ženina Marije Device, da bi jo branil in varoval, branil njeno deviško čast in varoval njeno nedolžnost. V njegovo varstvo izročite svoje deviške duše,

v njegovo varstvo svoja čista srca! V varstvo tega sv. variha Marijine nedolžnosti izročajte se posebno ve, z Marijino svetinjo ozaljšane hčere Marijine!

Pojdite k sv. Jožefu tudi ve, krščanske matere! Sv. Jožef je bil podpora Matere božje. Bil ji je tolažnik v betlehemskem mestu, edini pomočnik v betlehemskelem hlevcu, spremljevalec na nočnem begu v Egipt in na potu nazaj v domovino. Bil ji je zvest tovariš, ko sta iskala božje Dete, bil ji oskrbnik in rednik do svoje smrti. Krščanska mati, ali si ti brez skrbi, brez težav? Ali ne preti tudi tvojim otrokom Herod-zapeljivec, in ne streže po življenju njihovih duš? Le k sv. Jožefu v bridkostih in težavah, sosebnost pa v skrbeli za dušni in telesni blagor svojih otrok! Sv. Jožef, varih nebeške Matere, bode tudi vaš skrbni pomočnik.

In vi mladeniči, tudi vi pojdite k sv. Jožefu! Pojdite k njemu v šolo, pojdite se učiti od njega, kako je treba preživeti prelepa mladeniška leta. Bela lilija v njegovih roki naj vam bode opomin k brezmadežnemu življenju, dete Jezus v njegovem naročju izpodbuda, da imejte tudi vi Jezusa v svojem srcu. Ker so pa izkušnje zoper sv. čistost hude, in nevarnost velika, izgubiti Zveličarja iz srca, zato naj vam pa ne bo sv. Jožef samo zgled v nedolžnosti, temveč varih in pomočnik v nevarnem boju.

K sv. Jožefu še vi, družinski očetje! Kakor sv. Jožef, tako ste tudi vi postavljeni od Boga za varihe in rednike svojih družin. Podoba sv. Jožefa pri delu v sredi njegove družine naj vas spominja, da tudi vi radi delate in trpite za svojo družino, saj vam je ta vaša družina ravno tako izročena od Boga v oskrbovanje kot sta bila Jezus in Marija Jožefu, podoba sv. Družine na potu v tempelj naj vas pa opozarja, da ne skrbite za svojo družino samo v telesnih, ampak posebno v dušnih zadevah. Kdo bi pa dvomil, da je življenje družinskih očetov mnogokrat skrbi in tuge polno? Zato pa le zaupno k sv. Jožefu! Saj on ve, kaj je hudo in bridko; v betlehemskelem hlevcu je izkušal, kaj se pravi biti zavržen in zapuščen, v Egiptu je skušal, kaj se pravi biti preganjan, med tujci osamljen. Ko je iskal Jezusa, je bridko občutil srčne bolečine, kakršne trpe starši radi svojih otrok. Torej k sv. Jožefu, krščanski očetje! On ve za vaše bolesti in ima za nje tolažilo in zdravilo.

Naposled k sv. Jožefu vsi, ki smo „trudni in obteženi“, nizki in visoki! Sv. Jožef nam bo vsem pomagal, saj je

on iz kraljeve Davidove rodbine, in vendar uživa usodo revnega delavca, zato ima dobrotno srce za vse, ki potrebujejo njegove pomoči, naj bodo kateregakoli stanu.

Sosebno ga pa vsi danes in vsak dan prosimo, da naj nam izprosi pri Jezusu in Mariji srečno zadnjo uro. On, ki je bil tako srečen, da se je ločil iz sveta v Marijini družbi in v Jezusovem naročju, naj nam nakloni milost, da bi bila ob naši smrtni uri Marija ob naši strani, in da bi se po vrednem svetem obhajilu ločili iz sveta in z Jezusom v srcu stopili pred svojega milostnega sodnika.

Za sklep vam hočem v potrjenje tega, kar sem vam povedal o bogastvu in dobrotljivosti sv. Jožefa, in, da se nam vzbudi še večje zaupanje v njegovo pomoč, povedati še dogodek iz novejšega časa, ki nam kaže, kako je bilo poplačano zaupanje v pomoč sv. Jožefa.

Predstojnica samostana „sestra božje previdnosti“ v N. v južni Ameriki poroča tako le:

L 1900. se je pokazala potreba vse peči v samostanu popraviti. Zato bi bilo treba v roko vzeti 500 pijastrov t. j. 2200 kron našega denarja. Ker pa nismo imeli nič denarja, pač pa še mnogo dolga, zato sem naročila neki sestri, da naj izprosi pri sv. Jožefu potrebnega denarja in naj v ta namen opravi devetdnevnicu njemu v čast. — Bilo je 15. marca ob 6. zvečer, piše predstojnica dalje, ko me je dal poklicati neki tujec, ker bi rad govoril z menoj. Bila sem pa zadržana, zato sem poslala mesto sebe ono sestro, kateri sem naročila moliti devetdnevnicu. Ta najde pri vratih neznanega gospoda, ki je spraševal, koliko imamo sirot v oskrbi in kako delujemo in izhajamo. Sestra mu odgovoril: „Me smo sestre božje previdnosti in živimo v zaupanju na božjo previdnost.“ — Nato pa potegne tuji gospod šop bankovcev iz žepa in jih izroči sestri z opombo, da hoče tudi on nekoliko podpirati njihovo delo usmiljenja in ljubezni do bližnjega. — Sestra je vpričo gospoda prešela denar in bilo je ravno 500 pijastrov. Kar osupnila je, vendar zastoj je popraševala po dobrotnikovem imenu, ker ji je odločno odvrnil, da hoče ostati neznan. — Kaj so hotele pri tem drugega misliti dobre redovnice kot na pomoč sv. Jožefa!

Slava in bogastvo je v njegovi hiši, zato se pridružimo tudi mi njegovim gorečim častilcem, da bomo v življenju in v smrti deležni njegovega bogastva, v večnosti pa njegovi časti in večne slave. Amen,

Ferdinand Gregorec.

Cvetna nedelja.

1. Kristusov značaj.

(Govoril prof. dr. J. Ev. Krek v postu I. 1906. v ljubljanski stolnici).

VI.

Kristus iz Nazareta je vzor za vse ljudi. On je edini, ki se od njega lahko uči otrok in odrasli človek, on je najvišji in najlepši zgled za naobražene in priproste zemljane, edini, ki uči ženo in možkega; kateri je najvišji vzor — in hkrati najbližji človeškemu srcu — za vse kraje, za vse narode, za vse najrazličnejše prilike človeškega življenja.

Kristus je vzor, ki se mu ne more primerjati noben drug vzor, kar jih je kedaj izumil, kar jih je kedaj našel človeški rod.

Človeško srce hrepeni po nekem vzoru moči in popolnosti, lepote in ljubezni.

Kje je ta vzor?

Rousseau je zaklical: Vrnimo se k naravi! Od tega časa odmeva vedno bolj po širnem svetu v znamenju vede in v znamenju umetnosti, da se vrnimo k naravi.

V resnici: narava nam kaže v svojih veličastnih pojavih krepko, silovito moč, pa tudi milo nežnost. Po naravi v resnici odmeva tudi zakon ljubezni. Toda narava kot vzor ne more natisniti želj človeškega srca. Njena moč je vendarle šibka, vendarle minljiva, njena lepota se sicer pojavlja v zelo lepih in nežnih oblikah, toda kakor cvetje je, katero požene, pa kmalu zvene.

In še nekaj. Kdor išče v naravi svoje tolažbe, ta jo najde, če jo prinese vanjo v svojem lastnem srcu; to, kar zakličeš v naravo, ti odmeva iz nje. Če prideš s srcem, polnim veselja, z blaženo dušo v naravo, če se nasloniš na njene materine prsi poln navdušenja, potem ti bo tudi narava zvenela v veselje in navdušenje. Če prihajaš otožen, potrč, iskat k naravi tolažbe in utehe, potem ti bo njen glas glas tožbe, glas joka. Kar boš nesel sam seboj v svoji duši in srcu v naravo, to boš tudi našel. Če boš globoko premišljal naravo navidez polno zdravja, moči, vendarle boš slišal iz teh naravnih pojavov resnico, katero sveti Pavel označuje: „Tudi vse stvarstvo vzdihuje kakor na porodu in čaka prerodenja otrok božjih.“ Da, tudi stvarstvo navdaja želja po Odrešeniku, svesto si svoje omejenosti, slabosti, minljivosti, ki teži po odrešenju, po prenovljenju, po Zveličarju. Melanholija je razlita tudi po naravi.

Zato ne more biti narava največje, ne more biti srce človeško zadovoljujoči vzor.

Človeška duša se obrača in išče vzora drugod: Človečanstvo, kultura: to so vzori, po katerih moramo stremiti, v katerih udejstvovanju si izpopolnjujemo lastno bitnost in najdemo utehe svojemu hrepenenju. Kultura, omika pomenja harmonijo sil v človeštvu. Ta harmonija sil v celem človeštvu pa ima za svoj temelj harmonijo sil v posamnem človeku; če niso posamni ljudje harmonično uglasbeni, da ne zvene njihove duševne in telesne sile enovito, potem ni mogoče napraviti splošne harmonije, splošne kulture, ni mogoča nobena omika. Za harmonijo v človeštvu je treba zlasti velike boje ublažiti, kateri se bojujejo, odkar človeški rod živi na zemlji.

Zlasti dva boja sta najhujša: boj med avtoriteto in svobodo in boj med bogatini in reveži. Na eni strani avtoriteta, oblast, ki tako rada preide v tiranstvo in kateri potem odgovarja pri podložnikih suženjstvo. Na drugi strani svoboda, katera zopet prerada zaide v upornost, ki se prerada nagne v negacijo vsakega reda. Kdor ne more ustvariti harmonije med tema dvema silama, med silo oblasti, katero zahteva red v družbi, in silo svobode, katera poganja iz človeške narave, ne more govoriti o kulturi.

Glejmo vse naše stremljenje po omiki in kulturi! Ali moremo s temi sredstvi, kakor nam jih podaja veda in umetnost, uglasbiti strune v vesoljnem svetu, da enakomerno zvene v pesem, ki vpoštevata zakon avtoritete in teženja po svobodi?

Drugi veliki boj, kateri nasprotuje harmoniji človeštva, je pa boj med tistimi, ki imajo v svoji lasti pozemskih dobrin v obilici, med bogatini in med onimi, ki nimajo nič svojega, med reveži.

Tudi tu se oglašata dve gesli: na eni strani geslo: Varnujmo vsakemu, kar je njegovega, na drugi strani: Vse vsem, vse je za vse! Kakor je glas po avtoriteti in po svobodi upravičen, tako je upravičeno tudi geslo: Dajmo vsakemu svoje, in vse bodi vseh. Dokler ne izravnamo tega dvojnega boja, toliko časa ne moremo govoriti o uresničenju ideala kulture.

Ideja humanitetna, ideja človečanstva, srčna ljubezen, ki naj zavlada med vsemi ljudmi, ideal, ki ga je izrazil naš prvi pesnik, da so „ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi“, ta ideal se

poudarja kot največji ideal, slika kot najvišji vzor, češ: vse na svetu naj gledamo, da bo služilo humaniteti, vpoštevaj naj se čisto človečanstvo, da bomo v neizkaljeni ljubezni objemali brate, objemali vesoljni svet. Potem bomo dosegli, kar je naša želja, v tem bo naše koprnenje nasičeno in svet bo srečen.

Humaniteta! Gotovo je to lepo geslo. Toda ta vzor je nemogoč, če ne stoji na resnici, da smo ljudje res ena družina. Moramo se čutiti kot eno celoto ne samo po nekem srčnem čuvstvu, ampak resno in jasno se moramo zavedati, da smo res ena družina, ena celota. Če nima mo te podlage, pade ideal humanitete.

Končno slišimo še eno geslo. To je zlasti v novejšem času na temelju raznih naravoslovskih hipotez vzkalilo in ima že precej pristašev: geslo nadčloveka. Tisti, ki priznavajo to geslo, ki se pod to zastavo družijo, pravijo: Kdor hoče res doseči to, kar se mora doseči, kdor hoče pomagati, da se ideal človeštva uresniči, mora z vso vnemo skrbeti, da se razvije tipus človeškega rodu do boljšega, krepkejšega človeka: kar je slabega, naj propade, kar je bolehnega na duši in na telesu, nima pravice do obstanka; kdor je slab, naj se zaveda, da je njegova dolžnost, da čimprej pogine. Kdor je pa močan, krepak na telesu in umu, naj pa skrbi, da se ohrani in razmnoži njegov rod, da pridemo do nadčloveka.

Ta misel je logična posledica naravoslovskih hipotez, ki trdijo, da se vse neprestano od nižjega k višjemu razvija. Toda kruto je to geslo; ta vzor zahteva najprej trda kamenita srca: neobčuten mora biti človek za solze in vzdihе človeštva, mrzel mora biti ob prizorih znoja in žalosti, ob porazih in trpljenju. Hladnega ga morajo pustiti potoki krvi, curki solza rodu nesrečnih zemljanov; pravzaprav bi jih moral biti vesel, ker pospešujejo propad slabejših. To geslo ne more dobiti med ljudmi nikoli večine, ker človeška srca imajo preveliko besedo, da bi to logiko mogla dopustiti.

Poglejmo si še enkrat vse te vzore, ki sem jih sedaj ob kratkem popisal, s katerimi hoče moderni svet osrečiti človeka: narava, človek, kultura, humaniteta, nadčlovek, kdor trezno pre-mišlja, pride do tega, da človek, ki v teh vzorih išče ciljev, ne more nasititi svoje duše, ne more napolniti svojega srca. Pri naravi se mu kliče to nazaj, kar on sam tej zakliče. Kultura ostaja nedosegljiv cilj, ker ne ve potov, kako zatreti boje med avtoriteto

in svobodo, med zahtevo, da se brani vsakemu svoje, in med geslom, da bodi vse vseh. In nadčlovek — to geslo, ta vzor je pretrd, prenasproten človeškemu čuvstvovanju, da bi se mogla v njem iskati popolnost.

Ostaja nam bolj kot kdaj v današnjih dneh edino geslo:
N a z a j h K r i s t u s u J e z u s u !

S tem geslom združimo lahko v višini vzorov naravo in kulturo, humaniteto in nadčloveka, pojmovanega v nrvnem smislu.

N a z a j k J e z u s u !

Melanholija, razlita po naravi, ki teži po ohranjenju svojih sil, ki teži po ohranjenju svoje lepote, pa tudi po prenovljenju vsega, kar ima po lastnem poveličanju — ta melanholija najde v Kristusu svojega zdravnika. Tudi n a r a v a je odrešena. Porodno ječanje narave, o katerem govori sv. Pavel, ima v zagotovljenju Gospodovem tudi svoje trdno utemeljeno upanje.

Kultura tudi kliče, če se hoče uresničiti, glasno in odločno: **N a z a j k J e z u s u !** Samo pri njem se more rešiti boj med avtoriteto in svobodo. V njem se združuje podoba hlapca, ki izvršuje očetovo voljo, hkrati pa tudi ideal najpopolnejše svobode. V enomer tudi nam ponavlja ter kliče, kar je svoj čas klical farizejem: „Resnica vas bo osvobodila.“ V svojem nauku in milosti daje moč za pravo svobodo. Uči, da je vsak oblastnik le hlapec svojih hlapcev, katerim ukazuje, da je oblastnik pravzaprav zadnji med onimi, nad katere je postavljen. S temi nauki je na eni strani zabranjeno, da avtoriteta ne preide v tiranstvo, zabranjeno na drugi strani, da svoboda ne pade v upor.

In boj med onimi, ki branijo svojo last, in med tistimi, ki hočejo imeti vse skupno, kako ga rešuje naš Kristus! Tudi on uči, da je temelj vsake družbe pravica, da pravica zahteva, naj ima vsak to, kar je njegovega; tudi on kliče, da se mora dajati vsakemu svoje. Načelo pravičnosti je upravičeno v njegovi osebi, ker je zato, da je pravico izkazal, sam sebe žrtvoval za človeški rod: žrtva, viseča na križu v proslavo neskončne pravice božje. Toda hkrati pa tudi uči, da je res vse vseh, da pravica sama ne more obvladati sveta, da mora vladati poleg zasebne lasti tudi splošna ljubezen, komunizem ljubezni. On uči, da je zemlja ustvarjena ne za posamnika, ampak za ves človeški rod, da oni, ki ima last, ni neodvisen lastnik in da njegove pravice niso neomejene, ampak: vsak posameznik je pred Bogom in človeštvom oskrbnik svoje lasti; kar ima, mora rabiti ne samo zase, ampak po zakonu lju-

bezni tudi za druge v splošno korist. Vse je vseh po zakonu ljubezni, po postavi Gospodovi, ki jo je proglasil kot prvo načelo na gori: „Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo.“ Vse je vseh po načelu, da mora človek predvsem krotiti svoje hrepenenje in poželenje po premoženju, po telesnih, zunanjih dobrinah. Nikjer drugod ne najdete uresničene na eni strani obrambe lasti, katera človeku po pravici pripada, in hkrati na drugi strani obrambo najčiščejšega komunizma, načela, da je vse kar ima svet, res po zakonu ljubezni vseh. Le tam, kjer se uresničujeta ti dve gesli: pravica in ljubezen, in kjer avtoriteta in svoboda skupno zazvenita v skupno himno v enem akordu, so dana tla za kulturni razvoj, za omiko človeštva. Potem lahko govori svojo vzvišeno besedo kultura; njena beseda je res luč, ki prižiga svetlobo in razganja meglo, temo, potem se more razviti umetnost, ki ni le namenjena nekaterim, ampak pošteno splošna človeška last. Potem se ne dviga vmes v hrepenenje po kulturi na milijone žuljavih rok, ki se od zore do mraka trudijo za kruhek, in ne kličejo vmes iz utrujenih prsi mnogoštevilni glasovi: Nam ni mesta v kulturi, nimamo ne časa, ne moči, da bi se priklopili delu za kulturo, obsojeni smo, da v težavi komaj služimo košček, da se moremo preživiti! Ko se uresniči res to, kar je podlaga vsaki kulturi, potem more šele res postati kultura splošna last.

Vse to je nemogoče, če ne stoji na sredi kot branitelj vse kulture in središče vse omike Jezus iz Nazareta.

Humaniteta ravnotako kliče: Nazaj k Jezusu!

Rekli smo, da je za humaniteto neobhodno potrebna globoka zavest, da smo ljudje vsi bratje. Kje moremo drugje dobiti to zavest, kakor pri onem, ki je izbral razpršene otroke v eno celoto, ki veže ljudi med seboj in s seboj, ki veže ljudi z nebesi, s svojim Očetom. Kristusova religija je nad vsemi; ni mednarodna, ampak nadnarodna, naddržavna, ker je človeštvena. V njegovi religiji je res izražen vzor pravega človečanstva, zato ker je božji Sin sam za nas človek postal. Vzor človeka, vzor človečanstva je uresničen v njegovi sveti osebi.

In n a d č l o v e k! Misel nadčloveka je upravičena v toliko, v kolikor v resnici hrepeni človek po večni popolnosti, in želi, da bi človeški rod prišel do višje popolnosti kakor je sedaj. Ta napredek je tudi možen, možen do nevidnih ciljev. Mogoč je pa le v nravnem zmislu, če se vpoštevajo preproste besede, katere

je Zveličar večkrat izpregovoril, rekoč: „Hodi za menoj!“ On je tisti nikdar dosegljivi vzor, ki se od vseh stvari lahko posnema, katerega nikoli noben zemljan dosegel ne bo. V hrepenenju in stremljenju po posnemanju popolnosti Gospodove osebe je tudi uresničeno hrepenenje po nadčloveku.

Nravna popolnost je mogoča za vsakega. Tisti, ki proglašajo načelo nadčloveka, govore le o telesni popolnosti, ker ne vpoštevajo, da je duša različna od telesa. Zato se jim zdi, če je telo slabo, da je potem ves človek slab. Zmota obstoji v tem, ker je duša več kakor človek, ker ima vsak, tudi najslabši človek svojo dušo. V pokvarjenem telesu, v svojih ranah, v telesnih pomanjkljivostih, v slabostih in bolečinah ne more napredovati telesno, toda more napredovati duševno, ker tudi v najslabšem telesu, v najbolj bolečinam podvrženem telesu more stremiti za idealom nadčloveka, ki ga izraža Jezus Kristus

Reči smemo, da vlada sedaj po celem svetu neko veselje, neko upanjapolno gibanje. V prošlem veku se je zdelo, da bodo tisti zmagali, ki so proglasili, da razven telesa ni nič na svetu, da vladajo vse le natorne sile, in da so te sile mrtve, mrzle, da se duša ne razločuje od telesa, ampak da je duševno življenje le pojav telesnih moči. V svojem času je veliko materialistiško gibanje spravilo mnogo izobražencev na svojo stran, pa tudi med delavskimi množicami so se mnogi oprijeli tega načela, da razven materije ni nič drugega. Danes lahko rečemo, da so tisti glasovi že izgubili svojo privlačno moč. Veda je že v tem oziru izpregovorila mnogo krepkih besedi; pokazalo se je, da ta gesla ne veljajo. In pokazalo se je tudi, da moderna veda ne more nič podati, kar bi človeku njegovo hrepenenje po popolnosti moglo uresničiti. Splošno se že danes priznava, da je to, kar spoznavamo s svojimi čuti in na podlagi svojih čutov, nekaj omejenega, in da je zatem lahko mnogo, kar se na podlagi čutov ne more spoznati. In po tem neznanem tudi hrepeni srce človeško in te neznane sfere si hoče tudi odgrniti; in zato ni čuda, da se je zato ljudske množice, pa tudi izobražencev polotilo neko veselo gibanje, ki ga smemo popravici imenovati: **verski preporod človeka**. Središče tega verskega preporoda je povsod v tem, da se ljudje kakor otrok na svojo mater naslanjajo na osebo križanega Zveličarja. Češčenje njegovega Srca in evharistična pobožnost, to so nekako vodilni znaki, po katerih se uresničuje geslo: **Nazaj k Jezusu!**

In to geslo prekipeva od dne do dne bolj in bolj. In vedno več se v vseh slojih, tudi med inteligenco, tudi med ljudskimi množicami, katere so nasprotna gesla nekaj časa zagugala v materializem, pričinja neko valovanje, pričinja se neko novo stremljenje, in to novo stremljenje meri k Jezusu Kristusu! Tisti izmed ljudi, katerih se polastuje potreba verskega preporoda, verske renesance, in ki bodo razumeli, da se more te preporod vršiti le po geslu: Nazaj k Jezusu, bodo našli mir in srečo, bodo našli pravo pot prave kulture in vžgali si bodo srca v pravi, čisti humaniteti, v pravem, neizkaljenem človekoljubju. Spoznali bodo tudi, da imamo že nad človeka — Jezusa!

Za naš narod posebej in za našo deželo v prvi vrsti zahvalimo Boga, da stoji v tej verski renesanci, v tem verskem preporodu v prvi vrsti. Zahvalimo za to Boga, zahvalimo pa tudi tistega, ki kot namestnik Zveličarja tukaj v tej deželi noč in dan z besedo in delom samo eno kliče in ponavlja: Nazaj k Jezusu! Zahvalimo svojega škofa. Zase pa bodimo veseli, da živimo v tej dobi. In zavedajmo se, da je veselo boriti se ob tem — morda za stoletja za naš narod tako pomenljivem času, da je sladko tudi umreti v tem boju! Amen.

2. Jezusovo trpljenje v Jeruzalemu.

VI. Judje ponovijo svojo tožbo zoper Kristusa. — Pilat ga zopet izprašuje.

Ko so ga tedaj videli veliki duhovniki in služabniki, so vpili rekoč: Križaj ga, križaj ga! Kadar je Pilat slišal to govorjenje, se je še bolj bal.

Jan. 19, 6, 8.

V kapucinskem samostanu na gori Monte Pincio se shranjuje znamenita podoba Križanega, s katero je v zvezi naslednja pripovedka: Neki lahkoživi mladenič, ki je bil zapravlil svojo obilno premoženje, je prišel v veliko zadrego. V tej stiski sklene, da se z dušo in telesom izroči hudobnemu duhu, čega le ta preskrbi z denarjem, da more nadaljevati svoje poprejšnje razkošno življenje. Satan, s tem predlogom zadovoljen, zahteva od svojega novega varovanca le še pismeno zagotovilo storjene obljube. Mladenič nato odgovori: Dobro, a poprej mi odgovori na vprašanje: Si li bil pričujoč pri križanju Sinu božjega na gori Kalvariji.

Satan pritrdi, in mladenič nadaljuje: Bi mi li mogel naslikati natančno podobo tega važnega dogodka? „Bolje, nego katerakoli človeška roka“, zavrne satan. „Prav tako, meni mladenič, pa mi preskrbi to podobo in potem dobiš zahtevano listino.“ Komaj pa je mladenič zagledal natančno sliko križanega Zveličarja, ga prešine tolika žalost nad storjenimi grehi, da glasno jokaje vedno in vedno izgovarja Jezusa sladko ime ter s tem od sebe zapodi peklensko skušnjava. Da bi se novospreobrnjenec mogel nemoten pokoriti za svoje grehe, zapusti svet in se poda v kapucinski samostan na gori Monte Pincio. Še danes se shranjujejo v Rimu v arhivu sv. oficija listnine papeža Urbana VII. iz l. 1622, ki omenjajo to dogodbo.

Predragi! Če je že slaba podoba oskrbljena od satana imela tak čudovit vpliv na trdo srce razuzdanega mladeniča, kak je moral biti še le pogled na pravo Telo Zveličarjevo, potem ko je bilo od Judov strašno mučeno in nečloveško razmesarjeno. Iz tega pa lahko sklepamo, kaka nečloveška svojat da je bil ošabni Pilat in kaki zverinski trinogi da so bili Judje, da niti pogled na tako grozno izdelanega Kristusa ni nasitil njihove krvočnosti.

Zadnja obtožba Judov in zadnji poizkus hinavskega Pilata, rešiti Kristusa, bodi predmet našega današnjega premišljevanja.

Pilat se je v svojem načrtu močno zmotil. Bil je dodobra prepričan, da kakor hitro Jezusa razbičanega pred ljudstvo postavi, se bo kar gorko sočutje polastilo njih src in vsi bodo soglasno klicali: Zadosti je, izpusti ga. Ravno nasprotno pa se je zgodilo, kakor poroča sv. evangelist Janez rekoč: „Ko so ga tedaj videli veliki duhovni in služabniki, so vpili, rekoč: Križaj ga, križaj ga!“ (Jan. 19, 6.) Pač srca bolj trda kakor kamen in bolj grozovitna kakor tiger so imeli Judje, ko so pred seboj gledali vsega milovanja vredno podobo bičanega Kristusa in se niso dali omehčati. Kakor lovski psi, komaj da poskusijo nekoliko krvi, postanejo bolj krvoločni in zdivjani, tako so tudi pri-seženi sovražniki Kristusovi, ko so videli teči kri iz njegove, od trnjev razbodene glave, in iz žil, ki so bile raztrgane od bičanja, postali le še bolj krvoželjni in še bolj zdivjani vpili: Križaj ga, križaj ga! Toda če poslušamo bolj pazljivo krik besne tolpe, spoznali bomo kmalu, da to niso glasovi priprostega ljudstva, temuč onih, ki bi imeli ljudstvo miriti in svariti. „Veliki du-

hovni in služabniki so vpili: Križaj ga, križaj ga! Prvi so vpili veliki duhovni, za njimi služabniki, posnemajoči njihov zgled, naposled šele se jim pridruži množica. Mesto da bi ljudstvo poučili, ga odvrčali od krivice, kaznovali njegove pregrehe, dajejo voditelji ljudstvu le še pohujšanje in mu delajo s svojim slabim zgledom tem večjo krivico, čim imenitnejši je je njih stan. Vpilo je preprosto ljudstvo za velikimi duhovni, a s toliko manjšim grehom, kolikor močnejše je nanje vplivala moč slabega zgleda od zgoraj.

Zatorej vi, ki ste vsled svojega stanu ali vsled svoje učnosti ali drugih prednosti postavljeni čez druge in je vaša beseda mnogim merodajna, vaš zgled na mnoge vpliva, pazite, da s slabim zgledom svojega življenja dvakrat toliko ne škodujete svojim podložnim, kakor bi jim mogli koristiti z dobrim. „Vi ste sol zemlje“ (Mat. 5.) pravi Kristus; ako s svojimi pregrehami postanete zapeljivci drugih, vas bo zadela usoda trohlljive soli, namreč da „se zavrže in potepta od ljudi.“ Bog je prizanesel Adamu ter ga ni vekomaj zavrzel po grehu, ne pa Luciferju, zato ker je poslednji bil postavljen na višjo stopnjo in imel večje spoznanje božje.

Ker Pilatov poziv na sočutje Judov ni prinesel zaželjenega uspeha, je iskal novega izhoda, odstopil je od svoje oblasti ter izročil Kristusa njegovim sovražnikom rekoč: „Vzemite in križajte ga vi, jaz ne najdem nad njim nobene krivice.“ (Jan. 19, 6.) Kaj govoriš, Pilat? Ti očitno spoznaš, da ne najdeš nad njim krivice in vendar izročaš sodbo čez njega tistim, ki želijo njegovo smrt. Kje je tvoja pravičnost? Po tolikih zaslišanih tožbah, po opetovanem izpraševanju, po premnogem izpričevanju ne najdeš na njem madeža in vendar ga izročaš njegovim najhujšim sovražnikom, da storijo z njim, kar se jim poljubi. Zakaj s svojo oblastjo ne potereš njih velike zlobnosti? Vzemi nazaj svoje besede, predrugači svojo voljo, prepovej jim oblast čez Kristusa, sicer je končano njegovo življenje. Zavržen bo pravičen, umreti bo moral nedolžen, na zaničljivem križu bo visel Sin božji in vsa krivda hudodelstva in smrti Kristusove bo na tvoji vesti. Kdor ima namreč dolžnost, druge braniti pred grehom, in tega ne stori, njemu je greh zaračunjen tako, kakor da bi ga bil sam storil.

Vi predstojniki, starši, učeni in voditelji drugih, vas je Bog povzdignil v visok stan svojih namestnikov, vas je otrokom, služabnikom in družinam postavil za kažipote v nebesa. Za vas

ni zadosti, da sami niste hudobni, dolžni ste tudi druge, ki so vam podložni, zadrževati od hudobije. Iz vaših rok bo Bog terjal njihove duše. Gorje vam, ako ste s spregledavanjem njihovih pregreh zakrivili njihovo pregrešno življenje. Zapišite si torej globoko v srce besede, s kojimi vaši malomarnosti žuga sv. Duh v bukvah modrosti rekoč: „Silno ostra sodba se godi njim, ki so predpostavljeni. (Sap. 6, 6.)

Zlobni Judje sicer niso preslišali ponovljenega zagotovila Pilatovega, da on na Kristusu ne najde nobene krivice, vendar od svojega pregrešnega sklepa nočejo odstopiti. „Mi imamo postavo, in po postavi mora umreti.“ (Jan. 19, 7.). Kako tenkovestne se vendar kažete vi judovski učenci v razlaganju svojih postav. Toda povejte mi, kje na svetu najdete tako postavo, vsled katere bi moral umreti nedolžen, na kojem ni najti nobene krivice?

Mnogo je kristjanov, ki božje postave dobro poznajo, malo pa takih, ki bi jih tudi zvesto izpolnjevali. Radi in spoštljivo govorijo o sv. rečeh, o lepih naukih, o navdušenih pridigah; živijo pa tako, kakor da bi imeli kake nalašč za nje sestavljene zapovedi. Kristus pravi: „Kdor stori in uči, bo velik imenovan v nebeškem kraljestvu.“ (Mat. 5, 19.) „Tisti hlapec pa, ki ve voljo svojega gospoda in se ni pripravil in ni storil po njegovi volji, bo zelo tepen.“ (Luk. 12, 47.) Velikim duhovnom in pismarjem je bilo le na tem, da prikrijejo svojo hudobijo pred svetom in se svetu kažejo pravične. Da so bili le na zunaj opravičeni, da je pa bilo njih srce polno gnilobe, to jih nič ni skrbelo. V hišo poganskega poglavarja stopiti so smatrali za veliko hudobijo, da se ne bi kje omadeževali in ne bi smeli jesti velikonočnega jagnjeta. Jezusa nedolžnega zahtevati v smrt, se pa niso bali.

O slepota in h i n a v š č i n a, v koji pa žal le premnogi kristjani posnemajo sebične Jude. Koliko je takih, ki menijo, da že zadostujejo svoji krščanski dolžnosti, ako le eno ali drugo zapoved božjo spolnjujejo, da le pred ljud ni veljajo za pravične. Marsikateri je redno v nedeljo in praznik pri službi božji, ker se boji, da ne bi kje sosedje zapazili njegove odsotnosti, in ga vsled tega imeli za brezbožneža, a minilo je že leto in dan, odkar je zadnjič prejel sv. zakramente, ker tu se ložje odtegne očem sožupljanov. Drugi daje veliko miloščino, ker po ubogih kaj lahko zasluje med svetom njegova milosrčnost, na post in molitev pa ne da veliko. Tretji rad podpira dobre namene, bogo-

častne stavbe, daruje velike vsote za lepoto hiše božje, pričakovaje, da se njegovo ime utegne uvekovečiti na mramornih ploščah, ali vsaj objaviti po časniki; da pa na različne načine ogoljufa svojega bližnega, to ga ne vznemirja, saj zato ljudje ne vedo. Taki ljudje ne pomislijo, kaj je govoril Gospod Samuelu rekoč: „Človek gleda na to, kar se vidi, Gospod pa gleda na srce.“ (1. Kralj. 16, 7.)

„Mi imamo postavo, in po postavi mora umreti, ker se je delal Sinu božjega.“ (Jan. 19, 7.) Do sedaj so Judje Jezusa dolžili le političnih hudodelstev; ker so pa uvideli, da s tem ne dosežejo svojega namena, spremenijo namah svoje dosedanje pritožbe in skušajo celi zadevi vsiliti bolj verski značaj. Tako, upajo, bo Pilat primoran, jim ugoditi, ker se bo zavoljo cesarja bal kršiti njih verske postave in običaje. Sklicujejo se na postavo, po kateri se bogokletstvo kaznuje s smrtjo in sicer s kamenjanjem. Je li Kristus res storil to zločinstvo? Res je, da se je pred Kajfom slovesno izrekel za Sina božjega, je pa svoje božanstvo tudi dokazal s premnogimi čudeži. Bi li mar Bog dar očividnih čudežev podelil kakemu zločincu? „On mora umreti, ker se je delal Sinu božjega.“ To predrzno obdolženje Jezusa je bilo le zvijačno izmišljena pretveza, ki naj bi prikriovala njihove hudobije, koje je razkrival.

Tudi dandanes se taji Jezusovo božanstvo in sovraži sveta Cerkev, ki ohranjuje in razširja Jezusov nauk, s kojim se ne vjema nekrščansko življenje mnogih zaslepljenih kristjanov. Ker se sv. Cerkev ustavlja njihovemu brezbožnemu početju, zato jo preganjajo in kujejo zoper njo postave

Kateri katoliški kristjan pač ne gleda z globoko užaljenim srcem na krivično in nepostavno preganjanje sv. Cerkve, ki ga sedaj trpi na Francoskem, in kdo ne bi bil pripravljen z besedo in z dejanjem braniti pravice sv. Cerkve v dnevih tolike stiske in če drugega ne premore, vsaj iz globočine svojega srca klicati proti nebu rekoč: „Da sovražnike sv. Cerkve ponižaš — te prosimo, usliši nas!“

„On mora umreti, ker se je delal Sinu božjega.“ Kolika tolažba je v teh besedah za vernega kristjana! Naša sv. vera je vera križa in trpljenja in ime kristjan nam že samo donaša dolžnost trpljenja. Saj pa tudi res ni ene krščanske dolžnosti, ki ne bi bila v zvezi s tem ali onim zatajevanjem. Koliko zatajevanja že mnogokrat stane molitev — kristjana najlozja dolž-

nost, če jo hočeš opraviti zbrano in pobožno. Koliko se imaš obtoževati zaradi zanemarjenja postov, ker jih prelamljaš zaradi upirajoče se svoje mehkužne narave. S kolikimi težavami moraš včasih računati, da se redno udeležiš službe božje, ko ti zdaj vročina, zdaj mraz, zdaj slaba pot, zdaj pomanjkanje zdravja, ali obleke ali časa dela težkoče in zapreke. A kakor je moral Kristus trpeti, ker se je delal Sinu božjega, tako moramo tudi mi trpeti, ker smo kristjani. „Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to trpel in tako v svojo čast šel?“ (Luk. 24, 26.) Kolikor večjo čast ti je Oče v nebesih pripravil, toliko več te pusti trpeti na zemlji; kolikorveč ti malopridni ljudje zavoljo tvoje pobožnosti hočejo škodovati, toliko več ti koristijo; bolj ko te nadlegujejo, bolj množijo zasluženje. Zato se nikdar ne sramuj, biti dober kristjan, priden otrok božji, ker potem ne boš imel Jezusa le v trpljenju tovariša, temuč tudi po smrti plačnika.

S tem, da so Judje Jezusa obdolžili bogokletstva, so ubrali pravo struno v Pilatovem srcu. „Ko je namreč Pilat slišal to govorjenje, se je še bolj bal.“ (Jan. 19, 8.) To je vesela vest, da se Pilat boji, saj je „strah božji začetek modrosti“, pri Pilatu morebiti začetek poboljšanja. Zato se smemo zdaj veseliti, ako slišimo, da se Pilat boji, in zaupati, da se bo odsihmal Kristusu godilo bolje, da bo rešen iz oblasti Judov in da bodo njegovi sovražniki kaznovani zato, ker so ga krivično tožili in tako surovo ravnali z njim. Kajti „kdor se Boga boji, dela dobro; in kdor se pravice drži, jo bo dosegel.“ (Eceh. 15, 1.) Kaj bi bilo bolj pravično, kakor da se Pilat začne držati pravice in ostro kaznuje neusmiljene Jude, da se začne bati razžaljenega Boga in poslušati črva svoje vznemirjene vesti. Pogled na razbičanega Jezusa je tudi res obudil resnobne misli v Pilatu in nagibal njegovo srce k usmiljenju. Ko je slišal, da se Jezus imenuje Sinu božjega, in ko ga je opominjala tudi njegova žena, naj ne obsodi pravičnega, je bil celo zamišljen in neka groza ga je spreletavala. Toda bil je pogan, obdan s temo nevere in malikovalstva. Po vražni misli malikovavcev, katere tudi olikani in prebrisani Rimljani in Grki niso bili prosti, so bogovi v človeški podobi med ljudmi hodili. (Prim. Dj. ap. 14, 11 in 28, 6). Pilat si je mislil, kaj če bi bil Jezus sin kakega namišljenega boga n. pr. Jupitra, kojega je on častil kot boga strele, ali če bi njegov oče bil malik Mars, kojemu se je uklanjal kot vojnemu bogu, kako hudo bi ga potem eden teh malikov kaznoval, ker je dal njegovega sina bičati. Tako

se je Pilat nespametno bal onih malikov, o kojih je menil, da imajo oblast ga telesno kaznovati, ni se pa bal tistega, ki ima oblast, pahniti tudi dušo v večni ogenj.

Velika dobrota je pravi strah – strah božji, ker varuje človeka greha in vseh zlih posledic ter mu v skušnjavah in dušnih nevarnostih nudi najboljše zavetje. Ravno tolika nespamet in kristjana nevredna reč pa je prazen strah, ako se človek boji prazne stvari bolj nego Boga ter bolj verjame svojim praznim sanjam, nego naukom sv. evangelija. Slabo znamenje je tudi to zate, če se ti bolj bojiš, ljudi žaliti in pri njih v nemilost priti, kakor pa se zameriti Bogu, v čegar rokah je tvoje življenje in pogubljenje. Kdor se Bogu zameri, le da bi pri ljudeh ne prišel v nemilost, njegovo srce je polno praznega strahu.

Pilata sedaj miče izvedeti iz Jezusovih ust, je li zares Sin božji ali ne, zato „je šel spet v sodno hišo in je rekel Jezusu: Odkod si ti? Jezus pa mu ni odgovoril.“ Omilovanja vreden zares mora biti človek, ki ne ve za Boga in išče okoli, kakor bi imel zavezane oči ter poprašuje s Pilatom: „Odkod si ti!“ „Vol pozna svojega gospodarja in osel jasli svojega gospoda; Izrael pa ne pozna mene in moje ljudstvo ne razume“ (Iz. 1, 3) bi mu lahko rekli s prerokom. Vse, kar je Bog ustvaril, in kar prejemamo od njega, nas napeljuje k spoznanju in ljubezni božji. In koliko drugih priložnosti se nam ponuja k temu. Starši, učenci, pridigarji, spovedniki, dobre knjige, pobožne duše, vse nas napeljuje k Bogu. In vendar, kako malo se trudimo in kako malo napredujemo v spoznanju božjem. Sicer zatrjujemo in se hvalimo, da poznamo Boga, živimo pa tako, kakor da ne bi bilo Boga, ali kakor da ne bi imel nobene oblasti do nas, ali da nam ne bi bil dal nobene zapovedi. Zato imenuje sv. Janez lažnika onega, kdor s svojim pobožnim življenjem ne potrdi, da pozna Boga. „Kdor pravi, da ga pozna in njegovih zapovedi ne izpolnjuje, je lažnik in v njem ni resnice.“ (1. Jan. 2, 4.) Zares mnogi neverniki bi drugače živeli, kakor sedaj živijo nekateri kristjani, ko bi bili o Bogu toliko poučeni, kakor le-ti.

Kaj pomaga, predragi, ako se človek leta in leta poti s pridobivanjem posvetnih učenosti in si s premišljevanjem ničemurnih stvari ubija svojo glavo, ako pa naposled ne razume niti onih temeljnih resnic, brez katerih se ne more zveličati. „Človek je ustvarjen, pravi sv. Avguštin, da bi Boga, največjo dobroto, spoznal, po spoznanju ga ljubil, po ljubezni ga posedel, po po-

sestvu ga užival“. Da bi pač mi imeli tolike želje, Boga spoznati, kakršne je imel sv. Ignacij, ki je klical: „O Bog, o da bi te vsi ljudje spoznali; gotovo bi Te nobeden ne žalil z grehom.“

Ker Kristus nič ne odgovori, mu Pilat reče: „Meni ne odgovoriš; ne veš, da imam oblast, te križati in imam oblast, te izpustiti?“ (Jan. 19, 10.) Častiteljni Pilat se je razsrdil nad Kristusom, ker je menil, da ga hoče s svojim molčanjem poniževati. Jezus pa mu ni odgovoril iz dveh vzrokov. Pred vsem, ker je vedel, da je Pilat kot pogan nezmožen, umeti skrivnost včlovečenja Sinu božjega, in zlasti v svoji ošabnosti ne bi bil razumel velikega ponižanja Najsvetejšega in Najvišjega do revne hlapčevske podobe. Drugič pa ni bil vreden, da bi mu Kristus razodel in razjasnil to skrivnost, ker se je že pri prvi obravnavi s Kristusom izkazal nehvaležnega ter ga ni hotel poslušati, ko mu je hotel odgovoriti na vprašanje, kaj je resnica? Pilat tudi radi tega ni mogel terjati odgovora od Kristusa, ker je poprej z njim ravnal sirovo, četudi je spoznal njegovo nedolžnost, in se je bolj oziral na srdite Jude, nego na nedolžnega Jezusa. Tudi bi bil vsak odgovor Pilatu brezuspešen in bi mu bil nakopal le večjo odgovornost pred Bogom. Pilata pa je to molčanje razkačilo tako, da se je začel znašati nad Jezusom in ga opominjati na svojo čast in oblast.

Da bi pač v prevzetnem Pilatu spoznali sami sebe, ki tako radi porabimo vsako priložnost povzdigovati se čez bližnjega. Komaj nastopimo kako imenitnejšo službo ali stopimo na višjo stopnjo svojega stanu, precej pozabimo, kaj da smo bili poprej, druge zaničujemo, sami sebe pa hvalimo in smo v besedah in dejanju polni napuha. Hočemo, da bi se nam vsi uklanjali in nas častili; za vsako malenkost smo občutljivi, razžaljeni več ne odpustimo in najmanjšo besedo že zamerimo. Da bi se v takih trenutkih pač bolj pogosto ozirali na Kristusa, ki je zgolj krotkost, pohlevnost in ponižnost ter se zlasti spomnili svoje ničemurnosti. Reven si, o človek, v kateremkoli stanu si. Ali si kmet ali gospod, ubožen ali bogat, obsojen ali sodnik, berač ali baron, vojak ali cesar, človek si le, človeških slabosti se nikdar popolnoma ne boš znebil in vedno bodo veljale tudi o tebi besede, s kojimi je Bog sam označil usodo Adama in njegovih potomcev, rekoč: „Prah si in v prah se boš povrnil.“ (Gen. 3, 19.) Ti si gospodar svojih podložnih, a z večjo podložnostjo moraš sam biti pokoren svojemu najvišjemu Gospodu, ki je tebi dal,

kar si in kar imaš, in ki ima oblast ti vzeti vse, kar si prejel. Ti zapoveduješ in ukazuješ drugim, ki imajo s teboj enak začetek, so kakor ti iz ila zemlje ustvarjeni in imajo neumrjočo dušo, ki ima morebiti pred Bogom večjo vrednost nego tvoja. Ti si gospod čez mnoge, ki bodo morda kdaj v nebesih gospodarili, med tem ko boš ti s prevzetnim bogatinom gorel v peklju. Večja ko je čast, težavnejša bo odgovornost in težji račun na sodbi. „Zakaj nizkim se izkaže usmiljenje, mogočni pa bodo mogočno kaznovani.“ (Sap. 6, 7.)

Zaslišimo in občudujmo le še odgovor, kojega je učenik ponižnosti — Kristus — dal prevzetnemu Pilatu, ko se je le-ta pred njim ponašal s svojo oblastjo. „Ne imel bi nobene oblasti do mene, mu je rekel, ko bi ti ne bila dana od zgoraj.“ (Jan. 19, 11.) To je bilo pravo zdravilo za Pilatovo prevzetnost. Dušne bolezni se kakor telesne najbolje vračijo z nasprotnimi leki. Kakor se v telesnem zdravilstvu vročinske bolezni lečijo z mrzlimi obkladki, prehlajenja in mrzlica pa z gorkimi ovitki, tako se tudi dušne bolezni najgotoveje zboljšajo, ako jih zdravimo z nasprotnimi čednostmi. Prevzetnosti pa je nasprotna ponižnost, zato se z vajo ponižnosti najbolj zanesljivo ozdravi od napuha ranjeno srce. Pilat je bil poln napuha, Jezus pa ga je učil poniževanja. Pilat se je hvalil in ponašal s svojo oblastjo, Kristus pa ga je poučil, da tiste nima pripisovati sebi, temuč naj za njo zahvali Boga, od kojega jo je prejel.

Učimo se, predragi, od najboljšega Učenika ponižnosti tudi mi, ki smo po svojih prvih starših podedovali le napuh in prevzetnost. Prevzetnost je bila kriva greha prvih staršev in od njih je prešla tudi na nas pogubna želja in pregrešno hrepenenje, povzdigovati se čez bližnjega. In kateri greh je dandanes bolj vsakdanji nego na pu h. Saj je težko najti človeka, ki bi o sebi visoko ne mislil, ki bi s svojim stanom ali s svojo službo bil popolnoma zadovoljen. Vsak se ponaša s svojo razumnostjo, s svojim zasluženjem, s svojo izkušnjo in urnostjo in bi zavoljo tega bil rad čez druge postavljen. Da bi se vendar večkrat spominjali besed sv. apostola, ki vpraša: „Kaj imaš, (človek) česar bi ne bil prejel? Ako si pa prejel, kaj se hvališ, kakor da ne bi bil prejel?“ (1. Kor. 4, 7.) Ti si domišljuješ, da imaš imenitne naravne prednosti. Morebiti te pa le tvoja lastna ljubezen zapeljuje, da tako misliš o sebi, v resnici pa utegne biti drugače. Če bi pa tudi zares imel tolike prednosti pred drugimi, ne smeš pozabiti,

da si jih brez lastnega zasluženja prejel od Boga. Čim več pa, ko imaš, tem več moraš pridobiti. In če si od Boga prejete darove k dobremu obrnil in z njimi veliko pridobil, moraš biti zato Bogu še bolj hvaležen, mu še zvesteje služiti in ga še pristrčneje ljubiti po besedah modrega Siracida, ki te opominja: „Kolikor si višji, toliko bolj se v vseh rečeh ponižuj in pri Bogu boš našel milost.“ (Sir. 3, 20.)

Preden sklenemo, obrnimo se k ponižnemu Zveličarju proseči ga za milost voljne in ponižne pokorščine do svojih predpostavljenih, rekoč:

O Bog in Gospod vseh stvari na nebu in na zemlji! V svojih najbridkejših težavah in svojem smrtnem trpljenju si bil človeški oblasti tako hitro, tako voljno in stanovitno podložen in si nam s tem dal zgled, kako da naj tudi mi svoje predpostavljene zavoljo Boga voljno poslušamo in hitro ubogamo. Ti si najmogočnejši Gospod, ki si po pravici trdil: Meni je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji. Tvoji oblasti se mi popolnoma izročimo. Pa nele tebi, tudi onim ljudem, katere si ti nam odbral za predpodstavljene, tudi njim hočemo biti podložni, ker ti tako hočeš, naj bi bili tudi ostri, sitni in čmerni, prevzetni, ali kakemu drugemu hudemu nagnjenju podvrženi, ker vemo, da ne bi imeli čez nas nobene oblasti, ako bi jim ne bila dana od zgoraj. S tem hočemo tebi zadostovati za tvojo poniževanje pred Pilatom; saj vemo, da zato kdaj od tebe prejmemo plačilo pokornih in ponižnih — namreč večno veselje. Amen.

Iv. Rotner.

Praznik Marijinega oznanjenja.

Marija nam je zgled, kako naj premagujemo skušnjave.

Češčena Marija, milosti polna.
Angelovo češčenje.

Današnji praznik mi daje zopet lepo priliko poveličevati čast Marijino. Sicer se skozi leto mnogo govori o Mariji: zato po pravici pravi neki pobožen pridigar: O Mariji se ne naveličajo pridigarji govoriti, o Mariji se ne naveličajo verniki poslušati!

Rad bi vas pa danes opozoril na neko napačno misel, katero imajo nekateri o Mariji. Mislijo namreč ali tudi pravijo: Marija je lahko tako sveto živela, ker ni mogla grešiti, ker ni imela skušnjav in težav, kakor jih imamo drugi Evini otroci!

To napačno misel vam hočem danes ovreči in dokazati, da je bila Marija tudi grehu podvržena, da je imela tudi skušnjave in mnoge težave — pokazal pa vam bom tudi, kako jih je premagala! Češčena Marija!

1. Nikakor ni res, da bi Marija ne bila mogla grešiti. Ona je imela prosto voljo in se je lahko odločila za dobro in hudo. Ko bi ne bila imela proste odločitve, ko bi ne bila mogla grešiti, bi ne bila imela nikakega zasluženja in bi ne bilo pravično, da jo je njen Sin v nebesa vzel in v nebesih kronal. Pa porečete: Marija je bila milosti polna. To so bili tudi naši prvi starši v raj, ali če hočete, angeli v nebesih pred grehom! Ali kakor so angeli kljub svoji veliki popolnosti grešili in kakor so naši prvi starši kljub svoji pravičnosti in svetosti grešili, enako bi bila grešila lahko tudi Marija. In ravno to jo tako daleč povzdiguje nad angele in svetnike, da svoje prostosti ni zlorabila, da kljub vsem skušnjavam nikoli ni prelomila volje božje tudi v najmanjši stvarici ne. — Ona je bila zares polna milosti — pa je s to milostjo sodelovala; mi pa še teh milosti, kar nam jih Bog nezaslužno da, ne porabimo, ne sodelujemo ž njimi, se jim mnogokrat ustavlamo. — Če je bila Marija tudi polna milosti, je milost vendar ni silila, da mora delati dobro, ampak ona je radovoljno sodelovala z njo. Saj tudi nam milosti ne manjka; razložek je le ta, da mi milosti zanemarjamo, ona pa je sodelovala ž njimi.

2. Marija je imela tudi skušnjave. To je res, da ni imela hudega poželenja, ker je bila spočeta brez izvirnega greha, tedaj ni imela notrajnih skušnjav; zato pa se ji ni manjkalo vnanjih skušnjav, ki so prihajale od hudobnih ljudi, od hudobnega duha. Tudi prvi starši niso imeli hudega poželenja, padli pa so zavoljo vnanjih okoliščin, zavoljo zapeljevanja hudobnega duha. — Takim skušnjavam je bila podvržena tudi Marija. O koliko je morala preslišati hudobnega govorjenja! Koliko je videla slabih zgledov! Ali bila je vedno nepremakljiva; šla je naprej pravo pot kljub vsem skušnjavam. In če je bil njen Sin, Jezus Kristus, ki je bil pravi Bog, skušan od hudobnega duha, nikakor ne smemo misliti, da bi bila ona obvarovana takih skušnjav. Ne enkrat, kakor prve starše, ampak prav mnogokrat je hudobni duh skušal Marijo, ker je vedel, da mu bo ona največ škodovala, če je ne pripravi v greh. Vedel je, da je ona tista žena, ki mu bo glavo strla; zato jo je tolikokrat zalezoval.

Pa da le nekatere take skušnjave omenimo: Ko se ji nebeški knez, nadangel Gabriel, priklanja kot božji materi; ko jo trije kralji častijo; ko ji v Kani Galilejski druge žene brez dvoma čestitajo, da ima takega Sina, ko žena izmed množice zakliče: Blagor telesu, ki te je nosilo, in prsim, ki so te dojile — kolika skušnjava, da bi se prevzele, ali nič tega ne opazimo: ona ostane kljub temu pohižna dekla Gospodova!

3. Znano je nadalje vsakemu izmed vas, koliko skušnjav nam ravno napravljajo razni križi in težave! Kako lahko se človek spozabi; kako lahko postane nepotrpežljiv; kako rad se pritožuje in godrnja. Zdaj pa pogledjmo Marijo! Ali mar ni imela nobenih težav? Imela jih je več kot vsak drug človek. Imela jih je celo življenje, imela jih je na kupe, imela jih je brez števila: saj ji je starček Simeon prerokoval, kaj jo čaka, saj jo Cerkev imenuje kraljico mučencev! — In pri vsem tem trpljenju, pri vseh teh premnogih težavah in bridkosti nobene žal besede, nobene nevolje, nobene pritožbe! — Da, da: Marija je imela trpljenja več, kot ga imamo mi, več, kot ga je kdaj kak človek imel: razloček je le ta, da je ona vse z voljo trpela, mi pa se pritožujemo!

Iz tega, predragi, vidimo, da bi bila Marija lahko grešila, saj je imela veliko skušnjav, saj je imela veliko težav: ali ona je močnodušno vse premagala in sicer zato, ker je sodelovala z milostjo božjo, ker ni zanemarila nobene milosti in ker se je posluževala vseh pomočkov zoper greh!

In kateri so bili ti njeni pomočki?

1. molitev, 2. samota, 3. popolna ljubezen do Boga.

1. Glede molitve moramo reči, da za Jezusom še nikoli nobeden človek ni toliko in tako pobožno molil kot Marija. Lahko rečemo, da je bilo Marijino življenje nepretrgana molitev. Kjer je sedela in hodila, kadar je delala in počivala, vselej je molila, vselej je bila v mislih sklenjena z Bogom. Hodila je vedno v pričujočnosti božji! In ravno zato, ker je bila vedno sklenjena z Bogom, ni bilo nikoli nobenega prostora in časa za greh. — Kakor hitro pa bi bila v tem opešala, kakor hitro bi bila jela opuščati stanovitno molitev, tako hitro bi se bila tudi spozabila in se v tem ali onem vsaj nekoliko pregrešila!

2. Velik pomoček, da se je Marija obvarovala vsacega, tudi majhnega greha, je bila samota, katero je tako zelo ljubila.

— Brez potrebe Marija ni šla z doma — pa tudi, ko je bilo treba, je hitro opravila in se zopet povrnila v preljubljeno samoto. Ona ni ljubila posvetnih pogovorov, ogibala se je nepotrebnih obiskov, bežala je pred nevarnimi veselicami, brzdala svoje počutke: oči, ušesa, jezik. — Seveda, če bi bila hotela Marija povsod biti zraven, če bi se bila pogosto kazala med svetom, če bi bila ljubila nečimurnost in radovednost, o potem bi se nikakor ne bila ubranila grehu!

3. Je imela Marija popolno ljubezen do Boga. Ker je svojega Jezusa zares in iz srca ljubila, zato ji je bilo vse lahko, delati in trpeti zavoljo Boga. Tistemu, ki res ljubi Boga, ni nobena reč pretežavna. Ljubeči duši se križ ne zdi pretežak, ampak objema ga in poljubuje. Poglejte ljubečo mater. Pestovati mora in v naročje jemati mora svojega otroka, ki je vedno večji in vedno bolj težak. Ali ljubeča mati to svojo težo, ta svoj križ vendarle objema in poljubuje in zakaj: Ker ljubi! — Enako je bilo pri Mariji. Vsi križi so se ji zdeli lahki, ker je ljubila; ker je videla svojega Sina trpeti, je tudi ona z voljo trpela. Nosila je butaro Gospodovo in vlekla je njegov jarem. Ali ker je ljubila, ji je bila njegova butara lahka in jarem njegov pa sladak. — Delajmo tudi mi tako. Če tudi trpimo, nič ne marajmo, ljubezen nam bo posladila in polajšala najhujše trpljenje!

Predragi! Pri pogledu na Marijo morajo u molkniti vsi naši izgovori! Nikar ne recimo, Marija je bila polna milosti, zato je lahko tako sveto živela. Saj tudi nam ne manjka milosti, le sodelovati moramo z njo, kakor je sodelovala Marija. — Tudi Marija ni bila brez skušnjav in težav; le da jih je Marija stanovitno premagovala, da se je vedno posluževala potrebnih pomočkov. Da vam jih še enkrat povem: Marija je stanovitno molila, samoto ljubila, in pa z ljubeznijo prenašala križe. — Storimo to tudi mi! Storitve to posebno tudi ve, Marijine hčere in sploh krščanska dekleta: Hočete skušnjave premagati: molite rade, molite pogosto, molite stanovitno! Potem pa ljubite samoto! Katera rada in brez potrebe hodi med svet — skušnjav gotovo ne bo premagala. — Posebno pa vsi nosimo križe iz ljubezni do Boga in skusili bomo tudi mi, kakor je skusila Marija: da je breme Gospodovo lahko in da je sladak njegov jarem. Amen.

J. Ažman.

Veliki petek.

Jezusovo trpljenje v Jeruzalemu.

VII. Judje zahtevajo Kristusovo križanje. — Pilat ga obsodi k smrti.

Judje so vpili rekoč: Ako tega izpustiš, nisi cesarjev prijatelj. Pilat pa, ker je hotel ljudstvu voljo izpolniti, je prisodil, da naj bi se dopolnila njih prošnja.

Jan. 12, 12. Mark. 15, 15.

Kakšna izpremema je danes naenkrat v tej naši hiši božji! Oltarji in stene vsi oropani, luči pogašene, orgle molče, zvonovi so utihnili, tabernakelj prazen, sv. maša opuščena, duhovniki v črni obleki, v znamenju globoke žalosti. Oh, kam smo danes prišli? Kaj gledajo naše oči? Kdo je hišo božjo tako opustošil? Kdo zadušil vesele glasove? Kdo oropal tabernakelj, kdo ukazal žalovati služabnikom oltarja? — Današnji dan je veliki dan smrti Gospodove, zato nosi vse, kar nas na Gospoda spominja, danes na sebi znak žalosti. Neka smrtna tihota vlada po vsej naravi, mir groba kraljuje po hišah in sveta resnoba se bere na obrazih vseh dobrih ljudi. Posebno pa se je črni pečat žalovanja utisnil hiši božji, ki je danes prava podoba jeruzalemskega mesta na dan smrti Gospodove. Tudi v Jeruzalemu je na veliki petek pred 1874 leti bila velika izpremema. Tempelj in hiše so bile izpraznjene, ulice zapuščene, trgovine in prodajalnice zaprte; ni drugega slišati, kakor le včasih se od daleč tam čuje tužni zvok hripavih grl. Duhovni in vojaki, uradniki in drugo ljudstvo, vse se na vse zgodaj že gnete okoli Pilatove sodne hiše, nestrpno terjaje smrt Kristusovo in pričakovaje le še poslednjo odločilno razsodbo v Kristusovi zadevi. Podajmo se danes tudi mi še v duhu poslednjikrat v Jeruzalem, v kojega ulicah smo se mudili ves postni čas, in vztrajajmo pred Pilatovo hišo, dokler ne izvemo izida Jezusove sodnijske obravnave.

Ti pa pred sodbo postavljeni Zveličar, dodeli nam v tej uri milost pravega sočutja do svojega krivično obsojenega Srca, „presuni pa tudi naše meso s svojim strahom, da se bojimo tvojih sodbâ“. (Ps. 118, 120.)

„Ako tega izpustiš, nisi cesarjev prijatelj“; v teh besedah je bila največja moč, katera je dosedaj še stanovitno srce Pilatovo

docela premagala. Pilat je Kristusovo nedolžnost bolj ko zadosti poznal, je vedel, „da so ga Judje izdali iz nevoščljivosti“, ter bil prepričan „da se pričevanja zoper njega nikakor niso ujemala“. Zato se je trudil na vse le mogoče načine preprečiti zahtevo Judov, da bi bil Kristus križan, in vse njegovo posredovanje je merilo le na to, da otme smrti nedolžnega Jezusa. Kakor hitro pa je slišal vpitje Judov, ki so mu žugali z izgubo cesarjevega prijateljstva, ako jim ne ugodi, tedaj mu je upadlo srce, zbal se je cesarjeve zamere in izgube njegove milosti.

Kakor je Pilata spomin na cesarjevo prijaznost popolnoma premagal in mu srce potrl, tako se najdejo še dandanes Pilati, ki se iz strahu, da bi izgubili človeško prijaznost, raje Bogu zamerijo. Marsikateri kristjan je dolgo časa stanoviten v dobrem, brez škode premaguje vse grešne skušnjave in huda nagnjenja, srčno odganja od sebe zapeljivega in goljufivega satana ter zatajuje in zatira svoje poželjivo meso. To traja morebiti več let. Naenkrat pa se mu pridruži hudoben človek, kojega zamere se boji in v kojega milosti se čuti tako srečnega. Ta mu začne govoriti z lepimi, sladkimi besedami, hvaliti greh in hudobijo, sveto čednost pa smešiti. In če to ne pomaga, mu začne žugati, da več za njega ne mara, da mu več noče biti prijatelj in glej! dobljeno je. Pilat je premagan. Poprej dober kristjan zapusti sedaj pot čednosti in nedolžnosti in jame s Kristusovimi sovražniki hoditi pot pregrehe. O slabo srce deželnega oblastnika! O bojazljivi Pilat! Enega samega človeka prijaznost ti zadostuje, zatirati pravico in obsojati nedolžnost. Dvojna milost ti je na izbiro, Kristusova in Tiberijeva, božja in človeška. V tvoji volji je, katero da si izbereš. Dobro premisli, kaj ti bo več koristilo, zagotoviti si milost božjo ali človeško. „Ako tega izpustiš, nisi cesarjev prijatelj“. To je gotovo, med Kristusom in svetom in med njunimi nazori je veliko nasprotje, kojega ne more poravnati noben človek. Zato piše sv. apostol Jakob: „Ali ne veste, da je prijateljstvo tega sveta sovražstvo do Boga? Kdor koli tedaj hoče biti prijatelj tega sveta, postane sovražnik božji“. (Jak. 4, 4.) Pilat je slabo izvolil. Boga in njegovo milost je zavrgel, cesarja pa in njegovo prijaznost je izvolil; zato pa je izgubil ne le božjo, temuč kmalu tudi cesarjevo prijateljstvo.

Pilat je bil kmalu po obsodbi Gospodovi od svoje službe odstavljen ter v mesto Vienne v južno Galijo prognan. Njegova pobožna žena Klavdija Prokula se je od njega ločila in se pri-

družila svetim ženam v Jeruzalemu. V prognanstvo ga je spremljala Marcija, ki pa z vsem svojim prizadevanjem ni mogla olajšati njegove bridke usode. Noč in dan ni našel pokoja, vedno se je čutil preganjanega od boginj maščevalk, dokler ni s silo končal svojega pomilovanja vrednega življenja. (Legenda).

Kolika nespamet! Boga zapustiti in iskati dopadenja sveta. „Svet prejde in njegovo poželenje. Kdor pa stori voljo božjo, ostane vekomaj“. (1. Jan. 2, 17). Varujmo se, da nas kakor Pilata preveliko hrepenenje po prijaznosti tega sveta ne spravi ob pravo do nebeškega Jeruzalema.

Da bi vsaj za nekoliko časa potolažil vpitje Judov, postavi Pilat pred nje Kristusa v zasmehovanje rekoč: „Glejte vaš kralj!“ t. j. glejte ga, tak se imenuje vašega kralja; kako se morete bati tako zapuščenega siromaka, kako morete misliti, da bi ta povzročil kako prekucijo v deželi? Poglejte tukaj njegovo čast in visokost, poglejte njegovo trnjevo krono, njegov z lastno krvjo oblit škrlatast plašč in slab trs v njegovi roki! Glejte tu svojega zvezanega, zapljuvanega, od nog do glave krvavo razbičanega kralja! Kje so njegovi kraljevi služabniki? Kje njegovi vojaki? Kje njegovi podložniki? Kje njegovo kraljestvo? Kje njegov prestol? Ali bi se vam ne spodobilo bolj, da se mu smejate, kakor pa, da se ga bojite? Ali bi ne storili bolje, ko bi ga omilovali, kakor da se nad njim jezite? Toda razdivjani Judje se ne dajo utolažiti; le še glasneje vpijejo in terjajo Kristusovo smrt.

Glejte vaš kralj! Jezus je kralj, katerega kraljestvo sicer ni od tega sveta, vendar je „slava in bogastvo v njegovi hiši“. (Ps. 111, 3.). Jezus je kralj, ki sam o svoji vladi tako govori: „Moj jarem je sladek, in moje breme je lahko“. (Mat. 11, 30.). Jezus je kralj, ki je krotek, prijazen, ljubezniv, ki od tebe ne terja davkov, te ne sili k težkemu delu, nobenemu ne nalaga več, kakor more nositi; ki je do vsakega usmiljen, vedno pripravljen darovati svojo Kri in Telo. Ako hočeš biti njegov služabnik, skaži mu svojo u d a n o s t, o kateri on sam govori: „Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji sam sebe, in naj vzame svoj križ in hodi za menoj.“ (Mat. 16, 24.). On te ne sili v svojo službo, le vabi te; on hoče od tebe radovoljno pokorščino.

(Konec prihodnjik.)